

rys. Ryszard Kuba GRZYBOWSKI

WYDAWCA:
ŁÓDZKI DOM KULTURY

ADRES REDAKCJI:
ŁDK, 90-113 Łódź, ul. Traugutta 18
www.ldk.lodz.pl
tel.: 797 32 62 17, 42 633 98 00 w. 272, 273
e-mail: kalejdoskop@ldk.lodz.pl,
m.karbowiak@ldk.lodz.pl

REDAGUJĄ:
Małgorzata Karbowiak (*redaktor naczelny*)
Aleksandra Talaga-Nowacka, Bogdan Sobieszek

KALENDARIUM
Bogdan Sobieszek
tel. 42 633 98 00 w. 272
e-mail: kalejdoskop@ldk.lodz.pl

PROJEKT GRAFICZNY:
Anna Wrzesień

REDAKCJA TECHNICZNA:
Krzysztof Miniak

KOREKTA:
Elżbieta Januszko

DRUK:
Drukarnia PASAŻ, 30-363 Kraków, ul. Rydlówka 24
tel. 12 260 20 00, www.pasaz.com

PRENUMERATA – str. 64

Informacje o imprezach podajemy na odpowiedzialność ich organizatorów

I str. okładki: MATEUSZ KRÓL, PWSFTVIT w Łodzi,
laureat Grand Prix
Festiwalu Szkół Teatralnych 2012

Foto i projekt: PIOTR PARDUS

Spis treści

▼ Wydarzenia	2
▼ Teatry	5
▼ Premiery filmowe	7
▼ Wernisaże	8
▼ Varia	9
<i>Ślepy Maks wraca</i>	10
A. Poniedziałki: <i>Człowiek może</i>	12
A. Talaga-Nowacka: <i>I do przodu!</i>	13
M. Jagiełło: <i>Dyskusja intelektualna</i>	14
P. Grobliński: <i>Igrzyska uważam za otwarte</i>	16
J. Suchan: <i>Czy artysta to darmozjad?</i>	18
M. Karbowiak: <i>Kankan na klepisku</i>	20
J. Podolska: <i>Łódź z góry i z dołu</i>	22
M. Sondej: <i>Region w Unii</i>	24
B. Sobieszek: <i>Kina gonią za cyfrą</i>	26
<i>Tworzenie marki</i>	28
M. Sasin: <i>Peretki</i>	30
M. Cholewiński: <i>Ludzie są zaniepokojeni</i>	31
M. Sasin: <i>Muzyczny kampus</i>	32
W. Nowicki: <i>OPERACJA (13)</i>	34
<i>Supersala czeka</i>	36
<i>Pieniądze na pomysły</i>	36
T. Romanowicz: <i>Sztuka w hurcie</i>	37
K. Pieniążek: <i>Batman i Biblia</i>	38
A. Talaga-Nowacka: <i>Pod powiekami</i>	40
G. Kalinowski: <i>Mistrz pasteli</i>	41
OPINIE	42
T. Cieślak: <i>Debiut!</i>	43
E. Sobieraj: <i>Mam talent?</i>	45
R. Bonisławski: <i>Wójt z Wolborza</i>	46
J. Perlińska-Szebesta: <i>Retro i futuro!</i>	47
M. Nowakowska: <i>W Kuluszkach</i>	48
▼ Teatry	52
▼ Muzea	54
▼ Galerie	59
▼ Inne propozycje	61

Dżdzu!

Sezon kulturalny? Właśnie się zaczyna. Czas nowych impulsów, kopów w górę, „mgnień wiosny” wypatrywanych jak kania dżdżu. Rutyna to przecież

powolne odchodzenie... Czy „Kalejdoskop” wystąpi zatem znów z czymś poza standardami? Czy wytrzyma konkurencję np. ze swoją ubiegłoroczną wielomiesięczną akcją zakończoną sfinansowaniem tablicy ku czci Sellina, fundatora i inicjatora budowy czterech teatrów w Łodzi, w tym wielkiego Wielkiego? Dodajmy – przez cukiernika i biznesmena Roberta Dybalskiego? Co przebiję inicjatywę powołania w mieście festiwalu nowych technologii wizualnych (już odbywa się w szkole filmowej druga edycja)? Nie byłam oczywiście pierwsza w odkrywaniu fragmentu pięknej przeszłości operowej Łodzi, ale po prostu skuteczna w pomysłach i realizacji jej uczczenia. I o to właśnie idzie – nie o dobre intencje, a efekt. Boże, zarzucilibyśmy kraj olimpijskimi medalami, gdyby na intencjach się kończyło. Co zatem zapiszemy na naszym koncie za jakiś czas?

Na razie, od kilku miesięcy, przygotowujemy się do dynamicznych zmian w estetyce naszego pisma – będzie podczas czytania milej, a mam nadzieję, że i jeszcze fajniej pod względem merytorycznym. O walorach opracowywanego przez bardzo młodych ludzi designu szczegółowo pisze w kolejnym numerze (str. 11) Aleksandra Talaga. Pomysł wydawcy – dyrektora Łódzkiego Domu Kultury Jacka Sokalskiego – udało mi się wprowadzić w czyn, w sferę konkretów. Można zatem znów, na tym etapie realizacji, mówić o skuteczności, a nie tylko dobrej intencji. Będzie dynamika i ekspresja! Tym zapisze się nowy sezon w 38-letniej tradycji naszego pisma... A za dwa lata okrągły jubileusz „Kalejdoskopu”. Jaki on będzie? Pismo oczywiście, a nie uroczystość „ku czci” (30-lecie obchodziliśmy hucznie)...

Małgorzata Karbowski

Łódzkie świętuje

► Kolejna edycja **Jarmarku Wojewódzkiego** – imprezy prezentującej kulturę i tradycję regionu – odbędzie się w dniach **7-9 IX** na terenach wystawienniczych przy ul. Skorupki 21 w Łodzi. Na 140

stoiskach zaprezentują się przedstawiciele województw, instytucje kultury, parki krajobrazowe z Polski i zagranicy. W części artystycznej wystąpią popularni wykonawcy – m.in.: Kuba Badach z zespołem i towarzyszeniem orkiestry Filharmonii Łódzkiej, Strachy Na Lachy, Power of Trinity, Raz Dwa Trzy. Publiczność będą bawić również służby mundurowe, artyści cyrkowi i offowi, prowadząc pokazy i konkursy. Program – patrz wkładka.

Dudziak na początek

► Tegoroczny festiwal **Łódź Czterech Kultur** pod hasłem „Generacje” (patronat „Kalejdoskopu”) zaplanowano w dniach **14-22 IX** w wielu miejscach miasta. W programie – wystawy, przedstawienia, koncerty, warsztaty, wykłady, spotkania literackie, projekcje filmowe. Koncert otwarcia

– 14 IX – z udziałem Miki Urbaniak i Urszuli Dudziak. Na finał – 22 IX – koncert Minimal Compact. Organizatorem festiwalu jest Centrum Dialogu im. Marka Edelmana. www.4kultury.pl
Czytaj – str. 20.

Muzyka wśród kominów

▶ Kończy się już **13. Wędrowny Festiwal Filharmonii Łódzkiej „Kolory Polski”** (pod patronatem „Kalejdoskopu”). Przed nami jeszcze dwa koncerty. **1 IX** w klasztorze Księży Salezjanów w Lutomińsku świętowane będzie 25-lecie zespołu Trombastic, a **2 IX** na scenie nad zalewem Słok w Bełchatowie, z widokiem na kominy elektrowni, w koncercie „Decybele, gigawaty i Syrewicz” wystąpią Orkiestra Symfoniczna i Chór FŁ.

Kto ty jesteś?

▶ Tegorocznym gospodarzem uroczystości inauguracji **Europejskich Dni Dziedzictwa** w Polsce (**8 IX**) będzie oddział Muzeum w Łowiczu – Skansen w Maurzycach, a hasło całego wydarzenia to „Tajemnice codzienności”. Wystąpią zespoły ludowe

Europejskie Dni Dziedzictwa 2012

Tajemnice codzienności

www.edd2012.pl

– Boczeki Chełmońskie, Kocierzewiaci, Blichowiaci, Krzewina i Ksinzoki, a także chór Echo z Łodzi. Odbędzie się promocja albumu „Skansen w Maurzycach. Dziedzictwo kulturowe regionu łowickiego”. Pokaz mody inspirowanej sztuką ludową poprzedzi koncert gwiazdy – zespołu folkowego Kapela ze Wsi Warszawa. Poza tym zaplanowano trwające cały dzień warsztaty, otwarcie wystawy fotografii kościołów drewnianych oraz lekcje w szkole wiejskiej.

Uwaga, nowe media

▶ Druga edycja **Filminteractive Festival** odbędzie się w dniach **20-21 IX** w Państwowej Wyższej Szkole Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej w Łodzi. Jest to impreza poświęcona przenikaniu się sztuki filmowej, nowych mediów i technologii. Tegoroczny Filminteractive Festival skoncentruje się na tematyce wideo interaktywnego, formatów cross-mediowych, czyli przekazów opartych na komunikacji wielokanałowej, opowieści cyfrowych. Będzie mowa o nowoczesnym promowaniu marki, wpływie Internetu na telewizję, projektach wideo w sieci oraz twórcach prezentujących swoją sztukę online. Przedstawione zostaną również różne metody zdobywania funduszy na projekty internetowe. Zaplanowano wykłady, panele dyskusyjne, konkursy, tzw. „networking zones”, czyli internetowe konferencje oraz pokazy i warsztaty.

Co to będzie?

▶ Muzeum Sztuki ms² w Manufakturze zaprasza **21 IX** na wernisaż wystawy pt. „**Niewczesne historie**”. W sytuacji kryzysu idei, na których opierał się dotychczasowy społeczno-ekonomiczno-kulturalny model europejski, potrzebne są nowe pomysły na przyszłość – sztuka może je zasugerować. Prace pokazywane w ms² odnoszą się m.in. do ekonomii i energii, wspólnoty i utopii.

KULT na święcie plonów

▶ Przy okazji **Skierniewickiego Święta Kwiatów, Owoców i Warzyw** odbędzie się wiele koncertów i wydarzeń kulturalnych, które towarzyszą targom ogrodniczo-rolnym. **15 i 16 IX** na scenie w Rynku wystąpią m.in.:

Krzysztof Daukszewicz, Marcin Daniec, Skaldowie, Kult, Kamil Bednarek i Ryszard Rynkowski. Zostanie rozstrzygnięty konkurs Miasto Pięknych Dziewcząt „Kwiat Skierniewic”. Zaplanowano też pokaz sztucznych ogni. Oprócz tego przy Miejskim Centrum Kultury zaprezentują się lokalne zespoły muzyczne, taneczne i teatralne.

Wirtuoz oboju

► **Rawskie Dni Muzyki Klasycznej** zaplanowano w dniach **22-23 IX**. W sali widowiskowej Miejskiego Domu Kultury w Rawie Mazowieckiej (ul. Krakowska 6) wystąpią artyści gliwickiego Teatru Muzycznego IWIA. Koncert zatytułowany „Od czardasza do kankana” prezentuje motywy muzyczne i fabularne z najpopularniejszych operetek. Następnie wieczora organizatorzy zapraszają do kościoła Niepokalanego Poczęcia NMP (pl. Piłsudskiego 9). Z towarzyszeniem organów wystąpi Tytus Wojnowicz – wirtuoz oboju, który w swoim repertuarze łączy muzykę klasyczną i rozrywkową, etniczną i jazz.

Głośne zakończenie lata

► Aleksandrów Łódzki ma swoją dużą imprezę rockową, która już czwarty raz odbędzie się – **8 IX** – w amfiteatrze na terenie MOSiR (ul. 11 Listopada 98).

Gwiazdami **Summer Dying Loud** (pod patronatem „Kalejdoskopu”) będą: Hey z Kasią Nosowską, Łódzka Coma oraz Luxtorpeda czyli najnowszy zespół Roberta Litzy Friedricha. Wystąpią także heavymetalowy Mech i kapela Virgin Snatch. Oprócz tego usłyszymy zespoły: Anti Tank Nun (formacja lidera Acid Drinkers – Titusa) oraz Black Sun z Konina i Internal Quiet z Aleksandrowa Łódzkiego.

Wspomnienia z czasów zagłady

► Pamięci skierniewickich Żydów poświęcone jest

wydarzenie pod nazwą **Skierniewicer**, które odbędzie się **31 VIII i 1 IX**. Główny punkt programu to prapremiera sztuki pod tym samym tytułem, której akcja dzieje się w czasie okupacji w getcie. Autorem projektu i reżyserem przedstawienia jest Lech Mackiewicz. Zagrają m.in. Mariusz Saniternik, Henryk Wrożyński oraz młodzież z grupy teatralnej Banana Perwers. Zaplanowano także koncert muzyki klezmerskiej, wystawę fotografii „Skierniewicer – przywracanie pamięci – rekonstrukcje”, koncert chóru szkoły muzycznej, czytanie fragmentów wspomnień, projekcję filmu „Po-lin. Okruchy pamięci” Jolanty Dylewskiej, prezentację i degustację potraw kuchni żydowskiej. Wszystkie wydarzenia będą się odbywały w budynku dawnego kina Stolica w Skierniewicach (ul. Senatorska).

Dubstep w duecie

► W Klubie Wytwórnia **28 IX** wystąpi **Mt Eden** – w ramach cyklu „Face The Music”, organizowanego przez agencję Illegalbreaks i markę House. Duet jest nowozelandzką gwiazdą sceny dubstep (gatunek muzyki elektronicznej wywodzący się z Wielkiej Brytanii) z Nowej Zelandii. Komponuje własne utwory, ale też remiksuje znane popowe piosenki.

Alternatywa na deskach

► **Łódzkie Spotkania Teatralne**, organizowane przez Łódzki Dom Kultury, rozpoczną się w tym roku już we wrześniu i będą trwały do grudnia (pod patronatem „Kalejdoskopu”). To już 35. edycja imprezy, która będzie miała nową formułę (do dotychczasowej nazwy dodano człon „promocja w regionie łódzkim”). Spektakle będą prezentowane również poza Łodzią – na zamiejscowych scenach Teatru im. Jaracza i w plenerze: w Bełchatowie, Kutnie, Łowiczu, Opocznie, Radomsku, Sieradzu, Wieluniu, Piotrkowie Trybunalskim i Skierniewicach. Widzowie zapoznają się z najbardziej wartościowymi zjawiskami i tendencjami w polskim i światowym teatrze i tańcu alternatywnym.

Dawno temu w Łodzi

❖ Teatr Nowy i Centrum Dialogu im. Marka Edelmana zapraszają **15 IX** na polską prapremierę spektaklu pt. „**Hotel Savoy**” wg powieści Józefa Rotha. Autor opisuje trudną rzeczywistość przemysłowego miasta po zakończeniu I wojny światowej. Wszyscy czekają na milionera, który ma wybawić je od wszelkich problemów... Ciekawostka: widzowie zwiedzą „od podwórza” tytułowy hotel, w którym zaplanowano spektakl.

Koncepcja i reżyseria – **Michał Zadara**, reżyseria – **Łukasz Korczak**, scenografia – **Robert Rumas**. Wystąpią: **Beata Kolak, Kamila Salwerowicz, Wojciech Bartoszek, Przemysław Dąbrowski, Mateusz Janicki, Dariusz Kowalski, Jerzy Krasuń, Michał Kruk, Marek Lipski, Piotr Trojan**. Wydarzenie w ramach festiwalu Łódź Czterech Kultur.

Prosto z półświatka

❖ „**Kokolobolo, czyli opowieść o przypadkach Ślepego Maksa i Szai Magnata**” to tytuł spektaklu, którego prapremiera odbędzie się w Teatrze Nowym **22 IX** – także w ramach festiwalu Łódź Czterech Kultur. Autorem sztuki jest Robert Urbański (fragment drukujemy na str. 10).

Ślepy Maks to kontrowersyjny przywódca żydowskiego półświatka przedwojennej Łodzi, a Szaja Magnat – jego kompan. Ich losy zostaną opowiedziane na nowo, niekoniecznie w oparciu o fakty. Opowieść będzie wzbogacona o piosenki odwołujące się do folkloru łódzkich podwórek (muzyka na żywo).

Reżyseria – **Jacek Głomb**, scenografia i kostiumy – **Małgorzata Bulanda**, muzyka – **Bartek Straburzyński**. Wystąpią: **Magdalena Kaszewska, Malwina Irek, Agnieszka Korzeniowska, Mirosława Olbińska, Katarzyna Żuk, Paweł Audykowski, Michał Bieliński, Łukasz Gosławski, Artur Gotz, Wojciech Droszczyński, Gracjan Kielar, Bartek Turzyński, Sławomir Sulej** oraz studenci PWSFTViT.

Zbrodnia?

❖ Teatr im. Jaracza zaplanował **30 IX** premierę spektaklu pt. „**Jajo węża**” na podstawie scenariusza Ingmara Bergmana. W dniach 26-28 IX – pokazy przedpremierowe. Akcja dzieje się w Berlinie w latach 20. XX wie-

ku. Bohaterami są cyrkowcy, którzy z powodu kontuzji muszą zostać w mieście. Jeden z nich niespodziewanie popełnia samobójstwo...

Reżyseria – **Małgorzata Bogajewska**, scenografia – **Justyna Łagowska**, choreografia – **Jacek Wazelin**, muzyka – **Tomasz Krezymon**. Wystąpią: **Katarzyna Cynke, Dorota Kielkowicz, Milena Lisiecka, Izabela Noszczyk, Mariusz Jakus, Marcin Łuczak, Mariusz Siudziński, Mariusz Słupiński, Michał Staszczak, Andrzej Wichrowski, Marcin Włodarski**.

Teatr powszechny

❖ Miejski Ośrodek Kultury w Piotrkowie Trybunalskim zaprasza na kolejną edycję **Ogólnopolskiego Festiwalu Amatorskich Teatrów Dorosłych „Trybuna Teatru”**. W sali widowiskowej MOK (ul. 3 Maja 12) w dniach **28-30 IX** odbędą się: przegląd konkursowy, pokazy pozakonkursowe i występy gwiazd – swój recital zaprezentuje Stanisława Celińska. Przewidziano także warsztaty twórcze oraz konsultacje z jury festiwalu, któremu przewodniczyć będzie Olgierd Łukaszewicz. Uczestnikami zmagani artystycznych mogą być wszelkie grupy amatorskie z wyłączeniem teatrów młodzieżowych i studenckich.

Kim jest Chrystus?

❖ Teatr Logos zaplanował **1 IX** premierę spektaklu pt. „**Rzeczy**” wg R.M. Rilkego. To przedstawienie o wierze, sensie pożądania, ciężarze miłości i sztuce.

Reżyseria – **Bogusław Kierc**, scenografia – **Beata Tomczyk**, muzyka – **Jacek Wierzychowski**. Wystąpią: **Łukasz Bzura, Marek Kasprzyk, Jolanta Kowalska, Luiza Łuszcz-Kujawiak, Marek Targowski, Monika Tomczyk**.

Można broić!

❖ Teatr Arlekin przygotował na **23 IX** premierę spektaklu pt. „**Szkoła na opak**” na podstawie wierszy Aleksandra Fredry, Jana Brzechwy, Jerzego Ficowskiego i Ignacego Krasickiego. Tu świat stoi na głowie: to nauczyciel jest odpytywany, a na przerwie można broić do woli.

Reżyseria i scenografia – **Sabina Waclawczyk**,

muzyka – **Tomasz Walczak**. Wystąpią: **Agata Butwiłowska, Katarzyna Stanisz, Jerzy Dowgiałło, Kamil Witaszak**.

Nie tylko lalki

❖ Teatr Arlekin zaprasza w dniach **22-23 IX** na **VII Międzynarodowy Festiwal Sztuki Ulicznej Tro-tuArt 2012** – na rynek Manufaktury. Powstanie tam Tro-tuArtowe Miasteczko Teatralne z wieloma atrakcjami. Edycja rozpocznie się w sobotę o godz. 19 familijnym spektaklem pt. „Gil pogromca smoków”. W niedzielę można odwiedzić Miasteczko już od godz. 12. O godz. 13 zaczyna się spektakl pt. „Bajkowy stragan”, a o godz. 15 – przedstawienie pt. „Szewc Kopytko i Kaczor Kwak”. www.trotuart.pl

Śmiechowisko

❖ Pierwszą premierą Teatru Muzycznego w Łodzi w nowym sezonie (**29 IX**) będzie „dziwowisko” kabaretowe pt. „**Jeszcze nie pora nam spać**” zrealizowane wspólnie z Grupą Rafała Kmity. Dowcip zostanie podany w teatralnej oprawie. Będzie taniec i śpiew – wystąpią m.in. solistki teatru: **Anna Dzionek** i **Agnieszka Gabrysiak**. Grupa Rafała Kmity wcześniej zrealizowała ten projekt z Teatrem Rozrywki z Chorzowa. Reżyseria – **Rafał Kmita**.

Taniec wolności

❖ Teatr Mały w Manufakturze zaprasza **15 IX** na premierę sztuki Sławomira Mrożka pt. „**Tango**”.

Tytuł odwołuje się do pojęcia wolności rozumianej jako przekraczanie barier moralnych. W rodzinie, która jest miniaturą społeczeństwa, trwa konflikt pokoleń...

Reżyseria i opracowanie muzyczne – **Mariusz Pilawski**, scenografia – **Kajetan Kreutz**, kostiumy – **Żaneta Uba**, choreografia – **Kamila Wiaderek**. Wystąpią: **Barbara Szcześniak, Anna Grzeszczak, Justyna Kacprzycka, Michał Sękiewicz, Ryszard Chlebuś, Marek Kołaczkowski, Dariusz Sosiński**.

FOTOGALERIA

Foto: Małgorzata Szafrńska, z cyklu *Ukryte w podwórkach*

✔ **„Jesteś Bogiem”**, biograficzny/muzyczny, Polska, reż. Leszek Dawid, obsada: Dawid Ogrodnik, Tomasz Schuchardt, Marcin Kowalczyk. *Historia Magika, Fokusa i Rahima – twórców hiphopowej grupy Paktofonika.*

✔ **„Kobieta z piątej dzielnicy”**, thriller, Francja, Polska, Wlk. Brytania, reż. Paweł Pawlikowski, obsada: Ethan Hawke, Kristin Scott Thomas, Joanna Kulig. *Amerykański pisarz przenosi się do Paryża.*

Przyjmuje od mafii rosyjskiej posadę stróża – ma nadzieję, że spokojne zajęcie pozwoli mu skupić się na pisaniu. Zwrot w jego życiu przyniesie romans z Margit.

✔ **„Felix, Net i Nika oraz Teoretycznie Możliwa Katastrofa”**, fantastycznonaukowy, Polska, reż. Wiktor Skrzynecki, obsada: Maciej Stolarczyk, Kamil Klier, Klaudia Łepkowska. *Warszawscy gimnazjaliści przeżywają podróż w czasie. Felix jest wynalazcą, Net zna się na komputerach, a Nika ma zdolności paranormalne. Towarzyszy im program sztucznej inteligencji.*

✔ **„Savages: ponad bezprawiem”**, thriller, USA, reż. Oliver Stone, obsada: Aaron Johnson, Blake Lively, Taylor Kitsch. *Hodowcy marihuany muszą stawić czoła handlarzom narkotyków, którzy porwali... ich wspólną dziewczynę.*

✔ **„360”**, dramat, Austria, Brazylia, Francja, Wlk. Brytania, reż. Fernando Meirelles, obsada: Rachel Weisz, Jude Law, Anthony Hopkins. *Uspółczesniona wersja sztuki Arthura Schnitzlera pt. „Reigen”, poświęconej seksualnym zachowaniom przedstawicieli różnych sfer społecznych.*

„Dwoje do poprawki”

✔ **„Dwoje do poprawki”**, komedia, USA, reż. David Frankel, obsada: Meryl Streep, Steve Carell, Tommy Lee Jones. *Małżonkowie z 30-letnim stażem postanawiają spędzić weekend z doradcą, by zdecydować o przyszłości związku.*

✔ **„W drodze”**, przygodowy, USA, reż. Walter Salles, obsada: Kristen Stewart, Kirsten Dunst, Viggo Mortensen. *Ekranizacja książki Jacka Kerouaca pod tym samym tytułem. Dwaj młodzi ludzie przemierzają Amerykę w poszukiwaniu sensu życia.*

✔ **„Rock of Ages”**, musical, USA, reż. Adam Shankman, obsada: Tom Cruise, Russell Brand, Alec Baldwin. *Akcja rozgrywa się w klubie rockowym. Spotyka się tu i zakochuje w sobie dwoje ludzi, którzy jednak nie mogą być razem.*

✔ **„Zakochana bez pamięci”**, komedia, Belgia, Francja, Luksemburg, reż. Sylvie Testud, obsada: Juliette Binoche, Mathieu Kassovitz, Aure Atika. *Pewnego dnia Marie orientuje się, że spędziła noc w obcym mieszkaniu. Wieczór wcześniej świętowała swoje urodziny...*

Mamy 8 zaproszeń do kina Bałtyk dla Czytelników, którzy do 3 IX jako pierwsi skontaktują się z nami (kalejdoskop@ldk.lodz.pl) i 2 dla tych, którzy zatelefonują 3 IX o godz. 11 (42 633 63 80)

podając nazwisko, adres i numer telefonu.

Pamiętamy

W Muzeum Miasta Łodzi 9 IX zostanie otwarta wystawa pt. „Teatr 77 – Jerzy Katarasiński”. Wernisaż odbędzie się w czasie Pikniku Artystycznego, podczas którego kolejny raz zostanie wręczona nagroda Złotego Pióra im. Jerzego Katarasińskiego dla najlepszego młodego dziennikarza-krytyka, fundowana przez poseł Iwonę Śledzińską-Katarasińską. Bohater wystawy był znanym łódzkim dziennikarzem prasowym i telewizyjnym, aktorem, reżyserem teatralnym. W połowie lat 70. związał się także z naszym pismem jako redaktor naczelny, czyniąc z niego jeden z najlepszych informatorów kulturalnych w kraju.

Robakowski zapyta

Galeria Atlas Sztuki otworzy 14 IX wystawę zbiorową zatytułowaną „Front Wschodni”, towarzyszącą festiwalowi Łódź Czterech Kultur. Kurator – Józef Robakowski – stawia pytanie, jaki wpływ na sztukę i kulturę mieszkańców Łodzi miał przyjazd w latach 20. XX w. awangardowych artystów z Rosji? Zobaczymy dzieła Karola Hillera, Władysława Strzemińskiego, Katarzyny Kobro, Konstantego Mackiewicza, Mojżesza Brodersona oraz wielu artystów, którzy odwołują się do sztuki konstruktywistycznej i unistycznej.

Sasnal obok Kobro

W Ośrodku Propagandy Sztuki 14 IX zostanie otwarta wystawa pt. „Dekonstrukcja utopii” – w ramach festiwalu Łódź Czterech Kultur. Zobaczymy dzieła około 30 twórców (w tym wielu łódzkich), m.in.: Katarzyny Kobro i Władysława Strzemińskiego, Stefana Krygiera, Wojciecha Ledera – kuratora ekspozycji, Dominika Lejmana, Davida Rabinowitcha czy Wilhelma Sasnala.

Region z obrazka

Wernisaż wystawy prac 70 twórców uczestniczących w V Jubileuszowym Otwartym Plenerze Artystów

Województwa Łódzkiego pt. „Pejzaż malowany ziemi łódzkiej” zaplanowano podczas Jarmarku Wojewódzkiego 7 IX w Łódzkim Domu Kultury. W plenerze brali udział artyści profesjonalni i amatorzy związani z ośrodkami kultury, muzeami i galeriami sztuki. Organizatorami przedsięwzięcia są: Miejski Ośrodek Kultury w Konstancynie Łódzkiej oraz Regionalna Organizacja Turystyczna Województwa Łódzkiego.

Pani Maria

W dniach 17-27 IX w Klubie Nauczyciela będzie czynna wystawa prac Marii Kondek, a 17 IX można będzie spotkać się z tą łódzką artystką i poetką. Maria Kondek była uczennicą Władysława Strzemińskiego i żoną Wacława Kondka – w tym roku skończyła 90 lat. Zajmuje się rysunkiem, malarstwem, grafiką użytkową, projektowaniem zabawek i scenografii dla teatrów lalek. Należy do Grupy Literackiej „Centauro”.

Nasz człowiek prezentuje

Galeryjka Olimpijka otworzy 13 IX wystawę fotografii autora wielu okładek „Kalejdoskopu” – Piotra Pardusa. Można oglądać cykl zdjęć, do których artyście pozowała jego ciotka.

Graffiti przy Domu Dziecka nr 1 w Łodzi
– czytaj str. 9

Foto: DARIUSZ ŚMIGIELSKI

Milonga

► **Drugi Międzynarodowy Festiwal Tanga Argentynskiego TangoŁódź Festival 2012** odbędzie się w dniach **20-23 IX**. Warsztaty poprowadzą Sebastián Achával i Roxana Suárez, Javier Rodriguez i Virginia Pandolfi oraz Juan Martin Carrara i Stefania Colina. Odbywać będą się też milongi – wieczory taneczne uświetnione pokazami mistrzów. Na finał w Teatrze Muzycznym zaproszono Orquesta Típica El Afronte. Koncertowi towarzyszyć będzie pokaz tanga w mistrzowskim wykonaniu.

www.tangolodzfestival.pl

Tenorzy i baryton

► W Łódzkiej Atlas Arenie **12 IX** wystąpi **II Divo** – międzynarodowa grupa wokalna. Tworzą ją baryton Carlos Marín oraz trzech tenorów: Urs Toni Bühler, David Miller i Sébastien Izambard. Zaprezentują

popularne utwory rozrywkowe w symfoniczno-operowych aranżacjach.

Wielka feta w Kutnie

► Otwarcie wystawy kwiatów **7 IX** rozpocznie się **Święto Róży**. Na inaugurację trzydniowej imprezy w Kutnowskim Domu Kultury zagrają jazzman Artur Dutkiewicz (fortepian) i Janusz Prusinowski ze swoim folkowym trio. Potem na scenach przy pl. Piłsudskiego i nad Ochnią wystąpią: Marcin Daniec, Zbig-Band, Hamak Band, Mrozu, Wet Fingers, Agnieszka Chylińska, Haydamaky. Organizatorzy zapraszają także na pokazy florystyczne, konkursy, koncerty dla dzieci, prezentacje lokalnych zespołów folklorystycznych i młodzieżowych oraz obchody 40-lecia Kutnowskiego Domu Kultury. www.swietorozy.pl.

Film o końcu świata

► Dwaj studenci PWSFTViT w Łodzi – Mateusz Konopacki i Marek Szymański – przygotowują wyprawę na wyspę Pitcairn na Oceanie Spokojnym. Nie można się tam dostać samolotem, statek pasażerski zawija cztery razy w roku. Śmiałkowie zamierzają zatem 20 tys. km pokonać katamaranem, co ma im zająć cztery miesiące. Na miejscu nakręcą film dokumentalny o najmniejszej demokracji świata, liczącej 42 osoby. Ale najpierw muszą zdobyć pieniądze. Poszukują patronów medialnych i sponsorów.

Blżej bohatera

► Muzeum Miasta Łodzi w dniach **24-30 IX** będzie obchodziło **Tydzień Kuriera Polskiego Państwa Podziemnego** w ramach projektu „**Jan Karski – powrót bohatera**”. Zaplanowano warsztaty i lekcje muzealne, grę miejską (29 IX) oraz panel dyskusyjny z udziałem historyków, etyków i pedagogów (30 IX).

Lato w kadrze

► Bałucki Ośrodek Kultury „Na Żubardzkiej” organizuje **XII Konkurs Fotograficzny „Lato, lato, zostań dłużej”** (pod patronatem „Kalejdoskopu”). Może wziąć w nim udział każdy, kto ukończył 14 lat i nie zajmuje się zawodowo fotografią. Uczestnicy zgłaszają maksymalnie trzy zdjęcia samodzielne albo cykl trzech prac w formacie nie mniejszym niż 20x30 cm. Fotografie należy dostarczyć do BOK do 28 IX. www.bok.lodz.pl.

Na murach...

► Dwa i pół miesiąca trwała trzecia edycja projektu „**Graffiti – sztuka miasta**”, organizowanego przez Łódzki Dom Kultury. Brała w nim udział młodzież z regionu łódzkiego, z którą pracowali profesjonalni twórcy: Egon Fietke, Saul i Tonek – w efekcie w Łęczycy, Piotrkowie Trybunalskim i Sieradzu powstały murale. Podczas finału w lipcu, na terenie Domu Dziecka nr 1 w Łodzi przy ul. Aleksandrowskiej 123, młodzi ludzie (w tym wychowankowie domu dziecka), na kilku ścianach stworzyli malowidła podsumowujące przedsięwzięcie (jedno z nich pokazujemy na str. 8). Projekt „Graffiti – sztuka miasta” dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Ślepy Maks wraca

Największym wydarzeniem tegorocznego festiwalu Łódź Czterech Kultur będzie prapremiera specjalnie na tę okazję napisanej sztuki Roberta Urbańskiego pt. „Kokolobolo, czyli opowieść o przypadkach Ślepego Maksa i Szai Magnata”, poświęconej bohaterom żydowskiego półświatka w przedwojennej Łodzi (Teatr Nowy). Cieszymy się, że jako pierwsi możemy opublikować jej fragment – jeszcze przed drukiem.

Miejsce:
restauracja Kokolobolo.

MAKS *do Szai*
Dobrze wyglądasz.

FAJWEL
Trzeba było jeszcze parę lat posiedzieć, to byś dopiero wypiękniał.

SZAJA
Oko się nie zagoiło?

FAJWEL
Dlatego wołają go Ślepy Maks.

SZAJA
Za kratami też o tobie głośno. Mówią, że jesteś królem.

FAJWEL
Królem? Szaja, u nas jest pełen socjalizm. Robimy w konia wszystkich równo: Żydów, Polaków i Niemców. Po kolei i na zmianę. Słyszałeś o willi młodego Kona?

SZAJA
Jednej nocy zniknęło wszystko, razem z fortepianami, gdańskimi szafami i wanną.

FAJWEL
I nikt nic nie widział ani nie słyszał! To właśnie my. A o tym, jak z fabryki Scheiblera zniknęło pięć ciężarówek towaru? To też my.

MAKS *do Fajwla*
Dobrze podrobiłeś pokwitowanie i tyle.

SZAJA *do Maksa*
Dopiąłeś swego.

MAKS
Dopieliśmy, Szaja. To wszystko jest też twoje. Bez ciebie gnibym w pudle. Co będziesz robił? Masz gdzie mieszkać?

SZAJA
Matce się tymczasem zmarło...

FAJWEL
Tak, Maks płacił za pogrzeb...

SZAJA
Mieszkanie wzięli za długi...

FAJWEL
Uznaliśmy, że taka nora nie będzie ci już potrzebna. Pokój z ciemną kuchnią?

SZAJA
No to jestem bez grosza i bez dachu nad głową.

MAKS
Już nie. (*piją*) Teraz to się dla ciebie zaczyna prawdziwe życie. Ryfka!

SZAJA
Co to za dziewczyna?

MAKS
Moja kuzynka... daleka... Nieważne! Ryfka,

daj nam coś do przegryzienia! Szaja, wiedziałeś, kiedy wyjść. Jutro moje wesele!

SZAJA

Gratuluję.

FAJWEL

Pogratulujesz, jak zobaczysz wybrankę.

SZAJA

Żydówka?

MAKS

Pewnie.

SZAJA

A gdzie to wesele?

MAKS

Tutaj. Bo to już mój lokal jest.

„Kokolobolo”.

SZAJA

Co to za nazwa?

MAKS *wzruszając ramionami*

Fajwel wymyślił.

FAJWEL

Co, niefajn? A gdzie ona jest? Narzeczona znaczy się?

MAKS

Się głupio pyta... U fryzjera! Koafiurę przygotowuje!

SZAJA

Nie wiem, czy zdążę zorganizować jakiś prezent.

MAKS

Ty jesteś prezentem. *(do muzyków)*

Grać!

WSZYSCY

Ma żabojad swe Wersale

I w Paryżu kabarety,

Mają Szwaby wielkie bale,

Wiedeń złote ma bankiety...

*A my w dupie mamy Wersal,
Wiedeń i sopockie molo,
W dupie Moulin Rouge i Berlin,
Bo mamy Kokolobolo!*

*Gdy w chałupie ci dosolą,
Gdy od życia kości bolą,
Gdyś sterany ludzką dolą –
Przychodź do Kokolobolo!*

(...)

SZAJA

I tym się zajmujecie?

FAJWEL

E, czym my się nie zajmujemy...

MAKS

Jestem prezesem stowarzyszenia.

SZAJA

Jakiego?

FAJWEL

Stowarzyszenia dusicieli.

MAKS

To tak między nami. Naprawdę to jest Biuro Podań, Prób i Odzyskiwania Mienia.

SZAJA

Opróżnicie kieszenie jakimś nędzarczom? Jak kiedyś?

FAJWEL

Co ty? Ja bym sobie kupił za jakieś grosze to *(pokazuje marynarkę)*, to *(buty)*, to *(zegarek)*? A auto? A patefon?

SZAJA

Macie patefon?

Fajwel podnosi się i biegnie na zaplecze.

MAKS

Masz tu na razie na drobne wydatki, potem jakoś ustalimy, ile będziesz brał od wpływu. Fajwel ci zaraz wyjaśni, jak działamy.

Człowiek może

Na wrzesień. Kiedy się dobrze zanosi na jesień.

*Niechże zatrzęsę
Z umownym sensem
Jakże niemrawą
A już podstawą
jesiennej scenografii
Bo człowiek – Może
a przy – Daj Boże
to, bywa
że i potrafi
Na te rozległe i niepodległe
Obszary typu „Cię trapi“
Oto w trzech zdaniach
Sformułowana
Teoria Autoterapii*

- po pierwsze – nie czytajcie dużo wierszy
piszcie wiersze*
- po drugie – nie wiercie w nic, co nie oznacza
że życie piękne jest i długie*
- po trzecie – po trzeciej?
to sami wiecie*

Andrzej Poniedziałki

I do przodu!

► Aleksandra Talaga-Nowacka

Trwają intensywne prace nad nową szatą graficzną „Kalejdoskopu”. Mimo wakacji dwie studentki pierwszego roku studiów magisterskich Wydziału Artystycznego Łódzkiej Akademii Humanistyczno-Ekonomicznej: Katarzyna Talikowska i Karolina Kujawska nie pauzują. Podobnie jak „mózg” i siła sprawcza całego przedsięwzięcia – Michał Kacperczyk, znakomity grafik, prodziekan kierunku grafika na tym wydziale oraz jego wykładowca. Co ważne, cała trójka opracowuje nowy layout (bez honorarium) poza zajęciami, w swoim czasie wolnym – mimo wielu zawodowych obowiązków!

W pierwszym etapie powstały dwie propozycje. Jedna klasyczna – gdzie ostateczne decyzje podejmowała Karolina, druga nowoczesna – „działka” Katarzyny (choć i tu, i tu znalazły się pomysły obu dziewczyn).

Wersja klasyczna jest bardzo stonowana i zakłada użycie wyłącznie czerni i bieli – także na okładce. Jest bardzo czytelna, z dużą ilością „światła”, czyli białych, niczym nie wypełnionych powierzchni. Wersja nowoczesna: ekspresyjna, z wykorzystaniem dynamicznych form odnoszących się do znaczenia słowa kalejdoskop, a zatem – geometrycznych (tu opartych na trójkącie) i powtarzalnych. Przewidziano w niej kolor – odcienie turkusów o różnym nasyceniu. Oba projekty mają format zbliżony do A4.

W pierwszym przypadku – klasycznym – winieta nawiązuje do geometrycznej czcionki Gill Sans, która jest nieco zmodyfikowana, by była bardziej oryginalna, a tytuł wyróżniał się na półce. Na okładce ponad zdjęciem (w kwadratowym kadrze) jest miejsce na zapowiedzi treści

magazynu. Koncepcja zakłada manewrowanie bielą i zabawę typografią; brak tu jakichkolwiek ozdób.

Winieta projektu nowoczesnego składa się z sygnetu K, zbudowanego na siatce trójkątów, tak jak elementy ozdobne wewnątrz numeru, oraz napisu Kalejdoskop. Zdjęcie na okładce zajmuje całą jej powierzchnię. Jest tylko jeden krój liter – ta sama Futura, która była zastosowana w projekcie pierwszego „Kalejdoskopu” w 1974 roku. Opracował go wówczas znany grafik, autor licznych logotypów, m.in. Teatru Wielkiego w Łodzi – Ryszard Kuba Grzybowski, współpracujący z redakcją do dziś.

Te dwa projekty studentek – celowo tak bardzo różne – stały się bazą do wielogodzinnej dyskusji nad nowym layoutem – w poszerzonym składzie, z udziałem wydawców: Jacka Sokalskiego, dyrektora Łódzkiego Domu Kultury i Haliny Bernat, zastępcy dyrektora ŁDK. Jak ustalono, ostateczna szata graficzna powinna być wypadkową tych dwóch propozycji: czytelna i dynamiczna. Na pewno powinien być w niej kolor – zastosowany w taki sposób, by nie przytłaczał tekstu.

Mówi Ryszard Kuba Grzybowski biorący udział w spotkaniu na specjalne zaproszenie redakcji: – *Przekształcenia w „Kalejdoskopie” są potrzebne, bo świat się zmienia i powinno się dopasowywać atrakcyjność, także czasopisma, do nowych wymogów, byle na korzyść. Jednak pewne zasady są stałe, jak czytelność wizualna – ona jest najważniejsza. Cieszy, że projekt przygotowują przedstawicielki najmłodszego pokolenia grafików, do tego pod okiem tak dobrego artysty...*

Na przekór wszechobecnemu chamstwu postanowiłem zaprosić znajomych na pogawędkę o kulturze. W końcu nie obracam się w towarzystwie kiboli, chamów spod bloku i innego prymitywu. Kiedyś tam kończyło się studia, koledzy też zostali magistrami. Możemy przecież porozmawiać o teatrze, najnowszych trendach filmowych, o literaturze. Nie żeby tam od razu salon literacki. Taka niewymuszona rozmowa przy lekkim winie i słonych paluszkach.

Obdzwoiłem znajomych. Nie byli specjalnie skłonni. Socjolog wykręcił się, że dawno nie był w teatrze. Nie pomógł argument, że ja też nie. Wizja dyskusji o literaturze wystraszyła Filologa Obcego. – To wódki się nie napijemy? – spytał Prawnik. W jego głosie wyczułem rozczarowanie.

Po wielu próbach udało mi się namówić Polonistę, Plastyczkę i Kolegę z Wojska. Przyszli z małżonkami. Atmosfera była ciut napięta. Przy stole wyczuwało się tremę. Dla zachęty włączyłem uwertury operowe Mozarta. Przez kilka minut słuchaliśmy w milczeniu cudownych perlistych dźwięków.

– Ciekawe, za co bierze kasę kotłowy? – zainteresował się Kolega z Wojska.

– Jaki kotłowy?

– No ten, co wali w orkiestrze w bęben – wyjaśnił Kolega z Wojska. – Skrzypek zasuwa cały czas, flecista też, a kotłowy rąbnie pałą w kocioł raz na kwadrans i siedzi zadowolony. A pieniądze ma pewnie te same co reszta.

– Ale on wie, kiedy uderzyć w bęben – wtrąciła Plastyczka. – Płacą mu za to, że wie.

– Co ostatnio czytaliście? – spytała moja żona.

Goście udali, że są bardzo zajęci sięganiem po paluszki.

– Bo ja Oscara Wilde’a – ciągnęła rozpaczliwie żona. – „Kobietę bez znaczenia”.

– Geja czytasz? – zdziwiła się Plastyczka.

– A co to ma do rzeczy? – zdziwił się z kolei Polonista. – Ja wróciłem ostatnio do Wyspiańskiego, choć miał chorobę weneryczną i chłają.

– A ja czytałam Małysz – odezwała się żona Kolegi z Wojska.

Dyskusja intelektualna

– Chyba Miłosza – poprawiłem.

– Nie! Książkę „Adam Małysz – moje życie”! – obruszyła się żona Kolegi z Wojska.

– To nie literatura – skrzywił się Polonista.

– Miłosz to jest literatura. Wielka poezja.

– A ile by taki Miłosz skoczył na mamuciej?

– Kolega z Wojska wziął małżonkę w obronę. – Nic by nie skoczył! A Małysz skoczył i jeszcze książkę napisał. To kto tu jest większy literat?

– A ja z przyjemnością wracam do literatury rosyjskiej. Fascynuje mnie Czechow – oznajmiłem.

Znajomi popatrzyli na mnie ze współczuciem.

– Czechow? Czechów lubię – wyznał po namyśle mąż Plastyczki.

– A co nowego w plastyce? – Kolega z Wojska uchwycił się nowej deski ratunku. – Polskie malarstwo podobno jest wysoko cenione na świecie.

– Chyba pokojowe – prychnęła Plastyczka.

– U kolegów same gnioty, kicze, hurapatriotyzm, nabożność i dno. Wszyscy robią w reklamie albo w designie. Na tym da się jeszcze zarobić.

– Co to jest prawdziwa sztuka? – spytała żona Polonisty.

– Zwykła sztuka to coś namalować albo wy-

rzeźbić – zwięźle wyjaśniła Plastyczka. – Prawdziwa sztuka to jest ten chłam sprzedać.

Rozmowa utknęła. Męczyliśmy się. Słysząc było tylko chrupanie paluszków.

– Wszyscy chwalą „Szalone nożyczki” – przypomniało mi się.

Goście zignorowali moją uwagę.

– Kiedyś był Kantor... – bąknął Polonista.

– Ciekawe. A koło nas niedawno otworzyli – zastanowiła się żona Kolegi z Wojska.

Paluszki miały się ku końcowi.

– Co się z nami stało? – nie wytrzymałem. – Kiedyś staliśmy w kolejkach, żeby zapisać się do Dyskusyjnego Klubu Filmowego w Łódzkim Domu Kultury, do rana dyskutowaliśmy o Fellinim i Zanussim, pasjami pochłanialiśmy książki, a teraz?

– Teraz nie ma kiedy, nie ma za co i nie bardzo jest na co – bąknął Polonista. – Same amerykańskie chały, jak kiedyś radzieckie.

– Trzeba coś z tym zrobić! – ciągnąłem. – Wrócić do tego, co nas łączyło, do tego ważniejszego, głębszego!!!

– Głębszego? – ożywili się koledzy. – Powiedziałaś głębszego?! Racja!

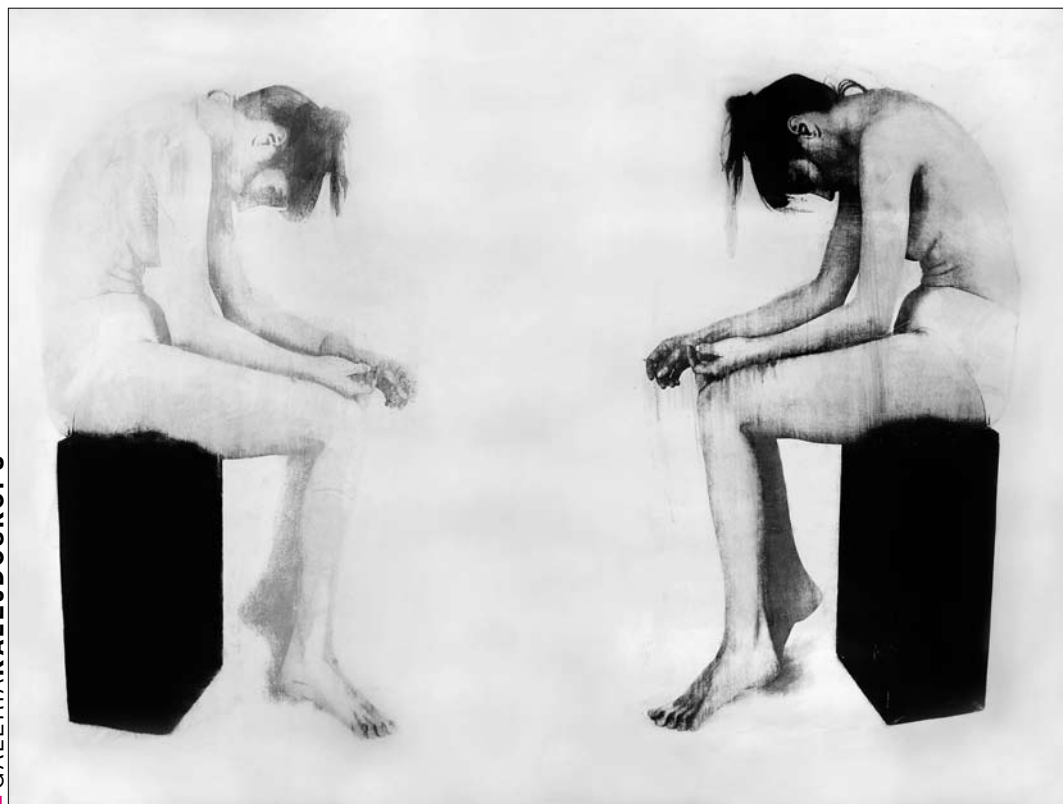
– To ja zejdę do sklepu. Biała czy kolorowa? – zadeklarował ochoczo Kolega z Wojska.

– A my szybkoitko zrobimy coś na ząb – żony zerwały się z miejsc.

Wieczór okazał się bardzo udany.

Pod koniec wróciliśmy nawet do tematyki kulturalnej. Wypiliśmy zdrowie tego kotłowego od Mozarta.

Michał B. Jagiełło

Igrzyska uważam za otwarte

Czy Państwo to widzieli? David Beckham motorówką przywiózł ogień olimpijski pod stadion, gdzie pochodnię przejął sir Steve Redgrave, pięciokrotny złoty medalista w wioslarstwie. Następnie w asyście sześciorga innych byłych mistrzów przekazał go młodym brytyjskim sportowcom (każdy mistrz typował swojego następcę), którzy po raz pierwszy zbiorowo zapalili olimpijski znicz. Piękna sztafeta pokoleń – dawni idole stadionów w obecności aktualnych reprezentantów kraju (stali na płycie stadionu po defiladzie ekip narodowych) przekazywali pałeczkę nadziejom brytyjskiego sportu.

Jakże inaczej jest w łódzkiej kulturze. Niewiele tu przypadków, by dawni mistrzowie z własnej woli cokolwiek komuś przekazali. Jeszcze mniej – by młodzi z szacunkiem odnosili się do dokonania poprzedników. Ledwie skończą kulturoznawstwo, ledwie nauczą się słów „paradygmat”, „dyskurs” czy „ewaluacja”, już chcieliby reformować działające od lat instytucje, organizować kongresy, pisać manifesty. Czasami mają rację, czasami jej nie mają, czasami z tej racji niewiele wynika.

Trochę z boku obserwuję narastający konflikt młodego pokolenia łódzkich działaczy kulturalnych z pokoleniem 50+, które (na razie) kieruje większością instytucji w naszym mieście. Młodzi zaatakowali już podczas Regionalnego Kongresu Kultury, poprawili pół roku później listem „Dlaczego Łódź nie kreuje?” i publicystką ogłaszaną na łamach portalu Obywatelskiego Forum Kultury. Odwieczna opozycja młodzi-

starzy nałożyła się na nowszą opozycję instytucje-organizacje pozarządowe, czyli konflikt pierwszego sektora z trzecim. Czekam, kto zaprezentuje efektywniejsze sektorówki* na arenie coraz mniej kulturalnych zmagania. Młodzi ufają bardziej organizacjom pozarządowym, ale nie dążą wcale do zlikwidowania instytucji, tylko do zmiany ich kierownictwa, czyli do przejęcia władzy. Gdyby im się udało, w kolejce czekają już jeszcze młodszy...

List „Dlaczego Łódź nie kreuje?” został ogłoszony z okazji Nocy Muzeów. Jest listą 10 (ach, ten kulturowy wpływ dekalogu) pytań do prezydent Hanny Zdanowskiej i 9 (jednak jednego zabrakło) oczekiwania. Co do pytań – nie do końca rozumiem, dlaczego akurat Hanna Zdanowska miałaby na nie odpowiadać. Na przykład pytanie *Dlaczego branżowa prasa kulturalna nie interesuje się łódzkimi wydarzeniami?* jest raczej pytaniem do młodych kulturoznawców, czyli do autorów petycji, którzy w dodatku w owej prasie publikują. Co do postulatów – punkt piąty wystarczy, by sygnatariuszy nie traktować poważnie. Oni naprawdę żądają *Wdrożenia innowacyjnych i nowatorskich projektów animacyjnych i edukacyjnych będących odpowiedzią na trudną sytuację społeczno-demograficzną Miasta*. Tak, ten bełkot rodem z plenum KC PZPR wyprodukowali najambitniejsi reformatorzy łódzkiej kultury.

Chociaż nie jestem adresatem postawionych w liście pytań ani nawet rzecznikiem prasowym adresatki, pozwolę sobie na kilka zdań odpowiedzi.

Która z łódzkich miejskich instytucji kultury jest ogólnopolskim liderem w swojej dziedzinie? pytają autorzy petycji. Moim zdaniem Centralne Muzeum Włókiennictwa jest wręcz światowym liderem w swojej dziedzinie. *Dlaczego najważniejsi polscy reżyserzy ostatnich kilkunastu lat (Lupa, Warlikowski, Jarzyna, Zadara, Strzępka, Cieplak) nie zrealizowali w Łodzi żadnego przedstawienia?* Co tu można odpowiedzieć? Że swoje spektakle zrealizowali Grzegorzek, Treliński, Głomb, którzy może nie są gorsi? Że Warlikowski nie reżyserował też w wielu innych polskich miastach, a tak naprawdę nawet w Warszawie reali-

zuje swoje spektakle coraz rzadziej? A może, że spektakle wszystkich wymienionych można było zobaczyć na Festiwalu Sztuk Przyjemnych i Nieprzyjemnych, organizowanym przez tak źle oceniany przez autorów Teatr Powszechny?

Pytanie *Dlaczego Miejska Galeria Sztuki nie należy do grona tych placówek wystawiających sztukę współczesną, które liczyłyby się na arenie ogólnopolskiej?* wymaga osobnego komentarza. Nie mogę oprzeć się wrażeniu, że ktoś umówił się na ciągłe krytykowanie MGS. To jedyna instytucja wymieniona z nazwy w tej petycji. Czyżby najgorsza ze wszystkich? Kto przyznaje galeriom certyfikat instytucji liczącej się? Może Artur Żmijewski? Miejska Galeria Sztuki wystawia rzeczy, które bardzo wielu prawdziwych miłośników sztuki chce oglądać. Wystawy Jacka Sempolińskiego, Andrzeja Łobodzińskiego czy Zbysłuta Grzywacza to były duże wydarzenia. Ostatnio ważna wystawa „Obraz malarstwa” pokazała związanych z Łodzią twórców. Uchowaj Boże, gdyby galerie MGS upodobniły się pro-

gramowo do ms² czy Manhattanu. Miejsc, gdzie w Łodzi można obejrzyć instalacje, obiekty albo zaangażowane lewicowo wideo, jest naprawdę dosyć (niech żyją jak najdłużej). List „Dlaczego Łódź nie kreuje?” podpisało już 251 osób, niektóre znam osobiście. Mogę zaręczyć, że nie odwiedzają wystaw w parku Sienkiewicza, o Galerii Bałuckiej nie wspominając. Ale podpisać protest – zawsze chętnie.

Bardzo jestem ciekawy, jak by wyglądała uroczystość otwarcia olimpiady w Łodzi. Kto by reżyserował i jakie wybrał atrakcje? Autorzy listu być może zaprosiliby Monikę Strzępkę, a wtedy wszystkie trzy trybuny nowego łódzkiego stadionu byłyby tężowe. Na środku odpowiednio przebrana młodzież utworzyłaby „Piramidę zwierząt”, a znicz zapłonąłby od gorących dyskusji o kulturze.

Piotr Grobliński

* Olbrzymie flagi rozwijane na stadionach podczas meczów

■ GALERIA KALEJDOSKOPU

Feliks Michał Wygrzywalski, *Naprawiacze dywanów „Shirvan”* – wystawa w Muzeum Miasta Łodzi (do 16 IX)

Czy artysta to darmozjad?

► Na postawione przez „Kalejdoskop” pytanie odpowiada JAROSŁAW SUCHAN, dyrektor Muzeum Sztuki w Łodzi.

Większości artystów w Polsce trudno utrzymać się z pracy twórczej. Jedną z przyczyn jest słabość rynku sztuki oraz skromna liczba kolekcjonerów i instytucji publicznych wyspecjalizowanych w gromadzeniu sztuki współczesnej. W krajach o bogatszych tradycjach kolekcjonerskich i bardziej rozbudowanym systemie instytucjonalnym jest więcej nabywców, a co za tym idzie, większa liczba artystów może żyć ze sprzedaży swoich dzieł. Należy jednak podkreślić, że wszędzie jest to zaledwie niewielki procent. Dlatego też od lat funkcjonują na świecie różne mechanizmy ekonomicznego wsparcia twórców: stypendia, granty, zapomogi, ale także dotowane, tak czy inaczej, ubezpieczenia społeczne i zdrowotne. W Polsce podobny system, choć niedoskonały, istniał do 1989 roku, kiedy uległ demontażowi. Niestety to, co zaproponowano w zamian, się nie sprawdza.

Żeby przetrwać, wielu artystów podejmuje więc pracę, która daje szansę na stały dochód. Część znajduje zatrudnienie na uczelniach artystycznych, większość jednak nie ma na to szans i trafia do agencji reklamowych lub ima się prac nie mających nic wspólnego z ich profesją. Problem w tym, że bardzo trudno połączyć pracę zarobkową i działalność artystyczną. Szczerze powiedziawszy, nie znam żadnego wybitnego artysty, dla którego twórczość byłaby czymś, czym zajmuje się po godzinach. Znam natomiast wielu świetnie zapowiadających się arty-

stów, którzy zarzucili uprawianie sztuki, nie będąc w stanie pogodzić tego z koniecznością zarabiania na życie.

Oczywiście można zadać pytanie, dlaczego mielibyśmy się tym przejmować? Czemu mielibyśmy ze środków publicznych wspierać kogoś tylko dlatego, że postanowił zająć się działalnością artystyczną? Można o to pytać, ale zw ten sposób, moim zdaniem, ujmuje się problem z niewłaściwej perspektywy. Nie chodzi tu bowiem o wspieranie czyichś indywidualnych ambicji, ale o stymulowanie rozwoju kultury. Dotowanie artystów to nie obdarzanie nieuzasadnionymi przywilejami jakiejś wybranej grupy społecznej, ale inwestycja, która się społeczeństwu po prostu opłaca. W jej efekcie ulega wzbogaceniu przestrzeń kulturowa, w której funkcjonujemy, a to ma istotny wpływ na poprawę jakości naszego życia.

Jak miałyby to wspieranie twórców wyglądać w praktyce? Gotowych rozwiązań nie ma, ale z pewnością można skorzystać z doświadczeń innych państw, takich jak Francja, Niemcy czy Holandia. Nie po to, rzecz jasna, by je bezkrytycznie przenosić na nasz grunt – bo każdy kraj ma swoją specyfikę – ale po to, by nie wyważać już otwartych drzwi i by uczyć się na ewentualnych błędach innych. W Polsce zresztą już jedno z takich rozwiązań wspierających działalność artystyczną istnieje: to owe słynne 50 procent kosztów uzyskania przychodu, które twórca może sobie odpisać przy wyliczaniu podatku

od zarobionych przez siebie pieniędzy. Niestety, obecny rząd zaplanował ograniczenie możliwości korzystania z tej ulgi. Obawiam się, że na tych, którzy mieli zamiar podjąć działalność kulturotwórczą, będzie to działać zniechęcająco. Owszem, to prawda, że istniejące rozwiązanie jest mocno nadużywane, na czym cierpi budżet państwa. Myślę jednak, że możliwe są takie jego usprawnienia, na których ani twórcy, ani państwo nie muszą stracić.

Jeszcze ważniejszą kwestią jest uregulowanie systemu ubezpieczeń socjalnych i dostosowanie go do specyfiki zawodów artystycznych, które w większości przypadków wiążą się z pracą pozaetatową i z nieregularnymi dochodami. Pracującym i zarabiającym w ten sposób obecny system nie jest w stanie zapewnić wystarczającego bezpieczeństwa. Czy to oznacza, że państwo miałyby dofinansowywać ubezpieczenia socjalne artystów, tak jak dofinansowuje składki emerytalne rolników, górników czy zatrudnionych w służbach mundurowych – trudno mi teraz osądzić. Dzisiaj staramy się raczej odchodzić od takich rozwiązań, uznając, że stanowią one zbyt duże obciążenie dla budżetu państwa. Można sobie jednak wyobrazić taki system, w którym emerytury artystów byłyby na przykład finansowane, przynajmniej w części, z podatków nałożonych na przemysł kultury, czyli tę dziedzinę gospodarki, która czerpie bezpośrednio korzyści z działalności artystów.

To oczywiście tylko luźno rzucony pomysł, nie potwierdzony żadnymi ekonomicznymi analizami.

Znalezienie rozwiązań, które zapewnią bezpieczeństwo bytowe artystom, jest ważne z jeszcze jednego powodu. Otóż pozaetatowy tryb, w jakim pracują artyści, będzie się – ze względu na zmiany zachodzące w gospodarce – coraz bardziej upowszechniał i będzie dotyczył coraz większej liczby ludzi aktywnych również w innych niż kultura dziedzinach. Rozwiązania, które teraz zostałyby wprowadzone z myślą o twórcach, mogłyby zatem w przyszłości posłużyć jako wzorzec do przepracowania całego systemu ubezpieczeń społecznych.

Domyślam się, że to, o czym tutaj mówię, jest opinii publicznej raczej zupełnie obce. Dlatego uważam, że w tym momencie winniśmy się przede wszystkim skupić na ukazywaniu społeczeństwu faktycznego położenia artystów w naszym kraju. Zacząć od przekonywania, że państwu powinno zależeć na rozwoju kultury, ponieważ to przekłada się na duchowy rozwój społeczeństwa, a także, w dłuższej perspektywie, na ekonomiczny rozwój państwa. Jeśli chcemy, żeby nasze dzieci żyły w lepszym kraju, były bardziej rozwinięte intelektualnie, emocjonalnie, duchowo, lepiej odnajdywały się we współczesnym świecie, winniśmy inwestować w kulturę, a co za tym idzie – wspierać tych, którzy ją tworzą.

Rozmawiała Aleksandra Talaga-Nowacka

To było medialne wydarzenie, które wstrząsnęło felietonistami. Poinformowano bowiem na presskonferencji, że seniorki z zespołu Jarzębina mają w repertuarze... kankana i jezioro łabędzie. Nie ma po-

trzeby się tu drwiąco uśmiechać!

W końcu każda forma aktywności jest walorem w pozytywnym znaczeniu. Bo integruje, zmusza do wspólnego wysiłku, społecznie rozwija, nawet jeśli Offenbach czy Czajkowski nie byłiby do końca, jak by to powiedzieć, usatysfakcjonowani. Ale nie chodzi o artyzm, co udowodnił prezes Serafin. No właśnie... Czym prędzej zatem zmienimy ton i dziewiętnastowieczne hasło pracy u podstaw zinterpretujmy na nowo. By pomóc się jakoś odnajdywać w świecie nowych technologii i form komunikacji.

Forpocztą tych zmian i ich bazą, jak wiadomo, jest – obok edukacji i informacji – kultura. Daje szanse porozumiewania się ze światem na jakimś poziomie. Gdyby jednak próbować przyjrzeć się metodyce upowszechniania kultury Anno Domini 2012, zadziwił stereotypowość. Powielanie najczęściej takich samych jakościowo relacji, podobnych do tych sprzed 30, 40 lat. Wiem, bo przez trzy lata pracowałam w Wojewódzkim Ośrodku Instrukcyjno-Metodycznym, integralnym dziale ŁDK. I właściwie zajmowaliśmy się tym samym, czym dziś pracownicy kultury. Przecież wiadomo, że prowadzenie działalności środowiskowej wymaga nieustannego podnoszenia kwalifikacji, znajomości nowych technik i technologii przekazu, narzędzi. Zobowiązuje też do doskonalenia siebie i „własnej” oferty kulturalnej w wymiarze intelektualnym, by móc sprawować swoisty rząd dusz w terenie. Znacznie więc ważniejsze

niż całe serie kolorowych imprez, choć ich nie neguję, są działania odbijające się w sferze mentalnej. Pozwalające aspiracje odbiorców kultury wznieść choć odrobinę wyżej. W sprawach gospodarczych udaje nam się to lepiej, nowe

drogi czy banki są fotogeniczne; w kulturze, co znacznie trudniejsze – nie tak często. Czy jest na to jakaś rada, by nie koncentrować się na cennym skądinąd dla tradycji ludowych obyczaju zbiorowego kwaszenia kapusty? Ekspozowaniu folkloru, bez uwzględniania jego roz-

Kankan na klepisku

▼ Małgorzata Karbowiak

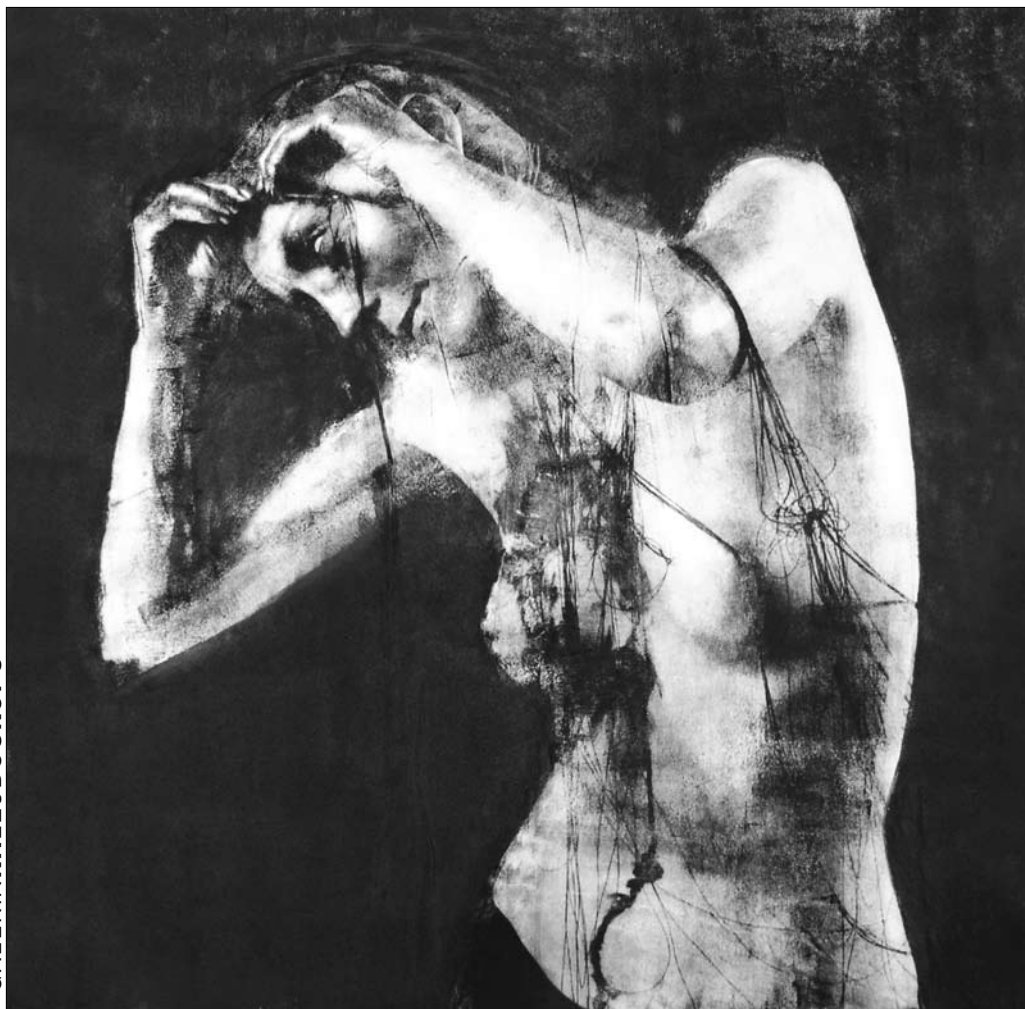
maitych kontekstów i współczesnych tropów, przeobrażeń, ech, w sztuce profesjonalnej. Jeśli gmina zatrzymała się w 1920 roku, to i my ponieśliśmy klęskę. Trzeba jak najszybciej to poprawić. Jak?

Wpadła mi w ręce publikacja pt. „Rewolucja na prowincji” zamieszczona w jednej z ogólnopolskich gazet. Sprawcą fundamentalnego zamieszania w Wielkopolsce, bo o tym jest ten tekst, stała się dyrektor Departamentu Kultury Urzędu Marszałkowskiego, do niedawna wiceszefowa Instytutu Polskiego w Nowym Jorku – Agata Grenda. Najkrócej mówiąc: zamiast powielać stare formy, **proponuje ona desant twórców, którzy przez kilka miesięcy będą pracowali z lokalnymi wspólnotami.** I w projekcie bierze udział czołówek artystów polskiej sceny muzycznej, teatralnej, tanecznej, designerskiej. I tak przykładowo: w Zakrzewie z miejscowym klubem seniora będzie pracował wybitny choreograf Mikołaj Mikołajczyk, w Koninie – Joanna Warsza, współautorka programu tegorocznego biennale w Berlinie, w Swarzędzu – projektantka mody Monika Jakubiak, której nazwisko poznaliśmy z okazji polskiej prezydencji w UE, w Krzyżu reżyser Bartosz Frąckowiak przygo-

tuje zaś spektakl dokumentalny. Nad całością programu pn. „Wielkopolska: Rewolucje” czuwa znana dobrze w Łodzi Agata Siwiak. Bogu dzięki przyjęte to zostało z entuzjazmem przez tamtejszy Urząd Marszałkowski. Ale jak do tych krucjat wybitnych artystów odnoszą się „miejscowi”? Projekty powstają w trasie, nie w Poznaniu, bowiem źródłem inspiracji są sami mieszkańcy. To oni np. w Krzyżu przywracają pamięć bohaterowi II wojny światowej Hansowi Paaschemu, uczniowie zebrali o nim informacje i we wrześniu rozpocznie się wspólna praca nad spektaklem. Przy pomocy klubu seniora we

wsi Zakrzewo wybitny choreograf udowodni, że tancerz nie musi być młody i piękny – powstanie widowisko poprzedzone warsztatami. O przygotowywaniu pokazów mody przez wiejskie gospodynie szyjące pod kierunkiem fachowca pełną gębą warto wspomnieć choć jednym zdaniem. A jeszcze motyw romski... Odbywa się to wszystko, jak mówi Agata Siwiak, na demokratycznej zasadzie: my dajemy ci naszą historię i zaangażowanie społeczne, a ty dzielisz się z nami swoją sztuką. Pełne partnerstwo.

Co do tego dodać? Wybitnych artystów ci u nas dostatek...

■ GALERIA KALEJDOSKOPU

Natalia Kalisz, *Zszywanie* – czytaj str. 40

Łódź z góry i z dołu

► Joanna Podolska*

„Hotel Savoy” Józefa Rotha i cała twórczość tego autora zostaną przypomniane podczas tegorocznego festiwalu Łódź Czterech Kultur – we wrześniu. W programie prawdziwa gratka – polska prapremiera przedstawienia w reżyserii Michała Zadary, na podstawie powieści zainspirowanej pobytem pisarza w Łodzi.

Oprócz spektaklu zrealizowanego w przestrzeniach zabytkowego hotelu Savoy przy ul. Traugutta, który w tym roku świętuje swoje stulecie, będzie okazja do obejrzenia kilku ekranizacji książek Rotha i porozmawiania o jego powieściach z krytykami, pisarzami i tłumaczami.

Tegoroczny festiwal Łódź Czterech Kultur, organizowany pod hasłem „Generacje”, pomyślany został tak, by w programie znaleźli coś dla siebie przedstawiciele różnych pokoleń. Na otwarcie – muzyka Urszuli Dudziak i jej córki Miki Urbaniak. Festiwalowi goście będą mieli okazję posłuchać muzyki filmowej Izaaka Dunajewskiego ze znanych filmów, m.in. „Świat się

śmieje” czy „Moja lubow” oraz utworów innych rosyjskich kompozytorów, w tym Mikaela Tawierdijewa, Aleksandra Zacepina czy Siergieja Rachmaninowa oraz grupy Nautilus Pompilius. Pianistka Lena Ledoff przygotowała program muzyczny połączony z tekstami rosyjskich poetów. Rosji w tym roku będzie znacznie więcej. Przypomnimy losy łódzkiej rodziny de Lazari pochodzącej z Krymu. Konstanty de Lazari fotografował na początku XX stulecia odległe zakątki Rosji. Opowie o tym jego wnuk – profesor Andrzej de Lazari. Tylko na nasz festiwal przyjedzie do Łodzi znakomity spektakl Teatru Ateneum w reżyserii Bogusława Lindy – „Merylin Mongoł” Nikołaja Kolady.

Inspirowane rosyjskim konstruktywizmem dzieła polskich twórców pokażemy na trzech wystawach, których kuratorami są artyści trzech pokoleń. W Miejskiej Galerii Sztuki będzie eksponowana „Dekonstrukcja utopii” przygotowana przez Wojciecha Ledera, kuratorem „Frontu Wschodniego” w galerii Atlas Sztuki będzie Józef Robakowski, a najmłodsze pokolenie – studenci ASP – zaprezentuje się w piwnicach kamienicy Pinkusa; tę festiwalową ekspozycję przygotowuje Artur Chrzanowski. W ramach warsztatów „Dialog wspólnot” pokażemy natomiast prace niemieckiej artystki Sibylle Hofter.

Ucztę dla melomanów zapewni kwartet czterech kultur, czyli muzyka Grażyny Bacewicz, Aleksandra Tansmana, Mieczysława Weinberga i Erwina Schulhoffa wykonana przez artystów z Rosji, Niemiec, Polski i Izraela w pięknych wnętrzach dawnej siedziby Towarzystwa Kredytowego przy ul. Pomorskiej.

Natomiast na zakończenie festiwalu zagra nowofalowa izraelska grupa Minimal Compact. Będzie to druga wizyta zespołu w Polsce. Jego basistka i wokalistka – Malka Spigel (Maya Newman) – urodziła się w Łodzi.

W ramach festiwalu otworzymy kilka specjalnych przestrzeni, których na co dzień nie mamy okazji oglądać. Będzie można spojrzeć na Łódź z ostatniego piętra niegdyś najwyższego w Łodzi drapacza chmur, pokażemy pracownię znako-

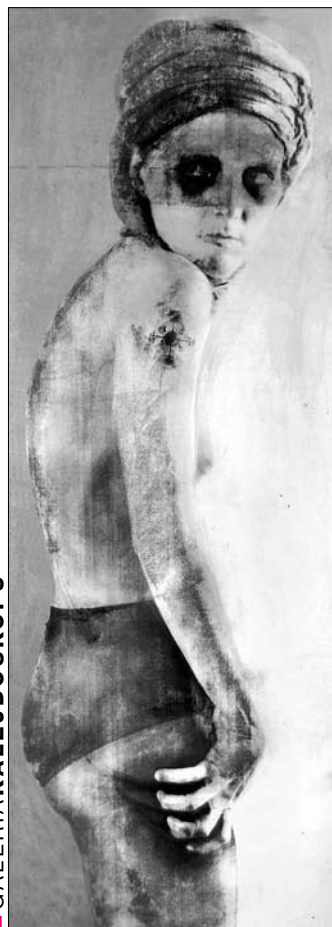
mitych łódzkich malarzy: Samuela Hirszenberga i Leopolda Pilichowskiego w kamienicy przy ul. Zielonej, zwiedzimy też podziemia dawnego Banku Rosji.

W hotelowej sali widowiskowej, gdzie w czasie I wojny światowej grane były skecze kabaretu Bi Ba Bo z tekstami Juliana Tuwima, zaplanowaliśmy wykłady o Łodzi filmowej, teatralnej, literackiej czy muzycznej. Chcemy pokazać, jaki był wkład łódzkich twórców w rozwój kultury

polskiej. To dla licealistów i studentów. Nie zapomnieliśmy też o najmłodszych. Zapraszamy na bajkowy poranek „Od Pimpusia do Piotrusia”, gdzie pokażemy animacje nakręcone przez łódzkich artystów. Zaplanowaliśmy też kilka warsztatów: plastyczne, taneczne i muzyczne. No i jam session. A to jeszcze nie koniec niespodzianek.

* dyrektor festiwalu Łódź Czterech Kultur

■ GALERIA KALEJDOSKOPU

Natalia Kalisz, *Sacrum*, *Paenula* i *Koniec* – czytaj str. 40

Powstaje supermuzeum

► Maria Sondej

Kosztem niemal 21 mln złotych, w tym około 10 mln z funduszy unijnych, powstają w Bełchatowie Giganty Mocy. Nazwa kryje szczególne muzeum, które w sposób interaktywny i przy użyciu prezentacji multimedialnych oraz specjalnych eksponatów pokaże, jak koło Bełchatowa powstały pokłady węgla, jak tworzy się z nich energię elektryczną i jak to wpłynęło na rozwój niewielkiego przed 1939 rokiem miasteczka, które obecnie liczy około 70 tys. mieszkańców – dziesięć razy więcej niż przed wojną.

Nie bogactwo, a prestiż

Bełchatów leży przy trasie Wrocław – Warszawa. Nie ma tu obiektów turystycznych, jedynymi atrakcjami miasta są... kopalnia i elektrownia. Ale co to za atrakcje? Nawet zwiedzić je trudno ze względu na ogrom obiektów i bezpieczeństwo produkcji. Przecież produkuje się tu prawie jedną czwartą energii elektrycznej Polski!

Utarło się przekonanie, że Bełchatów jest bogaty, ale to tylko mieszkańcy mają wyższy niż gdzie indziej poziom życia wynikający z wyższych zarobków. – *Dochody samorządu są na poziomie średniej krajowej, nasz roczny budżet wynosi około 150 mln złotych* – mówi Marek Chrzanowski, trzecią kadencję pełniący funkcję prezydenta miasta. – *Podatki z kopalni pobierał Kleszczów, teraz przejęły je Szczerców i Rzęśnia, elektrownia odprowadza je cały czas do Kleszczowa. Bełchatów tylko używa nazwy dla tych dwóch potężnych zakładów i dzięki temu ma pre-*

stiż paliwowo-energetycznej stolicy kraju. Wykorzystując ten prestiż, kilka lat temu wymyślono stworzenie Gigantów Mocy. To one mają kojarzyć się z Bełchatowem, być jego atrakcją turystyczną, jak Muzeum Koziołka Matołka jest atrakcją Pacanowa czy muzeum piwa – Żywca. Powstała specjalna Grupa Kreatywna złożona z pracowników Urzędu Miasta oraz Zespół Ekspertów, czyli fachowców z kopalni i elektrowni. Ci ostatni mieli wskazać, co powinno się znaleźć na przyszłej ekspozycji.

Giganty Mocy są kontynuacją poprzedniego projektu inwestycyjnego w dziedzinie kultury. Wcześniej, także z udziałem funduszy unijnych, zrewitalizowano budynek Muzeum Regionalnego i wyremontowana została siedziba Miejskiego Centrum Kultury, przejęto także przylegającą do niego część budynków Straży Pożarnej, adaptując je na potrzeby domu kultury. Unia dołożyła ponad 4 mln złotych do remontu MCK, pełny koszt wyniósł 5 mln. Za tę kwotę zmodernizowano salę kinową oraz małą salkę teatralną, w dawnych garażach strażaków powstała niewielka sala koncertowa.

Teraz tuż obok jest budowany następny element – obiekt dla Gigantów Mocy, gdzie na trzech poziomach, prócz ekspozycji, będzie sala teatralno-widowiskowa na 500 miejsc i ze sceną, na którą będzie można zaprosić profesjonalny teatr. – *Jesteśmy zainteresowani wejściem do grupy Europejskich Scen Teatru im. Stefana Jaracza w Łodzi, z którą nie udało nam się związać w okresie realizacji tego projektu* – zapowiada prezydent Chrzanowski.

Wizualizacja wnętrza Gigantów Mocy

Foto: z archiwum Urzędu Miasta Belchatowa

Można dotykać

Nazwa „Giganty Mocy” brzmi lepiej, bardziej zachęcająco niż „Muzeum energetyki”. I choć projekt jest dopiero w trakcie realizacji, już żyje swoim życiem: opracowano logotyp, przemyślnie towarzyszące działania, funkcjonuje strona internetowa. Dużą wagę przykładają się do pozornych drobiazgow, jak np. konkurs na ciekawostki. Biorąc w nim udział, mieszkańcy przysłali różne chwytliwe informacje dotyczące energetyki. – *Miliony ton węgla spalane w jednym bloku energetycznym nie robią wrażenia, ale jak się powie, że w ciągu minuty spala się go tyle, ile mieści wypełniony po brzegi wagon kolejowy – o, to już uzmysławia potęgę przedsięwzięcia* – tłumaczy Marek Chrzanowski.

Belchatowianie chcą, by ich nowe muzeum przypominało Centrum Nauki Kopernik: żeby można było dotknąć urządzeń, samemu spróbować je uruchomić czy zatrzymać. Umożliwią to specjalne pulpity sterownicze. Makiety nie będą oglądane przez szybę, wszystkie ekspozyty muszą być dostępne. Prezydent: – *Właśnie tym możemy przyciągnąć gości, którzy zechcą przyjechać i kupić bilet. Przyjechać – gdyż zależy nam bar-*

dzo, by interaktywną ekspozycją w Belchatowie chcieli oglądać mieszkańcy naszego miasta, ale także całego województwa łódzkiego i kraju.

Jarosław Miller z Zespołu ds. Rozwoju Gospodarczego Miasta opowiada, że odpowiedzialni za Giganty pracownicy jeździli po Polsce i zwiedzali rozmaite muzea. To było bardzo inspirujące. Ostatnio byli w dinoparku Krasiejów koło Opola. – *Może kupimy ich trójwymiarowy film pokazujący przedpotopowe zwierzęta, zamiast realizować go od nowa?*

Fachowcy już opracowują ścieżkę dydaktyczną przyszłej ekspozycji. Ma być interesująca i nie za długo. – *Półtorej godziny, najwyżej dwie. Zakładamy, że najmłodszy zwiedzający to uczniowie drugiej klasy – mówi Miller. Jak w „Koperniku” jeden dzień w tygodniu trzeba będzie przeznaczyć na naprawienie szkód.*

Giganty Mocy mają być częścią Miejskiego Centrum Kultury, ale z odrębnym menedżerem, który zadba o frekwencję. To nie może być robione „przy okazji”. – *Nowy budynek będzie gotowy do listopada przyszłego roku. Na Barbórkę chcemy otworzyć drzwi dla zwiedzających – obiecuje prezydent Chrzanowski.*

HollyŁódź – niewiele z niej zostało, ale wciąż jeszcze bywa dobrym uzasadnieniem kolejnych prób wspierania kultury filmowej. Do mitu Łodzi jako stolicy polskiej kinematografii odwołuje się ostatnio Urząd Marszałkowski, patronując nowo utworzonej sieci kin i przejmując Wytwórnę Filmów Oświatowych. Tak naprawdę jednak uratować zagrożone kina w regionie i resztki zasłużonej instytucji można tylko dzięki wykorzystaniu nowych technologii.

W województwie łódzkim przez ostatnie 20 lat branża kinowa ulegała degradacji. Polski Instytut Sztuki Filmowej podaje, że mamy w regionie 25 kin na ogólną liczbę 463. Nie jesteśmy może na szarym końcu, bo w Świętokrzyskiem doliczono się zaledwie 12 kin, ale w Małopolsce jest ich 49, a na Mazowszu – 63. U nas – poza czterema (teraz już trzema, bo bez Polonii, która od września zawieszła działalność) multipleksami – tylko kilkanaście działa regularnie. Istnieją miejsca, gdzie nie ma kina w promieniu 80 km.

– *A może być jeszcze gorzej* – przestrzega Sławomir Fijałkowski z łódzkiego kina Charlie. – *Branża filmowa się cyfryzuje i jeżeli kina nie nadążą za technologiczną rewolucją, padną, bo*

Kina gonią za cyfrą

► Bogdan Sobieszek

nie będą miały co grać. My właściwie nie wyświetlamy już filmów z kopii analogowych.

Do końca bieżącego roku dystrybutorzy amerykańscy przestaną rozpowszechniać swoje produkcje na kopiach światłoczułych 35 mm. Kino, które nie zaopatrzy się w projektor cyfrowy, od nowego roku nie będzie mogło pokazywać produkcji amerykańskich. Film w wersji cyfrowej zapisywany jest na przenośnym twardym dysku. Jego zawartość zgrywa się do serwera projektora. Filmy można też przesyłać łąkami internetowymi. Proces cyfryzacji postępuje w Europie coraz szybciej. Za parę lat kopie analogowe znajdziemy tylko w archiwach, ale i te podlegają stopniowej digitalizacji. Tak dzieje się z olbrzymimi (5 tys. tytułów) zasobami łódzkiej WFO. Przygotowywany jest katalog dostępny w Internecie. Trwa rekonstrukcja cyfrowa kolejnych filmów.

Technologia cyfrowa zapewnia widzom większą ostrość, stabilność i głębię obrazu, lepszą jakość dźwięku i możliwość oglądania w 3D. Dystrybutorom – niskie koszty kopii filmowych i system zabezpieczeń przed piratami. 20 dysków jest w stanie obsłużyć 60-80 kin. Można więc w Kutnie obejrzeć premierę najnowszego filmu Ridleya Scotta tego

samego dnia co w Złotyach Tarasach w Warszawie. Inne możliwości kina, jakie daje cyfryzacja, to prezentowanie relacji z koncertów, wydarzeń sportowych, nadawanie bezpośrednich transmisji czy przeprowadzanie telekonferencji.

W 88 multipleksach w kraju jest 706 sal wyposażonych w projektory cyfrowe. Poza tym działa jeszcze 110 sal w mniejszych kinach. Na województwo łódzkie przypada – nie licząc multipleksów – pięć kin wyświetlających filmy w jakości cyfrowej: w Łodzi, Bełchatowie, Kutnie, Tomaszowie Mazowieckim i Skierniewicach. Kolejne: Koluszki i Łowicz właśnie zaczynają. Pozostałe – w Rawie Mazowieckiej, Opocznie, Wieruszowie, Wieluniu, Radomsku – są skazane na cyfryzację, jeśli chcą przetrwać. Niemal wszystkie działają przy samorządowych placówkach kultury. By lepiej poradzić sobie w nowych warunkach, w czerwcu w Łódzkim Domu Kultury powołano Regionalną Sieć Kin Cyfrowych Województwa Łódzkiego.

– *Chcemy zintegrować działalność kin na naszym terenie, wpłynąć na zmianę myślenia ich organizatorów na bardziej marketingowe* – mówi Piotr Bigos, pomysłodawca przedsięwzięcia, dyrektor Miejskiego Ośrodka Kultury w Skierniewicach, przy którym działa kino Polonez.

– *Razem można osiągnąć więcej* – potwierdza Sławomir Fijałkowski. – *Łatwiej o środki unijne, o rabat przy kupowaniu projektorów. Z kolei w relacjach z dystrybutorami tylko sieć kin ma jakąś kartę przetargową w pozyskiwaniu repertuaru oraz w walce o obniżenie opłat dystrybucyjnych.*

Dzięki szybciej wprowadzanym tytułom premierowym do małych kin przyjdą widzowie – bilety są tu tańsze niż w multipleksach. W małopolskiej sieci po pół roku od cyfryzacji frekwencja wzrosła ponad 100 proc. Ważna jest też możliwość kooperacji, dzielenia się imprezami, wspólne promowanie ich. Charlie pokazuje repliki Forum Kina Europejskiego w Bełchatowie, Radomsku, Piotrkowie. WFO planuje prezentować w regionie najlepsze tytuły z zorganizowanego przez siebie co dwa lata Międzynarodowego Festiwalu Filmów Przyrodniczych.

Ale projektor to wydatek w granicach 300-400 tys. zł. Do tego konieczny jest odpowiedni ekran i nagłośnienie. Ze specjalnego programu Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej można uzyskać 50-procentowe dofinansowanie zakupu sprzętu i wyposażenia kina. Wnioski do PISF złożyło pięć kin z regionu. W pierwszej sesji w 2012 roku 175 tys. zł otrzymał Łowicz.

– *Od września zaczynamy projekcje cyfrowe* – zapewnia Maciej Malangiewicz, szef Łowickiego Ośrodka Kultury, przy którym działa kino Feniks. W jego ślady niedługo pójdą MDK w Radomsku oraz ŁDK. Ale dotacja z PISF to tylko połowa potrzebnych pieniędzy.

– *Nie ukrywam, że liczymy na wsparcie lokalnych samorządów* – przyznał marszałek Witold Stępień podczas lipcowej konferencji prasowej z okazji podpisania porozumienia w sprawie utworzenia Sieci Kin Cyfrowych Województwa Łódzkiego. – *Kolejne źródło pozyskania środków to pieniądze unijne.*

Mimo że fundusze strukturalne na lata 2014-2020 nie zostały jeszcze ustanowione przez Unię, marszałek zadeklarował pomoc dla kin zrzeszonych w sieci. Liderem przedsięwzięcia został Łódzki Dom Kultury, który ma wspierać partnerów w pozyskiwaniu środków na cyfryzację oraz integrować ich we wspólnym działaniu.

– *Aktywizacja Ośrodka Filmowego ŁDK, jego cyfryzacja oraz porozumienie zawarte z kinami w regionie to część planowanych przez nas działań związanych z filmem* – wyjaśnia Dorota Wodnicka, dyrektor Departamentu Kultury i Edukacji Urzędu Marszałkowskiego. – *W lipcu została podpisana umowa z ministrem skarbu o przejęciu udziałów w Wytwórni Filmów Oświatowych. Współpracujemy też z Urzędem Miasta Łodzi przy tworzeniu Narodowego Centrum Kultury Filmowej. Wyjdziemy w region z działaniami WFO, m.in. z warsztatami filmowymi, i z zasobami wytwórni. Zadbamy o wspólne przedsięwzięcia. Wyobrażamy sobie, że WFO będzie miała charakter regionalnej instytucji filmowej wspierającej inicjatywy koordynowane przez Ośrodek Filmowy ŁDK.*

Tworzenie marki

Pytamy prezydentów i burmistrzów miast województwa łódzkiego o ich flagowe imprezy, z którymi chcą być kojarzeni w Polsce. Oto kolejne wypowiedzi w cyklu.

IWONA WIECZOREK prezydent Zgierza:

Najważniejsza impreza kulturalna, która odbędzie się 16 września w Zgierzu, to **Piknik Parku Kulturalnego Miasto Tkaczy**. Wydarzenie zorganizowane zostanie w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa Kulturowego. Głównym celem imprezy jest promocja marki „Miasto Tkaczy” oraz wykreowanie Parku Kulturowego „Miasto Tkaczy” – zrewitalizowanego kompleksu architektury drewnianej – jako marki regionalnej, bazującej na dziedzictwie historycznym i kulturowym regionu. Fundusze na realizację tego projektu pozyskaliśmy z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2007-2013. W trakcie imprezy nastawiamy się na dobrą zabawę oraz promowanie wartości turystyki kulturowej Zgierza. Przygotowaliśmy wiele atrakcji. Najpierw zaprezentują się zgierskie zespoły taneczne i wokalne, a następnie formacje wykonujące przeboje muzyki rozrywkowej. Na zakończenie wystąpi gwiazda wieczoru – zespół Dżem. Ponadto zaplanowaliśmy prezentację produktów turystycznych z regionu Parku Kulturowego „Miasto Tkaczy” oraz stoiska z rękodziełem i pamiątkami. Wydarzenie poprzedzone zostanie kampanią reklamową w telewizji, spodziewamy się więc wielu gości. Mamy nadzieję, że piknik wpłynie na umocnienie marki „Miasto Tkaczy” na polskim

rynku, a także na silniejsze powiązanie jej z regionem łódzkim.

JACEK LIPIŃSKI burmistrz Aleksandrowa Łódzkiego:

Festiwal Sztuk Różnych odbywający się w tym roku 15 września jest jedną z najbarwniejszych i najciekawszych, a jednocześnie najbardziej różnorodnych imprez, jakie odbywają się w Aleksandrowie Łódzkim. W tym roku festiwal obchodzi mały jubileusz, ponieważ artyści, wystawcy i mieszkańcy spotkają się po raz dziesiąty. Ideą tego wyjątkowego dnia jest zaprezentowanie różnych działań artystycznych: plastycznych, aktorskich czy muzycznych, którymi parają się aleksandrowianie. Zapraszani są również artyści i pasjonaci z najdalszych zakątków Polski po to, by jak zawsze w takich sytuacjach porównać, podpatrzeć, zainspirować się czy też zwyczajnie dobrze się bawić lub nawiązać nowe przyjacielskie kontakty.

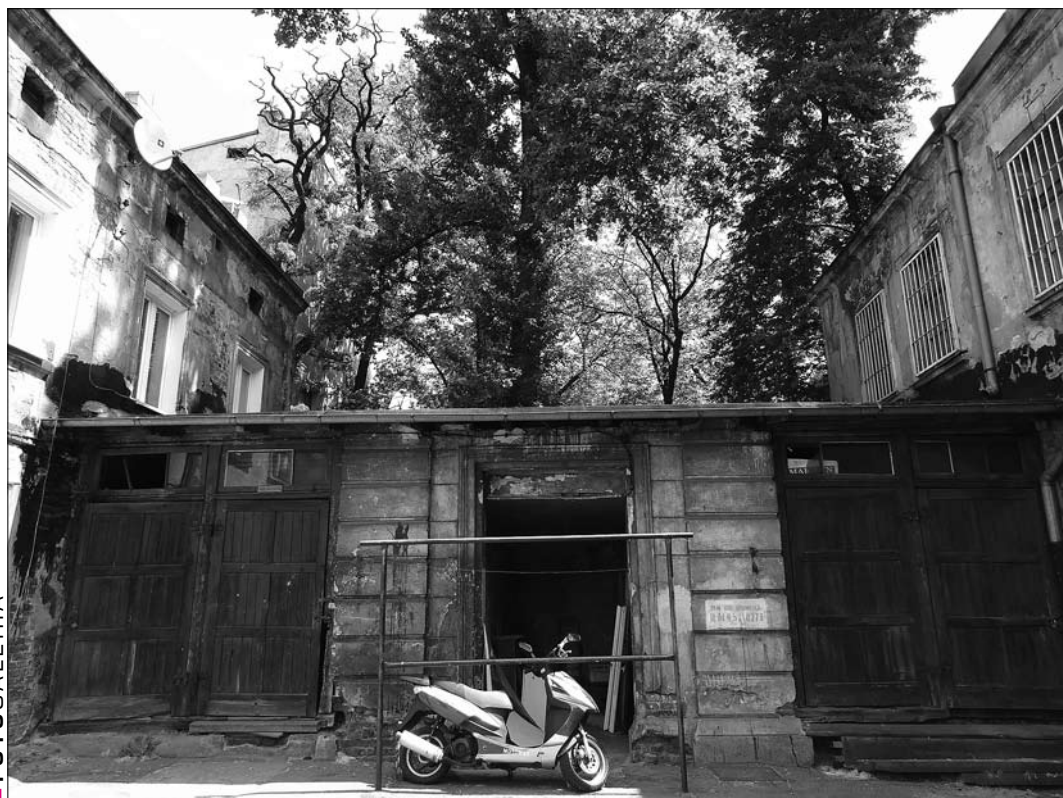
W alejkach aleksandrowskiego parku ulokowały się stragany z rękodziełem. Na scenie, ustawionej na placu Kościuszki – w centralnym i najbardziej reprezentacyjnym punkcie miasta – występują lokalni wykonawcy oraz artyści ogólnopolskiego formatu reprezentujący scenę alternatywną. Do tej pory wystąpili m.in. Raz Dwa Trzy, Myslovitz czy Martyna Jakubowicz.

Równie ciekawie będzie i w tym roku, gdyż zaprosiliśmy Stanisława Soykę z zespołem.

JAN SERAFIŃSKI burmistrz Warty:

Warta to z pozoru senne, nieduże miasteczko z wielowiekową i bogatą historią, tradycją, zabytkami, przepięknymi terenami turystycznymi, rzeką wpadającą do jednego z największych w Polsce zbiorników retencyjnych Jeziersko. To także miejsce ludzi z pasją. W czerwcu odbywają się tu **Dni Warty** – święto będące manifestacją aktywności społeczno-kulturalnej okolicznych mieszkańców. Uczestniczą w nim także goście z regionu i przedstawiciele partnerskich miast w Niemczech (Lengerich) i na Węgrzech (Szesceny), któ-

rym towarzyszą tancerze, śpiewacy, muzycy. Tegoroczne Dni Warty upłynęły pod znakiem dwóch ważnych dla nas rocznic. Jubileusz 90-lecia istnienia obchodził chór męski „Lutnia”. Oddaliśmy też hołd urodzonemu w Warty płk. pil. Stanisławowi Skarzyńskiemu, który zginął tragicznie przed 70 laty. Ale Dni Warty to oczywiście także festyn i dobra zabawa. Występują lokalne zespoły artystyczne, dzieci i młodzież kształczą się w uczelniach artystycznych. Można skosztować przysmaków regionalnej kuchni przygotowanych przez miejscowe stowarzyszenia, przyjrzeć się prawdziwemu folklorowi. Odbywają się tu także koncerty największych gwiazd polskiej sceny muzycznej. Dlatego warto nas odwiedzić, by wziąć udział w pełnym barw, smaków i dźwięków życiu małego miasta.

Perełki

► Magdalena Sasin

Piąty raz w Polsce, a pierwszy w Łodzi uczniowie szkół baletowych rywalizowali podczas Ogólnopolskich Spotkań Konkursowych Młodych Tancerzy. Wśród nagrodzonych znalazło się czterech świetnych ruchowo i aktorsko chłopców – to cieszy, bo wszystkie szkoły i zespoły baletowe narzekają na brak męskiej obsady. Laureatkami zostały też cztery łodzianki.

Spośród 46 uczestników reprezentujących pięć polskich szkół – z Łodzi, Warszawy, Poznania, Bytomia i Gdańska – wyłoniono 17 osób, które otrzymały równorzędne wyróżnienia. Obiecujący artyści wystąpili przed publicznością na Koncercie Galowym w Teatrze Muzycznym. Każdy z nich zaprezentował układ taneczny, który wykonywał wcześniej podczas jednego z trzech etapów konkursu.

Nagrodzeni – uczniowie klas III i IV szkoły baletowej (odpowiednik klasy VI szkoły podstawowej i I gimnazjum) przedstawiali układy taneczne o zróżnicowanym charakterze: od klasycznych, poprzez nowoczesne, aż po scenki quasi-aktorskie. Najczęściej wybierali taniec charakterystyczny i nowoczesny, gdyż klasyka – najtrudniejszy gatunek tańca – wymaga doj-

rzałości ruchowej i artystycznej, o którą trudno po trzech czy czterech latach nauki.

W pamięci pozostaje skrzący się energią i humorem występ Jacka Logdańskiego, który w układzie pt. „Kadet” zaprezentował zarówno sprawność techniczną, jak i opanowanie ze sceną, dowcip i artystyczną pewność siebie. Marcel Grabowiecki (oprócz wyróżnienia nagrodą Związku Artystów Scen Polskich) ma zadatki na prawdziwą osobowość sceniczną, co pokazał w swingującym przeboju „Hey, Pachuco”, znanym z filmu „Maska”.

Objawieniem konkursu była Emilia Sambor z łódzkiej szkoły (niektórzy pamiętają ją z marcowej Gali Baletowej szkoły im. Parnella). Zdobyła nie tylko konkursowe wyróżnienie, ale także nagrodę ZASP, stypendium artystyczne Fundacji Balet oraz nagrodę Wiesława Dudka, członka jury i pierwszego solisty berlińskiego Staatsballett – dwutygodniowe warsztaty taneczne. Podczas Koncertu Galowego zaprezentowała się w klasycznej wariacji baletowej „Perełka”, wykonanej z wielką precyzją i wdziękiem. Warto zapamiętać jej nazwisko, bo pewnie nieraz jeszcze o niej usłyszymy.

TVP ŁÓDŹ

MAGAZYN KULTURALNY

w sobotę 22 września o godz. 17.15

ŁÓDZKIE WIADOMOŚCI DNIA

WYDANIE GŁÓWNE - godz. 18.30

TVP ŁÓDŹ

Z M I E N I A M Y S I Ę D L A C I E B I E

Wiadomo, że wszystko kiedyś skończyć się musi. Codziennie znikają rzeczy wartościowe i bezwartościowe. Jak bezwartościowe to nic, jak wartościowe to szkoda, wielka szkoda, a po latach piękne wspomnienia i fotografie.

Dobrze jest chyba zapisać się w historii dobrze? I głupio przed wnukami – źle? Wywoływać swoimi działaniami skrzywienie twarzy? Grymas niezadowolenia? Złe słowa? Westchnienie, *co on najlepszego narobił?*

Ludzie są zaniepokojeni

Przyjechałem z wakacji i dowiedziałem się, że Galerii Manhattan ma nie być, bo „nie przynosi zysków”. Przyznam, że nie uwierzyłem i zacząłem sprawdzać. „Nie możemy do tego dopłacać” – przeczytałem słowa Prezesa Zarządu Spółdzielni Mieszkaniowej „Śródmieście”. „Galeria nie generowała przychodów. Co roku w bilansie pozycja *Galeria Manhattan* powtarza się na minusie. Ludzie są tym zaniepokojeni” – dodał i wręczył wymówienie kierującej galerią Krystynie Potockiej-Suwalskiej.

Nazwisko Prezesa już gdzieś słyszałem. No tak, „gugle” dostarczają ciekawej lektury. To Prezes m.in. od wycinania drzew w centrum, próby zamiany zagajnika na kolejny blok i wielkiej awantury z mieszkańcami, z rękoczynami, kajdankami, policją i przypinaniem się do drzew. Ścięciem kilku do historii się nie wejdzie, ale zlikwidowaniem jednej z najlepszych galerii w Polsce już tak. I w ten prosty sposób Prezes ma niepowtarzalną szansę na dołączenie do długiej listy łodzian lub z Łodzią związanych – szkodników, jak np. Michał L., który wyburzył zabytkową willę przy ul. Zgierskiej („Zburzyłem budynek, a nie zabytek” – tłumaczył się) czy nieznaną mi niestety osobą (osoby), dzięki której dworzec Łódź Kaliska wygląda jak wygląda.

Mimo to są w Łodzi miejsca, dzięki którym żyje się tu dobrze, w których można pooddychać. To piękne parki i biblioteki (zwłaszcza te małe, mama mi o nich opowiada), świątynie i muzea, sale koncertowe (małe też, z pieśniami na fortepian i głos), miłe jadalnie, w których bywają wystawy i można poczytać książki, i galerie sztuki. Galeria Manhattan również. Chodzi się do niej od dwudziestu lat (i wierzę, że na przekór Prezesowi jednak będzie się chodzić) w niektóre piątki, aby zobaczyć, co nowego. Posiedzieć, porozmawiać, jak kto lubi zjeść ciasto przy herbacie. Zobaczyć Bałdygę, Beresia, Bodzianowskiego, Dudka-Dürera, Janin, Kazimierczaka, Kuraka, Kuśmirowskiego, Maleńczuka, Partum Ewę, Rogulusa, Warpechowskiego, Żmijewskiego, Grupę Ładnie, Grupę Twożywo, Grupę Sędzia Główny, że wymienię kilkoro gości „zagranicznych”... I nie tylko o nazwiska tutaj chodzi, a o atmosferę, o rozmowy, o spotkania, o inspiracje, wymianę myśli, skonfrontowanie siebie z innymi, naukę.

Miasto oczywiście da sobie radę bez Galerii Manhattan. Będzie tylko trochę inne. Jeszcze mniejsze.

I jeszcze słowo, ostatnie, do Prezesa i tych, którzy go wybierają. Proszę nie narzekać, że „w tym kraju” albo „w tym mieście nie da się żyć”, albo „co oni robią”. Właśnie. Co wy robicie?!

Maciej Cholewiński

Od redakcji: Tuż przed zamknięciem numeru okazało się, że Galeria Manhattan będzie działać pod innym adresem.

Muzyczny kampus

► Magdalena Sasin

Od wielu miesięcy przyglądamy się łódzkim uczelniom artystycznym pod kątem możliwości stworzenia z nich najważniejszego w Europie centrum kształcenia twórców. Kolejny raz piszemy o Akademii Muzycznej...

Pałac Poznańskiego u zbiegu ulic Gdańskiej i 1 Maja, główna siedziba Akademii Muzycznej im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi, już wkrótce będzie wyglądać inaczej. Uczelnia otrzymała 22 mln zł na jego rewitalizację. Trwa też budowa sali koncertowej przy ul. Żubardzkiej oraz Regionalnego Centrum Kultury, Edukacji i Dokumentacji Muzycznej przy ul. 1 Maja. To najbardziej dynamiczny pod względem inwestycji okres w historii szkoły.

Pałac przy ul. Gdańskiej został wzniesiony ponad sto lat temu w stylu eklektycznym. Siedzibą akademii jest od początku istnienia uczelni – od 1945 r. Początkowo znajdowały się tutaj także średnia szkoła muzyczna i „filmówka”. Akademia Muzyczna od początku dba o dobry stan zabytku. Do tej pory jednak nie była w stanie tak znacząco zmienić jego oblicza.

15 mln na rewitalizację uczelnia otrzymała ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego Unii Europejskiej za pośrednictwem Regionalnego Programu Operacyjnego Urzędu Marszałkowskiego. Wkład własny – 6 mln 900 tys. zł – zapewniło Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Za te pieniądze zostanie odnowiona fasada budynku wraz z dachem, przeprowadzona rewitalizacja otaczającego pałac parku oraz ogrodzenia i ogrodu zimowego – jednego z wnętrz z charakterystycznym, podwójnym szklanym dachem. Budynek będzie też przystosowany do potrzeb osób niepełno-

sprawnych. Wiosną rozstrzygnięto przetarg na projekty rewitalizacji fasady i parku – przygotują je firmy Sztuka Użytkowa Sp. z o.o. oraz Pracownia Architektury FORMART. Wykonawcę – także po przetargu – poznamy na początku przyszłego roku. Prace powinny zatem ruszyć na wiosnę. Akademia będzie mogła wykorzystać przyznane fundusze do połowy 2015 r.

– *Podczas rewitalizacji będziemy w stałym kontakcie z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków* – podkreśla kanclerz uczelni Agnieszka Grochulska. – *Zespół, który będzie nad tym pracować, ma w składzie inżynierów – specjalistów w zakresie konserwacji zabytków.*

Prace konserwatorskie toczą się także wewnątrz budynku. Niektóre pomieszczenia już odnowiono, m.in.: salę klawesynową na parterze, która została wybrana Wnętrzem Roku 2008, oraz Salę Senatu. Obecnie prowadzona jest renowacja sali balowej, która ma się zakończyć pod koniec tego roku. Będzie można podziwiać m.in. nową sztukaterię, mozaikę podłogową, złocenia, witraże, tkaniny obiciowe na ścianach, a także żyrandol i kinkiety. Projekt o wartości ok. 3 mln zł został sfinansowany ze środków unijnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego – infrastruktura kultury oraz z budżetu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Uczelnia chciałaby sukcesywnie odnawiać kolejne wnętrza.

W sali balowej do tej pory odbywały się próby akademickiego chóru i orkiestry. Po renowacji nabierze ona charakteru ceremonialnego, będą tu organizowane koncerty, natomiast próby przeniosą się do budowanej właśnie dydaktycznej sali koncertowej przy ul. Żubardzkiej.

Na Żubardziu uczelnia ma swój akademik. Po-

wstający tuż obok budynek pomieści salę koncertową z 300-osobową widownią, studio transmisji internetowej, studio reżyserii dźwięku i światła, sale prób, garderoby i pomieszczenia dydaktyczne. Gmach miał być oddany do użytku już w 2011 r., ale pierwszy wykonawca nie dotrzymywał terminów. Trzeba było rozpiścić kolejny przetarg i przez rok na budowie nic się nie działo. Teraz prace prowadzi firma ERBUD Warszawa. Osiągnięto stan surowy zamknięty, następnie będą montowane instalacje teletechniczne i cyfrowe, decydujące o nowoczesności projektu. Sala ma być gotowa w przyszłym roku.

Przedsięwzięciem zakrojonym na szeroką skalę jest Regionalny Ośrodek Kultury, Edukacji i Dokumentacji Muzycznej, który powstaje przy ul. 1 Maja 4, na działce sąsiadującej z pałacem. Niedawno zakończyły się wyburzenia (stała tam kamienica) i trwają prace budowlano-montażowe. W 2014 r. do ośrodka powinny przenieść się biblioteka i fonoteka, które teraz znajdują się przy ul. Kilińskiego 79 (ten budynek uczelnia wkrótce opuści). Będzie też laboratorium dźwięku, sala elektroakustyczna, sala koncertowo-konferencyjna i pomieszczenia dydaktyczne. Zadaniem ośrodka ma być przede wszystkim dokumentacja, cyfryzacja zbiorów Akademii

Muzycznej. Budowa finansowana jest, podobnie jak rewitalizacja pałacu, ze środków Unii Europejskiej (Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego) oraz Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

– Gdy zakończą się prace przy ul. Żubardzkiej i 1 Maja, uczelnia będzie dysponować trzema budynkami – to więcej niż kiedykolwiek w historii – mówi Agnieszka Grochulska. – Odpowiednia infrastruktura jest nam bardzo potrzebna, byśmy mogli w pełni wykorzystać swój potencjał: świetną kadrę dydaktyczną i duże zainteresowanie młodzieży studiami. Będzie wymagała wypełnienia treścią: znaczącymi wydarzeniami artystycznymi, dydaktycznymi i naukowymi. Duża w tym rola obecnych władz uczelni pod kierunkiem nowo wybranego rektora prof. Cezarego Saneckiego.

Budynki Akademii Muzycznej będą służyć nie tylko środowisku akademickiemu, ale i mieszkańcom Łodzi. *– W dzielnicy, w której znajduje się nasz pałac, powstaje „kwartał kultury”, tworzony przez Muzeum Sztuki, Teatr Nowy, Teatr Arlekin i Akademię Muzyczną. To znaczące instytucje – zauważa Agnieszka Grochulska. – Taki „kwartał kultury” pozwoli nie tylko poprawić wizerunek tej okolicy, ale też ułatwić dostęp do kultury.*

Feliks Michał Wygrzywalski, Rybak
– wystawa w Muzeum Miasta Łodzi
(do 16 IX)

■ GALERIA KALEJDOSKOPU

Tegoroczna kanikuła nie przyniosła wypoczynku ekipom remontującym Teatr Wielki. Goniły terminy związane z powrotem do Łodzi po urloпах zespołów artystycznych. Zgodnie z harmonogramem niektóre roboty musiały być ukończone przed 20 sierpnia, by można było zacząć przygotowywać wznowienia dawniejszych realizacji i pierwszą premierę przewidzianą na połowę października. Kanikuła została przez nas także wykorzystana marketingowo, otworzyliśmy wystawę inscenizacji, kostiumów, rekwizytów na terenie kąpieliska Fala i w Porcie Łódź.

OPERACJA⁽¹³⁾

Te bardzo intensywne prace remontowe, rozpoczęte rozpruwaniem ścian w całym budynku, były konsekwencją ujawniania się nowych problemów nie ujętych wcześniej w projekcie, do tego nie do końca moim, bo przygotowanym jeszcze przez poprzedników. Trzeba po prostu wszystko przekładać na język praktyki. Stale wnoszę jakieś poprawki, dotyczy to funkcjonalności strefy wejściowej do teatru czy techniki związanej z robotami na scenie. Stąd napięcie między projektantami a wykonawcami. Nie przekłada się to jednak na terminy. Mamy tylko drobne opóźnienia. Dopiero po wakacjach, po podsumowaniu, okaże się, czy ten czas był dobrze spożytkowany przez obydwu wykonawców. Jak to przy wielkiej modernizacji, wykonawca ma problemy nie tylko techniczne, ale i personalne, pracownicy uciekają do prac połowych. Na zewnątrz widzimy, jak nagminnie bankrutują drobne firmy, co dotyka też dostawców moich wykonawców, ale chyba to się nie odbije na naszych robotach. Jedną z zasad prawa budowlanego jest obowiązek wykonania w całym obiekcie nowych instalacji elektrycznych przy okazji tak dużego remontu. Wprawdzie zostały wcześniej zaprojektowane, ale nie wszędzie, i teraz we wszystkich pomieszczeniach trzeba wymienić przewody. Dwużyłowe na pięćżyłowe. I dlatego remont ogarnął wszystkie pomieszczenia, a po wymianie przewodów czekało nas jeszcze tynkowanie i malowanie. Z tego powodu dyrekcja pracuje w różnych dziwnych miejscach, ja na przykład ostatnio urzędowałem w garderobie baletu.

To, o czym teraz mówiłem, to tylko I etap obejmujący prace budowlane i montażowe, potem trzeba się będzie dostosowywać do standardów XXI wieku. Zrobimy to w przyszłości w drugim etapie. Te niezaplanowane modernizacje mocno angażują terminowo i trzeba będzie jeszcze przemęczyć się kilka miesięcy dłużej. A czeka nas premiera „Toski”. I wznowienie dawnego repertuaru w trudnych warunkach bez zaplecza, bo przecież dział techniczny musi mieć gdzie podłączyć spawarkę, ustawić stół montażowy

czy uruchomić pracownie krawieckie w wynajętych pomieszczeniach.

W sprawach modernizacyjnych niezwykle ważna jest akustyka. Zrobiliśmy audyt – ujawnił, że diabeł tkwi w szczegółach. Jest dobrze, ale może być lepiej. Postanowiliśmy podzielić prace w tym zakresie na kilka etapów. Co teraz zrobimy, by widzowie już odczuli różnicę? Poprawimy... akustykę krzeseł. W tych zakupionych przed kilku laty nie zastosowano drewna. A krzesło wyposażone w tylną ścianę drewnianą rezonuje. Już gotowy jest próbny egzemplarz. Równolegle wymieniamy będziemy na drewno część wykładziny na podłodze widowni, w ciągach komunikacyjnych. Nie zrobimy tego pod fotelami, bo nie wiemy, jakie tam jest podłoże. W następnym etapie poprawimy ściany w sali głównej. Badania bowiem ujawniły, że stelaże z płytami na ścianach bocznych widowni ustawione są pod złym kątem, ale na wyrwanie ich ze ścian nie ma pieniędzy i czasu. Nie chcę też ryzykować pomyłki. Nad sceną również jest konieczne wyprofilowanie portalu, bo fala dźwię-

kowa ucieka na boki. Działamy metodą małych kroków, rozważnie, czego dowodem może być też zaprojektowanie poprawy akustyki przez obłożenie drewnem kanału orkiestrowego. Tak, by dyrygent słyszał solistów, co teraz szwankuje. To wszystko służy poprawie akustyki zgodnie z przyjętymi w Polsce normami w teatrach operowych. Chcę doprowadzić do tego, by można było wystawiać repertuar klasyczny i dobrze słyszeć „na żywo” orkiestrę, chóry i solistów. Będzie to rozwiązanie nowoczesne, takie, jakie jest potrzebne w przyzwoitym teatrze operowym. I jeszcze jedno. Tym, co nas różni od innych teatrów znajdujących się w remoncie, to realizacje także nowych tytułów, a nie tylko granie pozycji z repertuaru przygotowanego wcześniej. Z wielu miejsc najlepiej nadaje się do tego nasz „Jaracz”, bo ma kanał, dobrą słyszalność, świetne zaplecze. Wprawdzie dysponuje tylko 450 miejscami, ale zapewnia komfort. Do zobaczenia na naszej „Tosce”!

Wojciech Nowicki

Dyrektor Teatru Wielkiego w Łodzi

FOTOGALERIA

Foto: Małgorzata Szafrąńska, z cyklu *Ukryte w podwórkach*

Foto: SŁAWOMIR JARMUSZ

Supersala czeka

Gotowa jest już najnowsza i zarazem najnowocześniejsza w regionie wielofunkcyjna sala, w której można będzie organizować różnorodne wydarzenia kulturalne. To Sala Kolumnowa w Łódzkim Domu Kultury.

Prace nad modernizacją trwały kilka miesięcy (od grudnia ubiegłego roku) – projekt powstał w PA&B Pracowni Architektonicznej Jarosława Głoska. Inwestycja warta ponad 6 mln zł została sfinansowana ze środków unijnych oraz z budżetu samorządu województwa.

Sala Kolumnowa połączona z galerią od ul. Sienkiewicza i foyer od ul. Kilińskiego to aż 950 metrów kw. Organizatorzy imprez mają do dyspozycji rozsuwane ściany, ruchome kurtyny, mosty ze światłami i reżyserkę. Przestrzeń można dowolnie aranżować, bo nie ma tu stałej sceny ani widowni. O dobrej akustyce i klimatyzacji chyba nie trzeba wspominać. Ani o innej oczywistości – że przestrzeń jest dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Zachęcamy do odwiedzania nowej sali.

ATN

Pieniądze na pomysły

Łódzki Dom Kultury współpracuje z przynajmniej jedną placówką z każdego powiatu województwa łódzkiego. To efekt realizowanego od maja projektu wspomaganie finansowego działalności kulturalnej instytucji samorządowych z Łódzkiego – bibliotek, muzeów, domów i ośrodków kultury. Na wsparcie 48 wniosków przeznaczono 400 tys. zł. Zespół dokonujący merytorycznej oceny aplikacji wybrał je spośród 132, które wpłynęły do ŁDK.

Można się było starać o dofinansowanie w dwóch kategoriach: *Budowanie strategii i promocja instytucji* – tu wygrały m.in. Miejski Dom Kultury w Radomsku z projektem „Opracowanie oferty programowej strategii MDK ma podstawie opinii i oczekiwań społeczności regionu radomszczańskiego” oraz Forum Inicjatyw Twórczych w Parzęczewie z pomysłem „Opracowanie strategii rozwoju kultury w gminie Parzęczew oraz kierunku rozwoju FIT”. W ramach drugiej kategorii: *Wydarzenia artystyczne oraz edukacja w instytucjach kultury* – dofinansowanie otrzymały m.in.: Muzeum w Krośniewicach planujące grę terenową „Śladami żołnierzy gen. Władysława Andersa”, Miejski Ośrodek Kultury w Piotrkowie Trybunalskim przygotowujący II Ogólnopolski Festiwal Amatorskich Teatrów Dorosłych „Trybuna Teatru” czy Gminna Biblioteka Publiczna w Dalikowie na wydanie publikacji „Twórcy ludowi w gminie Dalików”. We współpracy z ŁDK Wieruszowski Dom Kultury zorganizuje Ogólnopolski Festiwal Działań Nieobojętnych „Spoza chmur”, a Miejski Ośrodek Kultury w Zgierzu – VIII Ogólnopolski Przegląd Filmów Amatorskich „Ogień w głowie”.

Pierwsze imprezy odbyły się już w lipcu, a wszystkie projekty muszą być zrealizowane do 15 listopada.

Sztuka w hurcie

► Tomasz Romanowicz

Spośród wielu inicjatyw artystycznych w regionie łódzkim wyróżnia się Hurtownia Sztuki w Miejskim Ośrodku Kultury w Głownie. Pomysłodawcą projektu i kuratorem wystaw organizowanych w jego ramach jest Szymon Adamczewski – artysta plastyk.

Pierwszą „hurtownianą” wystawę – pastelii Katarzyny Podnieśńskiej – otwarto pod koniec 2010 roku. Skąd wzięła się nazwa projektu? Pierwotnym zamysłem kuratora była chęć promowania lokalnych talentów, jednak z czasem doszedł do wniosku, że warto by poeksperymentować z nową formą wystawienniczą. W ten sposób zrodziła się idea łączenia prac kilku twórców w „zestawy”. Od tego momentu ekspozycje konstruowane są według następującej zasady: główną atrakcją są dzieła zawodowego artysty z dużym dorobkiem, a towarzyszą im prace dorosłego twórcy nieprofesjonalnego oraz utalentowanego dziecka z okolicy. Ta zasada konfrontowania twórczości profesjonalistów i amatorów – która, zdaniem Szymona Adamczewskiego, podkreśla etapy rozwoju artysty i jego ewolucję – uzależnia uczestnictwo zawodowców od ich zgody na udział w zbiorowym pokazie. Kurator przyznaje, że zdarzała się odmowa ze strony profesjonalistów, jednakże zdecydowana większość z chęcią przystała na proponowane warunki.

Do dziś w ramach Hurtowni odbyło się siedem wystaw – w tym poświęcona sztuce dziecka. Jedynym kryterium doboru artystów jest jakość

ich prac. Prezentowane są nie tylko dzieła sztuki, ale też rękodzieło czy fotografia.

Największym wyzwaniem artystycznym okazała się tegoroczna ekspozycja monograficzna łódzkiej malarki Doroty Kiermasz – ze względu na trudny, awangardowy charakter jej twórczości. Podczas wernisażu prace Kiermasz zostały zderzone z koncertem arii operetkowych. Artystka nie tylko pokazała prace, ale też przybliżyła awangardowe tradycje regionu łódzkiego, w tym twórczość Katarzyny Kobro i Władysława Strzemińskiego.

Szymon Adamczewski jest przekonany, że idea Hurtowni Sztuki jest innowacyjna. Jako marka z pewnością wymaga promocji i trzeba włożyć jeszcze dużo wysiłku, aby projekt rozwinąć. Nie ulega wątpliwości, że idea powinna wyjść poza lokalne środowisko. Krokiem w tym kierunku jest nawiązanie współpracy z Łódzkim Domem Kultury, a zwłaszcza Galerią FF, której pracownicy przyjęli tę ideę z entuzjazmem. Prawdopodobnie zaowocuje to wspólnymi inicjatywami kulturalnymi.

W dalszych planach Szymon Adamczewski ma organizację dużej ekspozycji artystycznej, przy której pracowałyby wszystkie głowienieckie instytucje kulturalne: MOK, Muzeum Regionalne i galeria Bank&DM. Może miałyby formułę festiwalu grafiki?

Kurator zaprasza każdego, kto chciałby pokazać swoje prace w ramach Hurtowni – wystarczy skontaktować się z nim, pisząc na adres szymonadamczewski@gmail.com.

Tegoroczny, 23. Międzynarodowy Festiwal Komiksu i Gier w Łodzi odbędzie się, zgodnie z wieloletnią tradycją, w pierwszy weekend października. Za centrum festiwalowe jak zwykle posłuży Łódzki Dom Kultury. Jednak program imprezy realizowany będzie też w wielu innych miejscach, m.in. w Textilimpeksie, Hotelu Centrum, Centralnym Muzeum Włókiennictwa, Hotelu Grand, Wytwórni oraz w łódzkich klubach i galeriach.

Festiwal zdominują artyści z krajów, w których na co dzień mówi się po angielsku. Jedną z gwiazd będzie ilustrator i rysownik Dave McKean z Wielkiej Brytanii, w Polsce znany m.in. ze współpracy z pisarzem i komiksowym scenarzystą Neilem Gaimanem (ich wspólne dzieła to m.in. „Sandman” i „Koralina”). To spod jego ręki wyszedł jeden z najsłynniejszych komiksów o Batmanie – „Azyl Arkham”, napisany przez Granta Morrisona. Na całym świecie sprzedało się ponad pół miliona egzemplarzy tej graficznej powieści, pełnej nawiązań do filozofii Junga czy kabalistycznego systemu tarota. Oprócz historii obrazkowych i ilustracji książkowych McKean tworzy okładki płyt – jego prace zdobią albumy nagrane przez Tori Amos, Alice’a Coopera, Billa Laswella czy grupę Kreator. Słynny na całym świecie Brytyjczyk współpracuje też z branżą filmową – projektował m.in. postaci do serii o Harrym Potterze.

Po raz drugi Łódź odwiedzi znakomity rysownik Simon Bisley, znany z takich komiksów, jak „Lobo”, „Sędzia Dredd”, „Batman” czy „Slaine”. W ubiegłym roku na spotkaniu z Bisleyem ki-

nowa sala Łódzkiego Domu Kultury pękała w szwach, a po autograf intrygującego twórcy (w jego bibliografii można znaleźć zarówno komiksy erotyczne, jak i rewelacyjny album z ilustracjami do „Biblii”) trzeba było stać dwie godziny w kolejce.

Ogromnym wydarzeniem będzie wizyta w Łodzi Melindy Gebbie – amerykańskiej rysowniczkii, prywatnie żony Alana Moore’a – uznawanego za jednego z najlepszych scenarzystów wszech czasów. Niedawno ukazało się w Polsce ich wspólne, dość kontrowersyjne i skierowa-

Batman i Biblia

► Krystyna Pieniążek

ne tylko do dorosłego czytelnika dzieło „Lost Girls”. Listę gości z kręgu komiksu anglojęzycznego uzupełnią Glenn Fabry oraz Cameron Stewart – uznani, wielokrotnie nagradzani twórcy tworzący dla amerykańskich wydawnictw.

Interesująco zapowiadają się spotkania z Igor-tem oraz Tonym Sandovaliem. Pierwszy jest włoskim rysownikiem, scenarzystą i wydawcą, znanym polskiej publiczności z albumu „5 to liczba doskonała” – bardzo ciekawej opowieści o włoskiej mafii. Z kolei Sandoval to kochający mroczne klimaty Meksykanin (miłośnik doom metalu oraz malarstwa Zdzisława Beksińskiego), który opublikował w Polsce już trzy albumy: przepięknie namalowane „Wybryki Xinoxeroxa”, „Trup i sofa” oraz „Nokturno”. Na liście gości zagranicznych znajdują się też m.in. Ukraińcy biorący udział w komiksowym projekcie City Stories (citystories.eu), Portugalczycy, Hiszpanie oraz Serb.

Festiwalowi towarzyszyć będzie niemal 20 ekspozycji, w tym przekrojowa prezentacja komiksu iberyjskiego. Po raz pierwszy MFKiG przy-

gotuje ekspozycję poświęconą... scenarzyście komiksowemu, z zamiarem kontynuowania pomysłu w latach następnych. W Centralnym Muzeum Włókiennictwa pokazane zostaną komiksy różnych autorów, które łączy nazwisko Grzegorza Janusza – jednego z najlepszych obecnie polskich twórców scenariuszy i dialogów. Publiczność zobaczy też prace znakomitego łódzkiego artysty – Jakuba Wiejackiego.

Program uzupełnią warsztaty dla twórców oraz liczne specjalne strefy: gier, targowa, dziecięca, Star Wars, komiksu japońskiego i inne. Jak co roku odbędzie się Sympozjum Komiksologiczne. Wydawcy szykują na pierwszy październikowy weekend wiele komiksowych premier. Organizatorami imprezy są Stowarzyszenie Twórców „Contur” i Łódzki Dom Kultury, współorganizatorem Urząd Miasta Łodzi.

Natalia Kalisz, *Pascha*
– czytaj str. 40

Nieczęsto zdarza się, że znany poeta prosi nieznaną studentkę o przygotowanie ilustracji do swej książki. Tak było z Natalią Kalisz, gdy syn Andrzeja Poniedziałskiego odnalazł jej prace opublikowane na jednej ze stron internetowych i wraz z ojcem zaproponował współpracę. I tak jej ilustracje do wiersza „Kamień i mgła” można znaleźć w tomiku poezji pt. „Jednocześnie” wśród prac innych młodych twórców.

ciszenie. Intensywna czerwień? – może kiedyś... A formy, zawsze odnoszące się do człowieka, są niepokojące. Zgarbiona, półnaga dziewczyna ma powykęcane (ból? strach? agresja?) palce, podobnie jak groteskowo-symboliczne postaci z cyklu „Allium cepa”. Twarze bywają tak przerażone, że aż upiorne. To lęki autorki.

Pierwsze rysunki Natalii – obrazy z pamięci i snów – jak mówi, były przerażające, ale prawdziwe i dawały ulgę. – *Symbole na początku sto-*

Pod powiekami

► Aleksandra Talaga-Nowacka

Natalia, łodzianka, 24-letnia studentka ostatniego roku Wydziału Grafiki i Malarstwa Akademii Sztuk Pięknych w Łodzi, zdobyła nagrodę naszego pisma na tegorocznym Konkursie im. Strzemińskiego dla studentów ASP – Sztuki Piękne (dostała też laury Miejskiej Galerii Sztuki oraz Stowarzyszenia AD REM). Zachwyciły nas jej intrygujące cykle prac wykonanych mieszaną techniką – o której później.

Natalia nie pochodzi z artystycznej rodziny. Dopiero gdy zmarł ktoś bliski, ulgę znalazła w rysowaniu. Miała wtedy 11 lat.

Na studia dzienne do ASP nigdy się nie dostała (!) – uczelnię kończy w trybie zaocznym.

Natalia uwielbia fotografować i znalazła sposób, jak połączyć zdjęcia z malarstwem i rysunkiem. Najpierw powstaje zdjęcie, które potem nanoszone jest na płótno lub papier i służące jako baza, zostaje przetworzone. – *Fotografia pozwala ukazać głębię spojrzenia. To doskonałe medium, jednak nie jest dla mnie wystarczające. Brakuje mi bezpośredniego kontaktu z płótnem, dotyku farby, ruchu pędzla.*

W pracach Natalii Kalisz dominuje czerń i biel. – *Gdy stosuję kolory, to tylko stłumione, wyblakłe. Prace krzyczą, może więc chodzi o wy-*

sowałam podświadomie. Były na tyle dziwne, że zaczęłam szukać ich podłoża, zastanawiać się, dlaczego się pojawiają. Próbowałam je odczytywać. Teraz częściej stosuję je w sposób zamierzony.

Inspiruje ją sztuka prymitywna, naiwna. – *To twórczość szczerą, bez przejmowania się formą, konsekwencjami. Cenię taką uczciwość, odporność na obowiązujące trendy i normy.*

Jak początkująca artystka radzi sobie na rynku sztuki? – *Łódź nie jest dobrym miastem dla młodych artystów. Brakuje promocji, miejsc, w których można się wystawiać – mimo że galerii jest dużo, to początkującym trudno się do nich dostać. Moi znajomi studiujący w innych krajach wiedzą, jak funkcjonować na rynku. Nas nikt tego nie uczy. A jednak Natalia Kalisz sama znalazła sposób, jak zaprezentować swoją twórczość. Jej prace można było oglądać w Łodzi na zbiorowych „Otwartych Wystawach” przy Tymienieckiego – ostatnio na przełomie maja i czerwca. W czerwcu miała swoją pierwszą wystawę indywidualną „Pod powiekami” – w łódzkiej Galerii Alternatywnej Stowarzyszenia AD REM. A za jakiś czas – ekspozycja w Galerii Bałuckiej.*

Mistrz pasteli

*W Muzeum Miasta Łodzi do 16 września jest czynna wystawa prac Feliksa Michała Wygrzywalskiego. Część dzieł pochodzi ze zbiorów łódzkich kolekcjonerów, w tym trzy pejzaże – własność **Grzegorza Kalinowskiego***, który mówi o sztuce Wygrzywalskiego:*

Pierwszy raz z obrazami Feliksa Michała Wygrzywalskiego zetknąłem się kilkanaście lat temu. Lwowski artysta nie był wtedy jeszcze tak znany i dobrze notowany na rynku aukcyjnym jak obecnie. Zachwyłem się znakomitym rysunkiem, wycuciem światła i koloru, zwłaszcza w moich ulubionych pejzażach morskich – trzy z nich wówczas nabyłem i cieszą moje oko do dziś. Później ze zdziwieniem znalazłem to nazwisko w katalogach domów aukcyjnych Londynu i Paryża. I kolejne zaskoczenie – że tak interesujący malarz jest bardziej ceniony

za granicą niż w rodzinnym kraju! Nadal uważam, że Wygrzywalski nie zajmuje w polskiej historii sztuki należnego mu miejsca, ale doceniam fakt, że jego obrazy olejne i pastele cieszą się coraz większym powodzeniem wśród polskich kolekcjonerów.

Feliks Michał Wygrzywalski jest mi bliski przede wszystkim jako pejzażysta i podróżnik. Mieszkał w różnych miejscach Europy, zwiedził Egipt i pustynię libijską, tułał się po ogarniętej rewolucją Rosji.

Przyznam, że jednym z impulsów do moich malarskich wypraw na południe Europy było właśnie jego malarstwo: świetliste widoki włoskiej wyspy Capri czy malowniczej plaży na Lido koło Wenecji. Oprócz morza Tyrreńskiego i Adriatyckiego Wygrzywalski malował też Bałtyk, z równym mistrzostwem oddając migotliwość refleksów światła na wodzie i ruch fal, zderzanych z surowością skał lub z subtelnymi aktami.

Jastarnia
– obraz olejny z kolekcji
Grzegorza Kalinowskiego

Jego *Jastarnia* z 1934 roku, kameralny olej na desce z moich zbiorów, to kolekcjonerski rarytas. Nie natrafiłem jak dotąd na inne wersje tego motywu. Jak wiadomo, w widokach morza specjalizowali się inni polscy artyści, jak chociażby Soter Jaxa-Małachowski, Władysław Ślewiński, Jan Rubczak. Uważam jednak, że to Wyrzywałskiemu udało się najeźniej oddać istotę wody. Jest dla mnie niekwestionowanym mistrzem w uwiecznianiu morza, nawet w skali sztuki europejskiej.

Jego sukces polega na rzetelnym, realistycznym warsztacie, przefiltrowanym przez wrażliwość kolorysty zafascynowanego Orientem. To z jednej strony pokłosie akademickich studiów na uczelniach Monachium i Paryża, kopiowania dzieł włoskich mistrzów nowożytnych podczas pobytu w Rzymie oraz podróży do Egiptu w 1906 roku, która okazała się dla artysty źródłem inspiracji do końca życia. Powielał sceny przedstawiające Arabów modlących się na pustyni, tkaczy i naprawiaczy dywanów, egzotyczne tancerki. Jednak mniej lubię takie prace, chyba że są to pastele, zwłaszcza kompozycje grupowe i akty, w których Wyrzywałski ujawnia zmysł doskonałego rysownika-pastelisty, o celnym malarskim geście i wyczuciu niuansów barwnych. Polacy chyba nie do końca mają świadomość skali jego talentu w tej technice, a szkoda, bo wielu wybitnych pastelistów nasza sztuka jak dotąd się nie doczekała...

Wyrzywałski wielką wagę przykładał do oryginalnej, wyszukanej kompozycji, a bogactwo kolorów opierał na wnikliwej obserwacji natury, choć niektóre pejzaże na pewno kończył w atelier. To twórczość dekoracyjna, powstająca na konkretne zamówienie, w większości wciąż ukryta w zbiorach prywatnych za granicą. Artysta malował dla przyjemności odbiorcy. Sam kupiłem i, jeśli trafi mi się okazja, na pewno jeszcze kupię jego obrazy właśnie dla przyjemności oglądania celnie uchwyconej natury, klimatu miejsca, typów ludzkich, co dla mnie bardzo ważne – malowanych „z oka”. Taka sztuka daje zastrzyk optymizmu i radości. Na pewno będę polecał ją uwadze moich studentów jako przykład najlepszych tradycji europejskiego malarstwa, zwłaszcza marynistycznego i w technice pastelu.

Not. *Monika Nowakowska*

* Prezes Łódzkiego Oddziału Związku Polskich Artystów Plastyków, wykładowca na Wydziale Grafiki i Malarstwa ASP w Łodzi, malarz i grafik, kolekcjoner polskiego malarstwa.

OPINIE

Minął ⁽²⁾ sezon...

Teatr Nowy im. Kazimierza Dejmka

AGNIESZKA CYTACKA, RZECZNIK PRASOWY:

► Teatr Nowy przygotował aż osiem premier – wystawialiśmy sztuki tak różne, jak „Pippi Langstrump” wg Astrid Lindgren, „Święta Joanna Szlachtuzów” Bertolta Brechta, „Piaskownica” Michała Walczaka, „Trzy siostry” Antoniego Czechowa, „I IFIGENIA” wg Eurypidesa, „Krople wody na rozpalone kamienie” Rainera Wernera Fassbindera, „Wieczór Trzech Króli albo Co Chcecie” Williama Szekspira i „Kwartet” Heinera Müllera. W ramach cyklu „Mała Literacka – spotkanie wielkiego formatu” gościli u nas wybitni twórcy literatury polskiej i światowej, m.in.: Colin Thubron, Tomasz Piątek, Olga Tokarczuk, Michał Witkowski, Mikołaj Łoziński. A w ramach „Filozoficznego Bufetu Teatralnego” przy ciastku i kawie roztrząsano sprawy najwyższej wagi. Była wystawa o Jerzym Kosińskim, zorganizowana przez NOFF Galerię, był performance Justyny Koeke. Zorganizowaliśmy ogólnopolski projekt „Dotknij teatru”, współpracowaliśmy z Teatrem Polskim z Warszawy, gościliśmy teatry ze Smoleńska i Uljanowska. Realizowaliśmy spektakle z młodzieżą szkolną, dziećmi niepełnosprawnymi – edukacyjną misję Anny Ciszowskiej, kierownika Działu Wydarzeń Okołoteatralnych, doceniono podczas XXX Konfrontacji Teatrów Młodzieżowych Centrum w Łodzi, przyznając jej laur Najlepszego Opiekuna Artystycznego 30-lecia.

Frekwencja w porównaniu z poprzednimi sezonami wzrosła i to znacząco (wy-

OPINIE

niosła 77 procent), a do teatru przysłała rekordowa liczba widzów – ponad 65,5 tysiąca. Krytycy teatralni docenili spektakl „I FIGENIA”, przyznając mu dwie Złote Maski: Piotrowi Trojanowi za *debiut na łódzkiej scenie* oraz Nadzwyczajną Złotą Maskę duetowi Tomasz Bazan i Szczepan Orłowski za *nowatorski efekt współdziałania reżysera i dramaturga w spektaklu*.

Teatr Powszechny**ANDRZEJ JAKUBAS, RZECZNIK PRASOWY:**

W minionym sezonie Teatr Powszechny nie mógł narzekać na brak zainteresowania publiczności. Od lat przy rekordowej frekwencji gramy „Szalone nożyczki” Paula Pörtnera i „Next-ex” – sztukę Juliusza Machulskiego nagrodzoną w pierwszej edycji konkursu „Komedio-pisanie”, która w tym sezonie miała premierę w Teatrze Telewizji. W telewizyjnej realizacji wystąpił nasz aktor Jakub Firewicz, a spektakl obejrzało 1,8 mln widzów. Uznanie publiczności zdobyła również najnowsza premiera Powszechnego – „Mayday 2” Raya Cooneya w reżyserii Marcina Sławińskiego.

Staramy się stopniowo poszerzać spektrum gatunków komediowych prezentowanych w Powszechnym, realizując przede wszystkim współczesną polską komedię. Bardzo dobrze przyjęta była prapremiera „Życia” Jarosława Jakubowskiego w reżyserii Pawła Aignera, które wygrało drugą edycję „Komedio-pisanie”. Podobnie „Marsz Polonia” w reżyserii Jacka Głomba, na podstawie powieści Jerzego Pilcha. Prapremiera „Marszu...” została zrealizowana w ramach XVIII edycji Festiwalu Sztuk Przyjemnych i Nieprzyjemnych. Mam nadzieję, że to stanie się zasadą i będziemy przygotowywać kolejne premiery właśnie z myślą o festiwalu.

W nowym sezonie uruchomimy małą scenę. Mamy nadzieję, że jej repertuar zainteresuje widza aktywnego, poszukującego. Nie oznacza to jednak, że zapominamy o lżejszych sztukach. Powszechny realizuje projekty skierowane do określo-

Debiut!

► Tomasz Cieślak

Wiersze zgrabnie i celowo „zrobione” – czy po prostu „wygadane”, osobiste, autobiograficzne, aż do bólu autentyczne, zatem też jakoś w nieuświadomiony sposób naiwne? Taka wątpliwość może rodzić się w trakcie lektury debiutanckiego tomu liryków Joanny Małgorzaty Przybylskiej *Pędraki*. Ukazał się on w ramach Różewicz Open Festival w Radomsku, nakładem tamtejszego Miejskiego Domu Kultury. Autorka jest łodzianką, absolwentką socjologii i filologii polskiej. Jej opowieść o losie współczesnej młodej kobiety, rozpisana na 27 wierszy, wręcz prowokuje do zadawania tego typu naiwnego pytania, bowiem tradycyjne założenie krytyka, że wszystko jest „zrobione”, wydaje się tym razem jakoś nieadekwatne, jakoś nie na miejscu. I uświadamiam sobie, że dałem się złapać, dałem się wciągnąć w pasjonującą narrację, niby autentyczną i naiwną (grającą kliszami) – a w istocie to porządny kawał literatury. Przybylska jest najwyraźniej poetką świadomą swojego rzemiosła i chwytów, jakie należy zastosować dla odpowiedniego efektu. Robi to tyleż subtelnie, co wyjątkowo celnie. Rzecz cała obraca się wokół pytań zupełnie podstawowych dla kogoś, kto wchodzi w dorosłość – pytań o dojrzałość (co to jest? jak już się ją zyska, to tak zostanie?), o miłość, a może raczej: o naturę skomplikowanych i niejednoznacznych relacji z bliską osobą (aż po grób? do znudzenia? harmonia dusz czy przypadek?), wreszcie – i jakoś w konsekwencji – o własną tożsamość. Przybylska na każde z tych pytań odpowiada (anegdotą, obrazem, wspomnieniem), pokazując niejednoznaczność rozstrzygnięć, niepewność wyobrażeń, bo widząc zawsze z dwu stron, pomiędzy dwoma biegunami. *Pędraki* to poezja sentymentalno-liryczna i brutalnie (auto)ironiczna, wręcz sarkastyczna, zarazem subtelna i drastyczna, konkretna i surrealna. O wielkiej miłości (lub o jej złudzeniu?) – i trywialnej codzien-

ności, z perspektywy dziewczęcej i kobiecej, o samotnej, rozedrganej (bo porzuconej) Małgorzacie – i bardziej racjonalnej, mozolnie budującej więź z mężczyzną Joannie (chyba tak?). Dwie strony – powtórzmy – to klucz do tego tomu i wykreowanego w nim świata. Strona męska i kobieca, „ja” aktualne i przeszłe (właściwie trzeba by to „ja” zapisać w rodzaju żeńskim...). Dopełniają się, motywują, zmagają w nieustannym napięciu. Jest między nimi nieprzekraczalna granica (dlatego bohaterka jednego z wierszy mówi tyleż do „niego”, co do siebie – i o sobie: „przecież nigdy nie będziemy jednym”), ale też jakiś rodzaj nierozzerwalnej więzi, niezbędnego dopełnienia. Jesteśmy wszyscy – jednocześnie – dziecięcy i dojrzały, naiwni i rozsądni, emocjonalni i racjonalni. To się przenika, uzupełnia, zмага.

Nie sposób zatem nie przyjrzeć się bliżej tak niejednoznacznie wykreowanemu podmiotowi wierszy Przybylskiej (jeden z krakowskich krytyków proponował swego czasu na określenie podmiotu żeńskiego formę „podmiotka”, ale w niektórych gwarach oznacza ona rodzaj niewielkiej szczotki do zamiatania, więc nie skorzystam). To kobieta zatracająca się w uczuciu, a naiwna w rozpamiętywaniu go, gdy mija – i grająca nim, biorąca je w ironiczny nawias. Świetnie oddaje to chociażby tytuł jednego z wierszy, równie dramatyczny, co zabawny: „małgorzata w rozpaczę pochłania orzeszki i rzuca złe czary”. Dużo zresztą dzieje się w *Pędrakach* na poziomie języka. Jest na pozór przezroczysty, niby oddaje ten codzienny, wiele w nim jednak ukrytych aluzji i niejednoznaczności, ale też dowcipnie zapisanych obserwacji życiowych (starsza siostra bohaterki jednego z wierszy, jak to starsza siostra, miała się nią opiekować, ale niespecjalnie ją to bawiło, co zostaje oddane kapitalnie skrótową, acz dosadną formułą: „miała (...) mnie w dupie / i na głowie.”).

Owocem III konkursu imienia Janusza Różewicza, niezującego brata Tadeusza, jest publikacja naprawdę ciekawego, dojrzałego debiutu. Większość debiutantów nie potrafi oprzeć się pokusie pokazania wszystkich swoich poetyckich możliwości, co powoduje, że ich tomy przypominają niekiedy niezbyt zgrabnie skomponowane menu restauracyjne, gdzie nic do niczego nie pasuje. *Pędraki* Przybylskiej smakują natomiast wyśmienicie!

Joanna Małgorzata Przybylska, *Pędraki*, Miejski Dom Kultury w Radomsku, Radomsko 2011.

OPINIE

nego odbiorcy: Spektakl dla seniorów, Spektakl dla bezrobotnych (bilety kosztują symboliczną złotówkę), a także Teatr Czytany dla osób niewidomych i słabowidzących. Podczas ostatniej premiery Związek Niewidomych wręczył dyrekcji za ten pomysł nagrodę „Przyjaciel Niewidomych”. W tym sezonie uruchomiliśmy również nowy projekt edukacyjny, w ramach którego chcemy zaprezentować młodzieży ważne postaci z życia publicznego w nieznanym świetle.

Teatr im. Jaracza SEBASTIAN NOWICKI,

DZIAŁ REKLAMY I PROMOCJI:

► Frekwencja w tym sezonie była równie dobra, jak co roku. Szczególnym uznaniem widzów cieszył się „Rewizor” Gogola, a największą popularnością – monodram Bronisława Wrocławskiego pt. „Seks, prochy i rock&roll”, wystawiany na deskach teatru od 15 lat. Z kolei spektakl „Król Ryszard III” wygrał konkurs na najciekawszą inscenizację dzieł dramatycznych Szekspira podczas XVI Festiwalu Szekspirowskiego w Gdańsku.

W naszym repertuarze nie ma spektakli przygotowywanych specjalnie z myślą o dzieciach, ale każdy widz powyżej 16 roku życia znajdzie u nas coś dla siebie. Pojawiają się tytuły takie, jak „Poskromienie złościcy” Szekspira czy „Stara kobieta wysiaduje” Różewicza, na które chętnie przychodzą grupy szkolne. Organizujemy także „Spotkania u Jaracza”, podczas których można porozmawiać z naszymi aktorami.

Doceniamy zarówno recenzje, jak i opinie szepaną. Doskonale wiemy, że jedyna zadowolona osoba swoją pozytywną opinią przyciągnie do teatru innych.

Teatr był modernizowany na przełomie lat 2007-2008 i jest przystosowany do przyjęcia osób niepełnosprawnych. Winda została całkowicie przebudowana. Teraz ma odpowiednią szerokość i umożliwia osobom na wózku dojazd na przedstawienia na scenie kameralnej.

Not. **Barbara Majkowska**

Kasia Popowska jest 23-letnią łodzianką. Śpiewanie to jej największa pasja. Wyróżnia się dzięki ciekawej, czystej barwie głosu i profesjonalnemu brzmieniu w języku angielskim, co szybko uwiodło szeroką publiczność. Ale od początku.

Kasia wiele lat tańczyła – miała zostać choreografką i założyć własną szkołę tańca. Jednak tańiec ustąpił śpiewaniu. Wspomina: – *Zobaczyłam film biograficzny o zmarłej piosenkarce, Selenie Quintanilla-Perez. To właśnie od śpiewania jej piosenek rozpoczęłam swoje występy.* Brała udział w konkursach piosenek rozrywkowych w języku polskim i angielskim o zasięgu wojewódzkim oraz ogólnopolskim i nierzadko zajmowała w nich pierwsze miejsca. Konkursy motywowały do ćwiczeń pod okiem profesjonalistów, ale na charakter drogi muzycznej Kasi lekcje wokalu wpłynęły równie mocno, jak... ciekawe wykorzystanie Internetu.

Kilka lat temu Kasia dołączyła do społeczności użytkowników platformy YouTube i uruchomiła kanał Poppysinger. Była wtedy uczestniczką Studia Piosenki Śródmiejskiego Forum Kultury w Łodzi i kończyła szkołę średnią o profilu dziennikarskim. Wirtualna publiczność na całym świecie śledziła jej coraz lepsze nagrania coverów znanych artystów. Popularność Kasi mierzyło się tylko liczbą internetowych fanów – aż do momentu, gdy w 2010 roku wystąpiła w telewizyjnym programie „Mam talent!”. Ten epizod przyniósł jej szybki wzrost liczby wielbicieli także za granicą, a w końcu – poważne propozycje. Podpisała swój pierwszy kontrakt płytowy. W ubiegłym roku Kasia Popowska zaśpiewała piosenki głównej bohaterki w animowanej produkcji Disneya „Zaplątani”, a niedawno dołączyła do projektu muzycznego „Poland...

Why not” i wraz z jego uczestnikami wystąpiła na Festiwalu Cooltura w Londynie obok Kory i Tatiany Okupnik.

Spełniają się marzenia Kasi o koncertowaniu, ale na wydanie własnej płyty jeszcze nie przyszedł czas. W s p ó ł p r a c a z wytwórniami fonograficznymi, która promuje m.in. Reni Jusis i Tomka Makowieckiego, była dla niej szkołą życia.

– *Jest mi przy-*

kro, że nie wydaliśmy płyty, ale pierwsze związki często bywają nieudane. Za to wiele można się w nich nauczyć o sobie. Szybkie tempo, w jakim młodzi muzycy zdobywają popularność i nagrywają płyty, nikogo dzisiaj nie dziwi. Internet i programy telewizyjne, które łowią talenty, dają im szansę zaistnieć. Jednak ich płyty często zawodzą. Kasia daje sobie czas – odmawia tym, którzy proponują jej szybki debiut na rynku płytowym.

Inspiruje się twórczością znanych artystów muzyki rozrywkowej, takich jak Christina Aguilera, Kurt Nilsen, Glen Hansard, ale w kształtowaniu własnej drogi muzycznej zaskakuje dojrzałością. – *Śpiewanie wyłącznie coverów nie było moim celem. Nie chcę zostać dziewczyną z YouTube, która kojarzona jest z występem w „Mam talent!”. Pracuję nad wokalem, uczę się grać na gitarze, piszę, komponuję i mimo pozytywnych opinii czuję, że jest jeszcze dużo do zrobienia. Wiem, że zasługuję na uwagę dobrych muzyków, dla których wydanie profesjonalnej płyty, spójnej z moimi zainteresowaniami, będzie tak samo ważne jak dla mnie.*

Kasia Popowska jest skupiona na celu; pozwała sobie na to, żeby jej wokal i teksty dojrzewały. Popularność nie wywiera na nią presji. Prawdopodobnie jej przyszła debiutancka płyta będzie naprawdę profesjonalna.

Mam talent?

► Emilia Sobieraj

Wójt z Wolborza

Zapewne niewiele osób łączy postać wielkiego myśliciela i pisarza Andrzeja Frycza Modrzewskiego z terenem województwa łódzkiego. A przecież wystarczy zatrzymać się na chwilę w centrum Wolborza, by stanąć oko w oko z jego pomnikiem. Można także odwiedzić tutejsze muzeum pożarnictwa, w którym przedstawiono postać tego myśliciela.

Wolbórz – dawne miasto, dzisiaj duża wieś w widłach rzek Moszczanki i Wolbórki. Początkowo gród kasztelański, od XII do XVIII w. własność biskupów włocławskich. Uzyskał prawa miejskie przed 1273 r. W latach 1410-1422 był punktem zbornym rycerstwa polskiego. Jego szybki i pomyślny rozwój przerwany został przez najazd szwedzki. O dawnej świetności przypominają: gotycko-barokowy kościół parafialny (kolegiata) oraz barokowy zespół pałacowy z parkiem.

Właśnie w Wolborzu urodził się w 1503 r. Andrzej Frycz Modrzewski, syn Jakuba herbu Jastrzębiec, dziedzicznego wójta wolborskiego. Rodzina wywodzi się z majątku Modrzew k. Opoczna. Po ukończeniu miejscowej szkoły Andrzej wyjechał w 1514 r. na dalszą naukę do Krakowa. W 1519 r. przyjął niższe święcenia kapłańskie zapewniające dostęp do prebendy parafialnej. Pracował w kancelarii prymasa Jana Łaskiego. W 1529 wrócił na krótko do Wolborza na uroczystości pogrzebowe po śmierci ojca. Przez kolejne lata odwiedzał najważniejsze ośrodki niezależnej myśli w Europie, gdzie nawiązał znajomości z wieloma wybitnymi humanistami. Swoje słynne „Mowy” Andrzej Frycz Modrzewski napisał w Brzezinach, gdzie

mieszkał w latach 1543-1547. Potem wypełniał ważne obowiązki wynikające z godności sekretarza królewskiego. To także okres wędrówek po Europie i kształtowania się poglądów myśliciela przedstawionych w serii „Rozważań o poprawie Rzeczypospolitej”.

W 1554 r. kapituła włocławska zatwierdziła Fryczowi przywilej na wójtostwo wolborskie. W następnym roku władze kościelne niechętnie jego „heretykizm” rozprawom dążyły do usunięcia wójta z miasta, jednak po wielu perturbacjach pozostał w Wolborzu.

Prymas Mikołaj Dzierzgowski w 1558 r. anulował kanonicznie niższe święcenia kapłańskie Frycza. Niezrażony jednak szykanami Modrzewski poprowadził w 1561 r. na wolborskim zamku biskupim dysputę na temat prymatu papieża.

W 1568 r. ustąpił z wójtostwa i przeniósł się do Trzepnicy, a stąd do wsi Małecz w okolicach Ujazdu, zakupionej w 1572 r. W tym samym roku zmarł podczas epidemii, jego ciało złożono na miejscowym cmentarzu w nieustalonym do dziś miejscu. Jakże aktualnie brzmi dziś jego przestrogi:

Nie może niczego słusznie i porządnie zdziałać ten, kto mając władzę nie opiera na nauce i mądrości wszelkiego swego dążenia, troski, pilności, myśli.

Wszystkie rzeczypospolite /.../ doświadczały nieskończonych klęsk od ludzi, którzy mieli w ręku potęgę, a nie mieli cnoty.

Ryszard Bonisławski

Retro i futuro!

Janina Perlińska-Szebesta

Mały szykowny płaszczypudełko, najbardziej praktyczny wynalazek lat 50., powraca, ale nie w formie dosłownego cytatu, lecz jako twórczy kompromis. Dzięki swobodnej interpretacji, przenikaniu różnych inspiracji, mieszanemu ich, przekomarzaniu się z czasem minionym, uzyskuje współczesną wersję pięknej oprawy kobiecej sylwetki. Ta starannie przemyślana elegancja lat 50. XX wieku teraz z nutą nonszalancji. W nowym wydaniu coraz bardziej awangardowa, niekiedy ryzykowna, ale tylko na poziomie dekoracji i detali, nie żelaznych zasad kanonu. Klasyczne okrycie wierzchnie, zamknięte w określonej geometrycznej formie (prostokąt, trapez) w zestawie z futurystyczną resztą, stanowi całkiem nową jakość. Tchnie młodością, dowcipem, oryginalnością i beztroską. A to za sprawą najnowszych technologicznie tkanin zróżnicowanych kolorem, fakturą i nadrukami. Styl retro jest tu tylko inspiracją, więc zaakceptujmy nowy rzeczy porządek!

W Koluszkach

► Monika Nowakowska

Tegoroczne wakacje były w Koluszkach czasem intensywnych remontów, modernizacji i przebudowy infrastruktury miejskiej. Efektem tego będzie lepszy dojazd do ulicy 11 Listopada, przy której mieszczą się główne instytucje miasta i gminy, oraz nowy wystrój kina Odeon, od 29 sierpnia oferującego widzom filmy z nowoczesnego projektora cyfrowego. W planach jest kompleksowy remont Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Władysława Strzeмиńskiego oraz galeria kopii rzeźb Katarzyny Kobro w przestrzeni miejskiej.

Zastrzyk awangardy

Pomysł zbierania przedmiotów i wspomnień o mieszkających w Koluszkach w latach 1927-1931 Katarzynie Kobro i Władysławie Strzeмиńskim wysunął trzy lata temu absolwent Łódzkiej ASP Maciej Henryk Zdanowicz. Na miejsce, gdzie takie eksponaty mogłyby być udostępnione publiczności, wybrano budynek przy ulicy Kościuszki, w którym mieszkali artyści. Niestety, realizacja projektu, w którą zaangażowany był Urząd Miasta i Gminy, została zawieszona ze względu na nieuregulowaną sprawę własności obiektu.

Pomysł izby pamięci Kobro i Strzeмиńskiego zainspirował lokalne władze do innej inicjatywy propagującej sztukę awangardową w Koluszkach. – *Ponieważ podczas pobytu w naszym mieście Katarzyna Kobro intensywnie tworzyła i wspólnie z mężem pracowała nad słynną książką „Kompozycja przestrzeni. Obliczenia*

rytmu czasoprzestrzennego”, chcielibyśmy wykorzystać kilka kopii jej rzeźb. Powiększylibyśmy kompozycje przestrzenne do wysokości około dwóch metrów, tak aby można było oglądać je od środka, równoległe z nimi funkcjonowałyby kopie aktów – w parkach, na skwerach. Byłaby to lekcja awangardy dla mieszkańców i turystów. Galeria kopii rzeźb Katarzyny Kobro stałaby się częścią naszego szlaku kulturowego – planuje Jarosław Woźniak z Urzędu Miasta i Gminy Koluszki. – Oczywiście na ten cel potrzebne są znaczne środki, wstępnie rozważamy aplikowanie o nie do Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego już na lata 2014-2020 lub Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Warto przypomnieć, że cztery spędzone w Koluszkach lata były okresem stabilizacji w burzliwym małżeństwie Strzeмиńskich. Władysław w 1931 roku zaprojektował dla miasta pomnik Orła Białego, zniszczony przez hitlerowców i zrekonstruowany w 1999 roku przez Przemysława Druszcza. W ramach prac remontowych na ulicy 3 Maja rewitalizacji został poddany teren wokół placu, na którym stoi pomnik. Ciekawym wątkiem była też działalność artysty w Żeńskiej Szkole Przemysłowo-Handlowej, dla której opracował niezwykle nowoczesny program, bliski ideom Bauhausu. Pomysł Macieja Zdanowicza, aby dotrzeć do byłych uczniów artysty (być może któraś z nich zrobiła po wojnie karierę?) i spisać ich wspomnienia, wydaje się w tym kontekście szczególnie wartościowy.

Foto: z archiwum
Urzędu Miasta Kolutzki

Czary na Teatralnej

Kameralny narożny budynek przy zbiegu ulic Teatralnej i 3 Maja powstał w 1934 roku z myślą o prywatnym kinoteatrze Czary, prowadzonym przez koluszkowską rodzinę Stawianych. Kino przetrwało okupację hitlerowską i nieprzerwanie działa do dziś. W 1997 roku salę włączono w struktury nowo powstałego Miejskiego Ośrodka Kultury, podlegającego Urzędowi Miasta i Gminy Kolutzki. W 2011 roku w ramach ministerialnego programu „Rozwój infrastruktury kultury” ośrodkowi udało się pozyskać 400 tysięcy złotych, co w połączeniu z wkładem własnym gminy wystarczyło na remont i zakup projektora cyfrowego.

– *Zmodernizowany Odeon to kino na miarę XXI wieku* – mówi Piotr Kaczmarek, dyrektor MOK. – *Bilety mają być sprzedawane już od 10 zł, dzięki czemu będziemy konkurencyjni dla łódzkich kin.*

Odeon ma na siebie zarabiać, dlatego sala z profesjonalnie nagłośnioną sceną wynajmowana będzie na komercyjne koncerty. Na nowej scenie z pewnością zaprezentuje się działający przy MOK Zespół Pieśni i Tańca Kolutzkowianin z folkiem i tańcem nowoczesnym w repertuarze. Ale aktywna jest nie tylko młodzież. – *Przy naszym ośrodku powstało już sześć klu-*

bów seniora skupiających ponad sto osób: śpiewają, tańczą, prowadzą kabarety, stąd pomysł cyklicznego przeglądu ich dokonań – opowiada dyrektor MOK. Jego osobistą ambicją jest natomiast promocja muzyki poważnej. Sam jest absolwentem łódzkiej Akademii Muzycznej i często występuje podczas lokalnych imprez. Z Kolutzkami związani byli także Franciszek Arno, przedwojenny tenor występujący w operach Poznania, Warszawy i Wrocławia oraz Dariusz Stachura, obecnie współpracujący z Teatrem Wielkim w Warszawie.

Kulturalne podwieczorki

Do generalnego remontu przymierza się Miejska Biblioteka Publiczna, działająca od 1948 roku, a od 14 lat zajmująca przedwojenny pałacyk przy ulicy 11 Listopada, niefortunnie wciśnięty w zabudowę współczesnego blokowiska. – *Ten ciekawy, zabytkowy obiekt należy dostosować do potrzeb osób niepełnosprawnych, ocieplić z zewnątrz, wymienić okna, stworzyć kącik dla dzieci, kupić nowe rzutniki* – wylicza dyrektor placówki, Danuta Oleksiak. – *O pieniądze na ten cel będziemy aplikować z resortowego Wieloletniego Programu KULTURA+, być może już w przyszłym roku. Z funduszy ministerialnych od kilku lat pozyskujemy pieniądze na zakup*

nowych książek, tegoroczna dotacja jest wyjątkowo wysoka: 10 tysięcy złotych, przy wkładzie własnym cztery tysiące, co bardzo nas cieszy. Czytelnikom oferujemy też darmowy dostęp do Internetu oraz cztery nowe stanowiska komputerowe – efekt współpracy z Fundacją Orange.

Pani dyrektor nie ukrywa, że zwiększyło to frekwencję w bibliotece, a zadowoleni z działalności placówki w latach 2010-2011 czytelnicy nominowali ją do tegorocznej V edycji Nagrody Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej. Oferta biblioteki nie ogranicza się bowiem do książek i Internetu. Od kilku lat odbywają się tu kameralne spotkania z ciekawymi, znanymi ludźmi, wzorowane na słynnym „Podwieczorku przy mikrofonie”. Prowadzi je Leszek Bonar, łódzki dziennikarz telewizyjny.

Inne aktualne propozycje placówki to wystawy fotografii lokalnego podróżnika Szczepana Fei, płyta z piosenkami o Koluśzkach w wykonaniu przedszkolaków, przygotowana w ramach konkursu *Koluśzki – miasto, które dobrze znam*, młodzieżowa kapela podwórkowa, do której nabór ruszy we wrześniu, Klub Kobiet 50+ czy Izba Pamięci Koluśzek. Ta ostatnia to oddolna inicjatywa honorowych obywateli miasta działających przy bibliotece. Być może gromadzone pamiątki w przyszłości staną się zaczątkiem miejskiego muzeum?

Swoje miejsce w Koluśzkach mają także fani muzyki rozrywkowej. W 2011 roku powstał klub muzyczny Cztery Struny Świata (ul. Kościuszki 1), klimatyczne miejsce, gdzie niemal w każdy weekend odbywają się koncerty nierzadko gromadzące po 300 osób. W klubie organizowane są Ogólnopolskie Warsztaty Muzyki Rozrywkowej, ale też kameralne imprezy, np. dziesiąte urodziny koluśzkowskiej kapeli Premiera.

Wartościowy i ważny dla promocji miasta jest także kręcony pod Koluśzkami film „Wróćcie, zanim opadną liście” w reżyserii Pawła Siedlika, koluśzkowianina. To dokument o słynnej operacji łódzkiej z jesieni 1914 roku, jednej z kluczowych dla I wojny światowej, rozgrywającej się m.in. pod Koluśzkami. Projekt współfinansowany jest przez Urząd Marszałkowski w Łodzi, przy wsparciu Unii Europejskiej, realizuje go natomiast Mania Studio z Koluśzek, współproducent filmu. To poważna inwestycja, także finansowa, dla działającego od 2007 roku studia nagrań specjalizującego się w montażu teledysków i sesjach fotograficznych.

Premiera filmu „Wróćcie, zanim opadną liście” planowana jest na stulecie bitwy. Mieszkańcy liczą na sukces i związaną z nim promocję miasta – może na miarę tej sprzed lat za sprawą legendarnego już „Balu na dworcu w Koluśzkach”.

• N A G R O D Y • N A G R O D Y • N A G R O D Y •

□ Spektakl Teatru im. Jaracza – „**Król Ryszard III**” w reż. Grzegorza Wiśniewskiego – wygrał podczas XVI Festiwalu Szekspirowskiego w Gdańsku konkurs na najlepszą inscenizację dzieł dramatycznych Williama Szekspira w sezonie 2011/2012.

□ Studenci łódzkiej PWSFTiT odnieśli kolejne sukcesy. **Piotr Złotorowicz** zdobył nagrodę Talent Trójki 2012 w kategorii film – za dokument pt. „Smolarze”. Drugim finalistą w tej kategorii był inny student tej uczelni – Cyprian Piwowarski.

□ Muzeum Sztuki przyznało swoją doroczną nagrodę ms bankowi **PEKAO SA** – za mecenat nad projektem „Ekonomia daru”.

□ Etiuda animowana pt. „Pomarańczarka” w reż. **Marty Szymańskiej** wygrała w konkursie Polskie Filmy Krótko-

metrażowe w kategorii animacja na 12. MFF T-Mobile Nowe Horyzonty 2012, a etiuda fabularna pt. „Świat jest dobry” w reż. **Ady Miszczyk** została nagrodzona Specjalnym Wyróżnieniem Jury na zakończonym VideoBabel Festival, Lima w Peru.

□ Z okazji 80-lecia Amatorskiego Zespołu Regionalnego im. Reymonta w Lipcach Reymontowskich jego kierownik, **Teresa Pszczołka**, otrzymała brązowy medal „Zasłużony kulturze Gloria Artis”. Za zasługi w kulturowaniu i propagowaniu tradycji ludowych złotymi krzyżami zasługi odznaczono: **Jana Barańczyka, Teresę Pszczołkę, Irenę Stychowską i Bogusława Świdarka**, srebrnym krzyżem zasługi – **Józefa Bartosiewicza, Zofię Białek, Jerzego Drzewieckiego, Elżbietę Nowak i Małgorzatę Świderek**, a brązowym krzyżem zasługi – **Danute Stefaniak i Jana Szymańskiego**.

• KSIĄŻKI NADESŁANE • KSIĄŻKI NADESŁANE • KSIĄŻKI NADESŁANE •

Mariola Pryzwan: „Cybulski o sobie”. Wydawnictwo MG, 2012.

□ Zmarły tragicznie 45 lat temu aktor powraca w niezwyklej książce, składającej się wyłącznie z jego wypowiedzi. Są to zarówno wywiady z nim, jak i felietony, które pisał dla tygodnika „Na przełaj”. Autorka dotarła także do prywatnych notatek artysty i jego listów. Wielką wartością książki są unikalne dokumenty oraz liczne, na ogół nieznane zdjęcia z prywatnego archiwum żony aktora. Jest także kalendarium oraz, bardzo przydatny w tego typu publikacjach, indeks osób.

Lucyna Legut: „Piotrek zgubił dziadka oko, a Jasiak chce dożyć spokojnej starości”. Ilustracje Lucyna Legut. Wydawnictwo AKAPIT PRESS, Łódź 2011.

□ Lucyna Legut (zmarła w 2010 r.) była aktorką, artystką malarką, pisarką, autorką utworów dla dzieci i młodzieży, słuchowisk radiowych oraz widowisk telewizyjnych i teatralnych. Bohaterami „Piotrka...” są dwaj bracia, 12- i 10-latek, którzy zajmują się głównie krytycznym ocenianiem rodziców-aktorów oraz komplikowaniem im życia.

Ryszard Klimczak: „Odżywki bez konserwantów”. Wydawnictwo Astra, Łódź 2012.

□ Łódzki prozaik, poeta, satyryk i dziennikarz opublikował kolejny tomik. Znalazły się w nim żartobliwe utwory: „Limeryki chimeryczne/ Chimery limeryczne” (bohaterem kilku jest Łódź i inne miasta regionu), a także „Kumufiony na urwisku” (np. Atawizm – *Homo sapiens / też się drapie*) oraz „Frazy i parafrazy” – utworów sławnych poetów, m.in. Tuwima, Mickiewicza, Asnyka czy Gałczyńskiego. Rysunki – Dariusz Romanowicz.

AGENCJA TURYSTYCZNA
W I L E J K A
 Łódź, ul. Piotrkowska 20, tel. 42 630 68 00, 42 630 60 70 e-mail: wilejka@wilejka.pl
<http://www.wilejka.pl>

WYCIECZKI NA KRESY

- NIE TYLKO WE LWOWIE 27-30 września i 11-14 października
 - SZLAKIEM MICKIEWICZA 19-23 września
 - SZLAKIEM BOHATERÓW TRYLOGII 11-16 września
 - WILEŃSKIE ŚCIEŻKI 11-14 października

Zapraszamy na wyjazd do KATYNIA 19-21 października

Instytucjom, zakładom pracy, szkołom i parafiom polecamy atrakcyjne wyjazdy w promocyjnych cenach

WIZY do Rosji i na Białoruś

TANIE LINIE AUTOKAROWE do Wilna, Druskiennik, Rygi, Petersburga

WIELKI

pl. Dąbrowskiego
tel. 42 633 99 60

Kasy czynne: wt.-sob. 12-19, n. 15-19
(w miesiącach wystawiania przedstawień - tylko w dniu spektaklu, na dwie godz. przed jego rozpoczęciem)
tel. 42 633 77 77 (na czas remontu w Domu Aktora, ul. Narutowicza 43)
Teatr jest przygotowany do przyjęcia osób niepełnosprawnych

W Teatrze im. S. Jaracza
ul. Jaracza 27

• **Sergiusz Prokofiew**
ROMEO I JULIA
choreogr. J. Makarowski
muzyka z taśmy
19 IX g. 18.30
20 IX g. 11

• **Giacomo Puccini**
MADAMA BUTTERFLY
reż. J. Niesobska i W. Zawodziński
koncert inscenizowany
22, 23 IX g. 18.30

MUZYCZNY

ul. Północna 47/51

Kasa czynna: wt.-pt. 11-18.30,
sob. 12-18.30, n. 15-18.30,
w dniu spektaklu do 16.30
tel. 42 678 35 11 w. 319
i tel. kom. 502 396 544

- **NUNO SOARES**
koncert
4 IX g. 18.30
- **TANGOŁÓDŹ FESTIVAL**
II Międzynarodowy
Festiwal Tanga de Salon
23 IX g. 20
- **Rafał Kmita**
JESZCZE NIE PORA NAM SPAC
reż. R. Kmita
dziwowsko kabaretowe
29 IX g. 18.30 - premiera
30 IX g. 17

FILHARMONIA ŁÓDZKA im. A. Rubinsteina

ul. Narutowicza 20/22, tel. 42 664 79 10
Kasa czynna: pn.-pt. 10-18,
piątek z koncertem od g. 12 do przerwy,
niedziela dwie godziny przed koncertem
tel. 42 664 79 79

*Z powodu utrudnień związanych z remontem
informacje o wydarzeniach we wrześniu
na stronie www.filharmonia.lodz.pl*

ARLEKIN

ul. Wólczańska 5
tel. 42 632 58 99

Kasa czynna:
wt.-n. godzinę przed spektaklem
BOW tel. 42 632 58 99

- **JANULKA**
wg St. I. Witkiewicza
„Janulka, córka Fizdejki”
scen. i reż. D. Bielska
17, 18, 19 IX g. 19
- **Festiwal TrotuArt 2012**
GIL POGROMCA SMOKÓW
przedstawienie plenerowe
na motywach z Tolkienu: „Rudy Dżil
i jego pies Silmarillion”
reż. K. Kawalec
22 IX g. 19 - na rynku Manufaktury
SZKOŁA NA OPAK
przedstwienie oparte na tekstach Jana
Brzechwy i Juliana Tuwima
reż. i scenogr. S. Waclawczyk
23 IX g. 18 - premiera
na rynku Manufaktury
- **SZKOŁA NA OPAK**
reż. i scenogr. S. Waclawczyk
24, 25, 26, 27 IX g. 9 i 11
28 IX g. 9
- **NIEBIESKI PIESEK**
scen. Gyula Urban
reż. S. Ochmański
30 IX g. 12

JARACZA

ul. Kilińskiego 45
tel. 42 662 33 00

Duża, Mała i Kameralna Scena
ul. Jaracza 27
Kasa czynna: pn.-n 12-19
tel. 42 632 66 18

DUŻA SCENA

- **WEDŁUG AGAFII**
na podst. „Ożenku” M. Gogola
scen. i reż. A. Duda-Gracz
spektakl trwa 130 min.
14, 15 IX g. 19
- **Ingmar Bergman**
JAJO WĘŻA
reż. M. Bogajewska
26, 27, 28 IX g. 19 - pokazy
przedpremierowe
30 IX g. 19 - premiera

MAŁA SCENA

- **Eric Bogosian**
SEKS, PROCHY I ROCK & ROLL
reż. J. Orłowski
spektakl trwa 80 min.
15, 16, 18, 19 IX g. 19

- **Shelagh Stephenson**
PAMIĘĆ WODY
reż. B. Tosza
spektakl trwa 140 min.
21, 22, 23 IX g. 19
- **Eric Bogosian**
CZOŁEM WBIJAJĄC GWOŹDZIE
W PODŁOGĘ
reż. J. Orłowski
spektakl trwa 80 min.
25, 26, 27 IX g. 19
- **Eric Bogosian**
OBUDŹ SIĘ I POCZUJ SMAK KAWY
reż. J. Orłowski
spektakl trwa 85 min.
28, 30 IX g. 19

SCENA KAMERALNA

- **Tennessee Williams**
KOTKA NA ROZPALONYM
BLASZANYM DACHU
reż. M. Bogajewska
spektakl trwa 120 min.
18, 19, 20 IX g. 19
- **Silke Hassler**
TOTALNIE SZCZĘŚLIWI
reż. J. Filipiak
spektakl trwa 100 min.
25, 26, 27 IX g. 19

SCENY REGIONALNE

- Skieriewice**
Miejski Ośrodek Kultury
ul. Wita Stwosza 2/4
- **Marius von Mayenburg**
BRZYDAL
reż. G. Wiśniewski
spektakl trwa 80 min.
24 IX g. 19

NOWY IM. K. DEJMKA

ul. Więckowskiego 10
ul. Zachodnia 93, tel. 42 633 44 94
Kasa czynna:
wt.-sob. 12-19,
niedziela godzinę przed spektaklem
tel. 42 633 44 94 wew. 317
lub 42 636 05 92

DUŻA SALA

- **Ray Cooney**
MAYDAY
reż. R. Nyczka
7, 28, 29, 30 IX g. 19
- **Józef Roth**
HOTEL SAVOY
reż. M. Zadara
spektakl grany w hotelu Savoy
(ul. Traugutta 6)
15 IX g. 20 - prapremiera polska
17, 20, 21, 22, 23 IX g. 20

- Robert Urbański
**KOKOLOBOLO, CZYLI OPOWIEŚĆ
O PRZYPADKACH ŚLEPEGO MAKSA
I SZAI MAGNATA**
reż. J. Glomb
22 IX g. 19 - prapremiera
23 IX g. 19

MAŁA SALA

- Heiner Müller
KWARTET
reż. K. Górecka
28, 29 IX g. 19.15

PICCOLO

- ul. Tuwima 34
tel. 42 630 05 94, 603 690 866
Kasa czynna: godzinę przed spektaklem
www.teatrpiccolo.pl

PINOKIO

- ul. Kopernika 16, tel. 42 636 59 88
Kasa czynna: pn.-pt. godzinę przed
spektaklem, n. 10-13
tel. 42 636 13 41
*Teatr jest przygotowany do przyjęcia
osób niepełnosprawnych*

- HISTORIA WYSTĘPNEJ WYOBRAŹNI
spektakl inspirowany twórczością
Brunona Schulza
reż. K. Dworakowski
9 IX g. 19
- POKOLOROWANKI
reż. H. Mierzejewska-Mikosza
16 IX g. 12
17, 18, 19, 20, 21 IX g. 10
- Jan Brzechwa
JĄŚ I MAŁGOSIA
reż. L. Chojnacki
23 IX g. 12
24, 25, 26 IX g. 10
- Adolf Weltschek
KOT W BUTACH
reż. P. Seweryński
27, 28 IX g. 10
30 IX g. 12

POWSZECHNY

- ul. Legionów 21, tel. 42 633 25 39

Kasa czynna: wt.-pt. 9-19,
sob. i n. 13-19
BOW: tel. 42 633 50 36

DUŻA SCENA

- Ray Cooney
MAYDAY 2
reż. M. Sławiński
7, 8, 9, 29, 30 IX g. 19
- Juliusz Machulski
NEXT-EX
reż. J. Celeda
spektakl trwa 100 min.
14 IX g. 10 i 19
13, 15, 16 IX g. 19
- Paul Pörtner
SZALONE NOŻYCYZKI
reż. M. Sławiński
spektakl trwa 120 min.
20, 21 IX g. 10 i 19
22, 23 IX g. 19

MAŁA SCENA

- Jerzy Pilch
MARSZ POLONIA
reż. J. Glomb
spektakl trwa 100 min.
26, 27 IX g. 19

STUDYJNY PWSFTVIT

- ul. Kopernika 8
tel. 42 636 41 66,
42 637 26 67, www.filmschool.lodz.pl
Bilety: można zamówić telefonicznie lub kupić
na godzinę przed spektaklem

We wrześnieu teatr nieczynny

LOGOS

- przy kościele pw. Niep. Pocz. NMP
ul. M. Skłodowskiej-Curie 22
Dyrektor teatru: ks. W. Sondka
Karty wstępu w kancelarii
w g. 8.30-9.30, 16.30-18.30
tel. 42 637 65 45

*Msza św. dla twórców kultury
w każdą niedzielę o g. 11.*

*Po mszy św. spotkanie przy herbacie
w sali kominkowej.*

RZECZY

- **wg R. M. Rilkego**
reż. B. Kierc
1 IX g. 19 - premiera
2 IX g. 19 - premiera prasowa
3, 4, 5, 10, 11, 12 IX g. 20
- **SALOME**
wg O. Wilde'a
reż. B. Kierc
26, 27 IX g. 20

MAŁY W MANUFakturZE

ul. Drewnowska 58, tel. 42 633 24 24
Dyrektor teatru: M. Pilawski
więcej informacji na stronie:
www.teatr-maly.pl

- Sławomir Mrożek
TANGO
reż. M. Pilawski
8, 14 IX g. 19.15
9 IX g. 18.15
13 IX g. 11.15
15 IX g. 19.15 - premiera
- „Ocalić od zapomnienia”
piosenki Marka Grechuty
- Teatr Zwierciadło
16 IX g. 18.15
- „Dał Ci Bóg koniec wojny w prezencie”
- piosenki i wiersze Bulata Okudźawy
21, 22 IX g. 19.15
- Jan Jakub Należyty
TRZY RAZY ŁÓŻKO
reż. M. Pilawski
spektakl trwa 65 min.
23, 28 IX g. 19.15

SZWALNIA

Centrum Kultury Niezależnej
Teatr Szwalnia, ul. A. Struga 90
tel. 607 417 674
www.teatrszwalnia.pl
Dyrektor artystyczny: M. Brzozowski

STUDIO TEATRALNE SŁUP

ul. Gorkiego 16, tel. 42 673 35 99
Dyrektor artystyczny:
Marcel Szytchel

ARCHEOLOGICZNE I ETNOGRAFICZNE

pl. Wolności 14, tel. 42 632 84 40

Czynne: wt. 10-17, śr., pt., sob., n. 9-16
czw. 11-18

Bilety: 8 zł i 5 zł

(we wtorki wstęp wolny)

Wystawy stałe:

- „Pieniądz na ziemiach polskich” - wystawa numizmatyczna
- „Przeszłość wydobyta z ziemi” - wystawa archeologiczna
- „Szare jak ziemia, barwne jak pamięć” - wystawa etnograficzna
- „Wyróżnieni strojem. Huculscy” - tradycja i współczesność”

Inne wydarzenia:

- „Codzienność huculskiego rzemiosła ludowego” - zajęcia warsztatowe dla grup i uczestników indywidualnych: - „Utoczyc z gliny” (8 IX g. 9-12) - „Srylanka - biżuteria” (9 IX g. 9-12) inf.: 42 632 84 40 w. 29

ANIMACJI SE-MA-FOR

ul. Targowa 1/3 bud. 24

(wejście od ul. Tuwima 54)

tel. 42 681 54 74, 502 496 350

www.se-ma-for.com

Czynne:

pn. 10-16 (dla grup zorganizowanych),
wt.-pt. 10-16, czw. 12-18, sob. i n. 10-16

Bilety: 10 zł i 7 zł; warsztaty plastyczne 10 zł

Stale ekspozycje:

- oryginalne lalki Misia Uszatka • scenografie z realizowanych produkcji • sprzęt filmowy
- nagrody - m.in. statuetki Oscara

We wrześniu muzeum nieczynne z powodu remontu

FABRYKI

ul. Drewnowska 58 (Manufaktura)

tel. 42 664 92 93

www.muzeumfabryki.pl

Czynne: wt.-pt. 9-19, sob. i n. 11-19,

Bilety: 4 zł i 3 zł, rodzinny 10 zł

Wystawy stałe:

- „Historia zakładów produkcji tkanin bawełnianych Izraela Poznańskiego”
- „Zabytkowe krosna z fabryki Izraela Poznańskiego” • „Ludzie i ich fabryka. Codzienna praca i życie pracowników powojennych zakładów Poltex” • stoisko z pamiątkami i książkami

Inne wydarzenia:

- Warsztaty artystyczno-ekologiczne dla rodzin (zapisy: tel. 535 092 086)
- „Powakacyjny Swap” - spotkania fanów mody: wymiana strojów, stylizacja

- „Wystawy demonstrowane” - jedna z niewielu okazji, by zobaczyć, jak pracuje większość znajdujących się na wystawie urzędów (niedziele - 2, 9, 16, 23, 30 IX g. 16)

GEOLOGICZNE

ul. Kopcińskiego 31, tel. 42 635 45 93

Czynne: pn.-pt. 9-16

Bilety: 5 zł i 3 zł

(w czwartki wstęp wolny)

Wystawy stałe:

- „Świat minerałów” • „Kamień budowlany i ozdobny w architekturze”
- „Kryształy w przyrodzie i technice”
- „Przyroda Łodzi i regionu łódzkiego”

HISTORII FARMACJI

pl. Wolności 2, tel. 42 632 17 15

Czynne: pn.-pt. 9-16

w pozostałe dni po uzgodnieniu tel.

Bilety: 6 zł i 3 zł

grupowy (pow. 10 osób) - 20 zł

Wystawa stała:

- Odtworzone wnętrze apteki z przełomu XIX i XX wieku

Wystawy czasowe:

- „Działalność Zakonu Szpitalnego Św. Jana Bożego w Polsce” (26 IX - 19 X)

HISTORII MEDYCYNY

Uniwersytetu Medycznego

ul. Żeligowskiego 7/9, tel. 42 639 32 70

Czynne: pn., śr., pt. 9-13, wt., czw. 12-16

(wstęp wolny)

Wystawy stałe:

- „Historia wojskowej służby zdrowia”
- „Marian Garlicki. Pierwszy rektor WAM”

KSIĄŻKI ARTYSTYCZNEJ

ul. Tymienieckiego 24, tel. 502 62 64 66

Czynne: po wcześniejszym kontakcie telefonicznym

Prowadzą: J. i P. Tryznó

Stala ekspozycja:

Kolekcja starych maszyn i matryc drukarskich. Artystyczne książki autorstwa Jadwigi i Pawła Tryznów

KINEMATOGRAFII

pl. Zwycięstwa 1, tel. 42 674 09 57

Czynne: wt. 10-17, śr., pt. 9-16,
czw. 11-19, sob., n. 11-18

Bilety: 8 zł i 5 zł

(we wtorki wstęp wolny)

Wystawy stałe:

- „Cud ożywionej fotografii. Zabytki techniki filmowej” • „Rówieśnik kinematografu. Magia seansów w fotoplastikonie” • „Scheiblerowie. Dzieje rodu”

Wystawy czasowe:

- „Jerzy Hoffman. Kino z historią w tle” - wystawa monograficzna (do 31 VIII)
- „Plakaty z minioniej epoki” (do 31 VIII)
- „Janusz Korczak. Między rzeczywistością a filmowym obrazem” (do 20 IX)
- „Jak kochać dziecko. Janusz Korczak i jego myśl pedagogiczna w książce obrazkowej dla dzieci i dorosłych” (do 15 X)
- „Czerwone berety” - wystawa fotografii i fotosów

KOMUNIKACJI MIEJSKIEJ MPK-ŁÓDŹ

ul. Wierzbowa 51, tel. 42 672 12 07

Czynne: pn.-czw. 10-18,

sob. 12 i 26 V g. 10-14

Bilety: 2,40 zł i 1,20 zł

Wystawa stała:

- Zabytkowe wagony tramwajowe, tablice pamiątkowe, rozkłady jazdy, katalog biletów okresowych, akcesoria konduktorskie i inne
- Wystawy czasowe:**
- Wystawa modeli tramwajów miejskich i podmiejskich autorstwa Wiktora Jarzyny (do 31 VIII)
 - Bartosz Stępień - fotografie tramwajów w Lizbonie

MIASTA ŁÓDZI

ul. Ogrodowa 15, tel. 42 654 03 23

tel. 42 254 90 15

Czynne: pn. 10-14, wt., czw. 10-16, śr. 14-18,
sob. i n. 11-18

Bilety: 9 zł i 5 zł; (w niedziele wstęp wolny)

Bilety łączne (do muzeum i galerii):

15 zł i 8 zł

Wystawy stałe:

- „Z dziejów Łodzi (historia, kultura, codzienność)” • „Triada łódzka - trzy wielkie społeczności: Polacy, Niemcy, Żydzi”

Panteon Wielkich Łodzian:

- Jan Karski • Władysław Reymont
- Julian Tuwim • Artur Rubinstein
- Jerzy Kosiński • Karl Dedecius
- Marek Edelman i Alina Margolis
- Aleksander Tansman

(gabinet nieczynny)

Galeria Mistrzów Polskich:

Bilety: 10 zł i 5 zł

- Dzieła z kolekcji Krzysztofa Musiała
- „Bolesław Biegas (1877-1954) - mistrz autokreacji” - wystawa malarstwa i rzeźby w *Aneksie Jednego Mistrza*

Wystawy czasowe:

- „Między Capri a Lwowem - malarskie podróże Feliksa Michała Wygrzywalskiego (1875-1944)” (do 16 IX)
- „Idole sportu w karykaturze. Zapomniana sztuka Edwarda Ałaszewskiego” (do 30 IX)

- „Eugeniusz Gerlach. Inspiracje olimpijskie w malarstwie” (do 30 IX)

Inne wydarzenia:

- „Rodzina Antoniego i Józefa Urbanowskich - pierwszy rozdział historii” - spotkanie z cyklu Niedziela w Pałacu Poznańskich (16 IX g. 12)
- „Ogród Sztuki” - warsztaty plastyczne (23 IX g. 12.30-14; zgłoszenia: 42 254 90 40, m.urbanska@muzeum-lodz.pl do 21 IX)
- „Jan Karski powrót bohatera” cykl warsztatów i lekcji muzealnych (24-27 IX)
- „Operacja Witold” - gra miejska (29 IX g. 12)
- „Dziedzictwo Karskiego - tolerancja i odpowiedzialność, odwaga i sprzeciw” - panel dyskusyjny z udziałem historyków, etyków i pedagogów (30 IX g. 12)

Oddział Kultur i Tradycji Wyznaniowych

pl. Wolności 2, II piętro, tel. 42 250 51 31

Czynne: wt. śr. pt. 10-16, czw. 11-19, n. 10-14

Bilety: 4 zł i 2 zł

(w czwartek wstęp wolny dla indywidualnych zwiedzających)

Wystawy stałe:

- „Łódź katolicka”
- „Łódź wielu wyznań i kultur” - wystawa fotografii *

Inne wydarzenia:

- „Poznaj patrona swego - święci i ich atrybuty w ikonografii” - wykład Natalii Scegielniak-Glicy (9 IX g. 11)

MUZEUM KANAŁU „DETKA”

pl. Wolności 2, tel. 42 250 90 11

Czynne: czw.-pt. 11-19, sob.-n. 12-20, pn.-śr. nieczynne

Bilety: 5 i 3 zł do kupienia w kamienicy przy pl. Wolności 2

MUZEUM SPORTU I TURYSTYKI

ul. ks. Skorupki 21

tel. 42 636 83 58

Czynny: pn., śr., pt. 9-15, czw. 11-19

Bilety: 4 zł i 2 zł

Wystawa stała:

- „Z dziejów łódzkiego sportu i turystyki”

Wystawy czasowe:

- „80 lat Polskiego Związku Tenisa Stołowego” (do 31 X)

◀ OŚWIATY ZIEMI ŁÓDZKIEJ

ul. Wólczańska 202

Wydział Zbiorów Specjalnych PBW

tel. 42 678 55 46

Czynne: pn.-pt. 10-14

Wystawa stała:

- „Oświata łódzka końca XIX i początków XX w.”

Wystawa czasowa:

- „Dawne cenzurki szkolne” (do 31 X)

▶ PAPIERU I DRUKU PŁ

ul. Wólczańska 223, tel. 42 631 28 58

Czynne: wt.-pt. 9-16

Prowadzi: R. Uljański

Wystawy stałe:

- „Historia druku”
- „Historia papieru”

Dom Papiernika (na terenie skansenu przy Centralnym Muzeum Włókiennictwa)

czynny: sob., n. 11-16

Wystawy stałe:

- „Przekorna Trupa Stasia Strazydło”
- „Drukarnie łódzkie do roku 1918.

Zarys dziejów”

Wystawy czasowe:

- Wycinanki Lucyny Kozłowskiej - wystawa z cyklu „Przegląd wycinanki artystycznej” (6 IX - 1 X)

▶ PRZYRODNICZE UL

Park Sienkiewicza, tel. 42 665 54 90

Czynne: wt.-pt. 10-17, sob.-n. 10-13.30

Bilety: 5 zł i 3 zł

(w czwartki wstęp wolny)

Wystawa stała:

- „Sieć życia - zróżnicowanie form w królestwie zwierząt”

Wystawa czasowa:

- „Antarktyda - wyprawy naukowe Uniwersyte-tu Łódzkiego” *

MUZEUM SZTUKI

ms

GMACH GŁÓWNY

ul. Więckowskiego 36

tel. 42 633 97 90

nieczynne do końca 2013 r.

ms² - nowa przestrzeń

ul. Ogrodowa 19

Czynne: wt. 10-18, śr.-n. 12-20

Kawiarnia: pn. 11-19, wt.-n. 11-21

Księgarnia: pn. 11-19, wt.-n. 11-20

Bilety: 8 zł i 5 zł (wystawy: stała i czasowa)

4 zł i 3 zł (wystawy czasowe)

(w czwartki wstęp wolny)

Wystawa stała:

„Kolekcja sztuki XX i XXI wieku”

Wystawa czasowa:

- „Niewczesne historie” (21 IX - 2 XII)

Pałac Herbsta

ul. Przędzalniana 72, tel. 42 674 96 98

Galeria Sztuki Dawnej:

Prezentacja dzieł z kolekcji sztuki polskiej i europejskiej.

Czynna: wt.-n. 12-19

Bilety: 8 i 5 zł

▶ TRADYCJI NIEPODLEGŁOŚCIOWYCH

ul. Gdańska 13, tel. 42 632 71 12

Czynne: pn., wt., śr. 9-17, czw. 11-18,

sob. n. 9.30-16 - *wstęp wolny*,

dla grup zorganizowanych - 30 zł

(z przewodnikiem)

Wystawy stałe:

- „Więzienie przy Długiej (Gdańskiej) w Łodzi 1885-1953” • „Drogi do Niepodległej 1791-1921”

Wystawy czasowe:

- „Pejzaż łódzki. Malarstwo, grafika, rysunek” (do 10 IX)
- „Nadzieje i rozczarowania - Napoleon, a sprawa polska” (do 31 X)
- „Łódzkie skrzydła - W stulecie lotnictwa ziemi łódzkiej i w 55. rocznicę powstania 6 Pomorskiej Dywizji Powietrznodesantowej” (otwarcie 20 IX g. 13)

ODDZIAŁ MARTYROLOGII RADOGOSZCZ

ul. Zgierska 147, tel. 42 655 36 66

Czynne: wt., śr., pt. 9-17, czw. 9-18,

sob. 10-16, n. 11-17

wstęp wolny,

dla grup zorganizowanych

(z przewodnikiem) - 30 zł

Wystawy stałe:

- „Radogoszcz 1939-1945” • „Łódź i ziemia łódzka w latach wojny i okupacji 1939-1945”

Wystawa czasowa:

- „Moje pogodne dzieciństwo skończyło się 1 września 1939 roku” - wystawa zabawek z okresu II wojny światowej (od 27 VIII)

ODDZIAŁ STACJA RADEGAST

al. Pamięci Ofiar Litzmannstadt Ghetto 12

tel. 42 291 36 27

Czynne: pn. wt. 9-17, śr., czw. 10-18,

sob., n. 10-16

wstęp wolny

Wystawy stałe:

- Listy transportowe • Kufer rodziny Schwarzwów - austriackich Żydów
- „I skrzypce przestały grać...” - wystawa

dlą upamiętnienia Romów, którzy zginęli w obozie w Łodzi i w Chelmie nad Nerem - w budynku dawnej kuźni przy ul. Wojska Polskiego 84

po wcześniejszym telefonicznym umówieniu

Wystawa czasowa:

- „Pomiędzy życiem a śmiercią... Dzieje Litzmannstadt Getto 1940-1944” (od 29 VIII)

WŁÓKIENICTWA

ul. Piotrkowska 282, tel. 42 683 26 84

Czynne: wt., śr., pt. 9-17, czw. 11-19, sob., n. 11-16

Bilety: 10 zł i 6 zł

Wystawy stałe:

- Narzędzia i maszyny włókiennicze
- „Dawne zakłady Ludwika Gejera 1828-2002” • Rekonstrukcja tkalni z przełomu XIX/XX w. • „Z modą przez XX wiek” • „Tylko tkanina?” - współczesna tkanina artystyczna (do 11 XI)
- „Młodość sztuki naszego czasu - tkanina malowana i drukowana lat 50. i 60. XX w.” (do 13 II 2013)]

Wystawy czasowe:

- „Irena i Piotr Grabowski. Malarstwo, tkanina, ceramika (do 16 IX)
- „Z nici Ariadny” - 4. edycja Ogólnopolskiej Wystawy Rękodziela Artystycznego (do 2 IX)
- „Pasiak - polski styl wzornictwa ludowego” (do 4 XI)
- „W kuchni Goldbergowej” (do 31 XII)
- „Z szafy Teresy Roszkowskiej 1904-1992” (4 IX - 31 XII)
- Wystawa haftu Doroty Chmielewskiej (20 IX - 4 XI)

SKANSEN ŁÓDZKIEJ ARCHITEKTURY DREWNIANEJ:

Czynny: w dniach i godz. pracy muzeum
Zwiedzanie (bez przewodnika) bezpłatne
• rekonstrukcja wnętrz mieszkań robotniczych z lat 20. i 30. XX w. oraz Izba warsztatowa w Domu Tkacza

• WOJEWÓDZTWO •

BEŁCHATÓW

MUZEUUM REGIONALNE

ul. Rodziny Hellwigów 11, tel. 44 633 11 33

Czynne: wt.-pt. 10-17, n. 11-18

Bilety: 3 zł i 1,50 zł
(w niedziele wstęp wolny)

Wystawy stałe:

- „Wnętrza dworskie z przeł. XIX i XX w.”
- „Historia miasta i regionu” • Salon Tradycji Niepodległościowych • „Z dziejów Bełchatowa - trzy religie”

Wystawy czasowe:

- „Przyszli, odeszli... są. Żydzi polscy” (do 21 IX)

- „By pamięć o nich nie zaginęła... W 70. rocznicę likwidacji bełchatowskiego getta” (do 21 IX)

- „Technika w służbie boga wojny część IV: Broń strzelecka w wojnach światowych” (do 11 XI)

BRZĘZINY

MUZEUUM REGIONALNE

ul. Piłsudskiego 49

tel. 46 874 33 82

Czynne: pn.-pt. 9-16

Bilety: 5 zł (indywidualne) i 4 zł (grupowe)
(we wtorki wstęp wolny)

Wystawy stałe:

- „Dawne Brzeziny” • „Sławni ludzie związani z Brzezinami” • „Warsztat krawiectwa nakładczego z przełomu XIX/XX w.”
- „Maszyny i urządzenia krawieckie”

GŁÓWNO

MUZEUUM REGIONALNE

ul. Łowicka 74, tel. 42 719 16 75

Czynne: pn., wt., śr., pt. 8-14,
czw. 13-19

Bilety: 2 zł i 1 zł

Wystawy stałe:

- „Historia Główna. Izba Ludowa”
- „Głowno w latach międzywojennych”

KROŚNIEWICE

**MUZEUUM IM. JERZEGO
DUNIN-BORKOWSKIEGO**

pl. Wolności 1, tel. 24 252 33 47

Czynne: wt.-pt. 9-16, sob. i nd. 9-17,
w dni poświęczone nieczynne

Bilety: 5 zł i 3 zł

Wystawy stałe:

- Pokój kolekcjonera • Sala gen. Władysława Sikorskiego • Sala portretowa • Salonik Biedermeierowski • Dawna stajnia i wozownia
- „Współcześni kolekcjonerzy polscy”

KUTNO

MUZEUUM REGIONALNE

pl. Piłsudskiego 20

tel. 24 254 79 64

Czynne: pn.-n. 10-16, w soboty nieczynne

Bilety: 5 zł i 2,5 zł
(w niedziele wstęp wolny)

Wystawy stałe:

- „Rzeźba po kutnowsku” • „Miasto w czasie i w przestrzeni”

Wystawy czasowe:

- „Na tropie nieznanych zwierząt” (do 30 IX)
- „Ludomir Slerdziński. Malarstwo” (od 7 IX)
- „Targ kutnowski” (8-9 IX)

MUZEUUM BITWY NAD BZURĄ
Park Wiosny Ludów

tel. 24 253 31 41

Czynne: wt.-n. 10-16

Bilety: 5 zł i 2,5 zł

(w niedziele wstęp wolny)

Wystawa stała:

- „Bitwa nad Bzurą”

LIPCE REYMONTOWSKIE

MUZEUUM IM. W. S. REYMONTA

ul. Wiatraczna 10

tel. 46 831 61 12

Czynne: wt.-pt. 9-16, sob. 10-16, n. 11-17

Bilety: 3 zł i 2 zł

(w soboty wstęp wolny)

Wystawy stałe:

- „Tradycje lipieckie” • „Wnętrza manufaktury włókienniczej” • „Z dziejów manufaktury rodziny Winklów w Lipcach 1889-1974” • „Chłopi W.S. Reymonta w rzeźbie Ewy Soski”

ŁĘCZYCA

MUZEUUM W ŁĘCZYZY

ul. Zamkowa 1, tel. 24 721 24 49

Czynne: śr.-pt. 10-16, sob., n. i święta 10-15'
w dni poświęczone nieczynne

Bilety: 7 zł i 3,5 zł

(w czwartki wstęp wolny)

Wystawy stałe:

- „Pradzieje regionu łęczyckiego”
- „Zamek królewski w Łęczycy XIV-XX w.”
- „Wyposażenie dworów podłęczyckich XVII-XX w.” • „Rzemiosło i sztuka ludowa regionu łęczyckiego” • „Diabeł Boruta w ludowych rzeźbach i legendach”

Wystawa czasowa:

- „Antoni Klein i jego pasje kolekcjonerskie” (od 21 IX)

ŁÓWICZ

MUZEUUM W ŁÓWICZU

Stary Rynek 5/7, tel. 46 837 39 28

Czynne: wt.-n. 10-16

Bilety: 9 zł i 5 zł

Muzeum nieczynne z powodu remontu

Skansen przy muzeum: czynny wt.-n. 10-16

Bilety: 5 zł i 3 zł; 2 zł spacerowy

Skansen w Maurzycach: czynny
codziennie w g. 9-16

Bilety: 8 zł i 5 zł, 3 zł spacerowy

Inne wydarzenia:

- Europejskie Dni Dziedzictwa - ogólnopolska inauguracja (8 IX)

NIEBORÓW

MUZEUUM W NIEBOROWIE I ARKADII

Pałac Radziwiłłów, Manufaktura majoliki artystycznej, Park w Arkadii-Nieborowie
tel. 46 838 56 35

Czynne: pn.-n. 10-18 (do 30 VI)
park od g.10 do zmierzchu przez cały rok
Bilety: 18 zł i 7 zł pałac i park w Nieborowie
(sam park 7 zł i 5 zł), Arkadia: 7 zł i 5 zł

OPOCZNO

MUZEUM REGIONALNE
pl. Zamkowy 1, tel. 44 755 23 19
Czynne: pn., śr.-pt. 7.30-15,
wt. 7.30-16, sob. 10-16
Bilety: 3 zł i 2 zł

Wystawy stałe:

- „Początki Opoczna” • „Opoczyńska rzeźba ludowa” • „Rekonstrukcja wnętrza chaty opoczyńskiej” • „Opoczyński strój ludowy”
- „I i II wojna światowa na ziemi opoczyńskiej”

Wystawa czasowa:

- „Ziemia Opoczyńska w zasobach Archiwum Państwowego w Piotrkowie Trybunalskim i Tomaszowie Mazowieckim” (od 14 IX)

Inne wydarzenia:

- Promocja książki „Ziemia Opoczyńska w źródłach archiwalnych” (14 IX g.13)

OPORÓW

MUZEUM W OPOROWIE
tel. 24 285 91 22
Czynne: pn.-pt. 10-16, sob. i n. 10-17
Bilety: 8 zł i 5 zł
Wystawa stała:
• „Wnętrze dworskie”

OŻARÓW

MUZEUM WNĘTRZ DWORSKICH
Oddział Muzeum Ziemi Wieluńskiej
Mokrsko, tel. 43 841 17 24
Czynne: wt.-pt. 9-15.30,
sob.-n. 12-15.30, w dni poświęczone nieczynne
Bilety: 3,50 zł i 2,50 zł
(w niedziele wstęp wolny)
Wystawa stała:
• „Wnętrze dworskie XVIII-XIX wieku”

PABIANICE

MUZEUM MIASTA PABIANIC
Stary Rynek 1/2
tel. 42 215 39 82
Czynne:
wt., czw. 10-15, śr., pt. 10-18,
sob. 10-14, pierwsza niedz. m-ca 10-14
Bilety: 3 zł i 1,5 zł, 6 zł - rodzinny
(w piątek wstęp wolny)
Wystawy stałe:
• „Kowalstwo - ginący zawód” • „Henryk Debich - dyrygent, kompozytor, muzyk, pabianiczanie” • „Symbol miasta. Oblicza dworu”
• „Alkierz Jana Szulca
• „Św. Maksymilian Maria Kolbe, franciszkanin, założyciel Rycerstwa

Niepokalaney i Niepokalanowa,
patron Pabianic” • „Pozdrowienia z Pabianic.
Miasto na starej pocztówce” • „W chłopskiej
zagrodzie. Kultura materialna w tradycyjnej
społeczności wiejskiej okolic Pabianic”
• „Fauna Polski”

Wystawy czasowe:

- „Olimpijka z Pabianic” (do 30 IX)
- „110 lat PA-CO-BANK w Pabianicach” (do 30 IX)
- „Afryka. Magia, sztuka, przyroda” (do 30 IX)

PIOTRKÓW TRYBUNALSKI

MUZEUM OKRĘGOWE
pl. Zamkowy 4
tel. 44 646 52 72
Czynne: wt., pt. 10-17, śr., czw., n. 10-15
sob. 10-16, w dni poświęczone nieczynne
Bilety: 2 zł i 1 zł

Wystawy stałe:

- „Pradzieje ziemi piotrkowskiej” • „Historia miasta Piotrkowa Trybunalskiego” • „Broń biała i palna” • „Wnętrza renesansowe i barokowe z XVI, XVII w.” • „Wnętrza reprezentacyjne z XVI-XIX w.” • „Kolekcja numizmatów polskich z XX w.” • „Kolekcja portretu polskiego z XVII i XIX w.” • „Z naszej wsi...” - wystroj i wyposażenie izby wiejskiej

Wystawa czasowa:

- „Wojciech Weiss - malarstwo białego okresu 1905-1912” • „Aneri Irena Weissowa - malarstwo (do 14 IX)

PRZEDBÓRZ

MUZEUM LUDOWE
ZIEMI PRZEDBORSKIEJ
ul. Kielecka 9, tel. 44 781 50 80
Czynne: wt.-pt. i n. 10-13
Bilety: 3,5 zł i 1,5 zł
Wystawa stała:
• „Dawna wieś ziemi przedborskiej”

RADOMSKO

MUZEUM REGIONALNE
ul. Narutowicza 1
tel. 44 683 56 51
Czynne: pn.-pt. 10-16, n. 10-18,
1, 2, 3 V 10-18
Bilety: 4 zł i 2 zł
(w niedziele wstęp wolny)
Wystawy stałe:
• „Pradzieje ziemi radomszczańskiej”
• „Zbiory sztuki w radomszczańskim muzeum”
• „Życie wsi radomszczańskiej na przełomie XIX i XX w.” • „Z dziejów Radomska”
• „W okupowanym Radomsku
Wystawa czasowa:
• „Henryk Siemiradzki (1843-1902). Sława i zapomnienie” (do 30 IX)

RAWA MAZOWIECKA

MUZEUM ZIEMI RAWSKIEJ
ul. Łowicka 26, tel. 46 814 45 69
Czynne: pn.-pt. 10-15, sob. 10-14
Bilety: 3 zł i 2 zł
(w soboty wstęp wolny)
Wystawy stałe:
• „Tradycyjna izba chłopska rejonu rawskiego”
• „Salonik babuni z przełomu XIX i XX wieku”
Wystawy czasowe:
• „Rawa Mazowiecka od pradziejów po nowożytność. Wyniki badań archeologicznych prowadzonych w ramach budowy obwodnicy miasta Rawy Mazowieckiej w rejonie Zamku Książąt Mazowieckich” (do 14 IX)
• „Ginące zwierzęta Europy” - wystawa ze zbiorów muzeum i Instytutu Zoologii PAN (od 20 IX)

SIERADZ

MUZEUM OKRĘGOWE
ul. Dominikańska 2, tel. 43 827 16 39
Czynne:
wt. 10-18, śr.-pt. 10-16, sob., nd. 10-15,
w dni poświęczone nieczynne
Bilety: 4,5 zł i 2,5 zł
(we wtorki wstęp wolny)
Wystawy stałe:
• „Historia Sieradza i jego okolic” • „Kultura wsi sieradzkiej z przełomu XIX i XX w.”
• „Regionaliści sieradzcy z XIX i XX w.”
• „Życie ludzi w pradziejach”
Wystawy czasowe:
• „Mistrz Antoine” (do 9 IX) - ul. Rynek 1
• „18-ta decydująca bitwa w dziejach świata. Wojna polsko-bolszewicka” (do 23 IX)
- wystawa w Domu Katolickim Parafii Wszystkich Świętych, ul. Kolegiacka 11

SKIERNIEWICE

IZBA HISTORII SKIERNIEWIC
ul. św. Floriana 4, tel. 46 833 44 71
Czynne: wt., pt. 10-17, śr.-czw. 8-16,
sob., n. 10-13, w dni poświęczone nieczynne
(we wszystkie dni wstęp wolny)
Wystawa stała:
• „Historia miasta od 1359 r.”
Wystawy czasowe:
• „Skrzydłorożec” - prace uczniów Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Skierniewicach (do 31 VIII)
• „Kaddisz. Yizkor-Lapidarium” - fotografie Jerzego Piłowskiego (otwarcie 31 VIII g. 17)
Inne wydarzenia:
• „Cmentarz Remu” - projekcja filmu Antoniego Nurzyńskiego (31 VIII g. 17.30)
• „Profesor Ber Haus - skierniewicer i wrocławianin” - wykład Olgi Haus (1 IX g. 15)

• „Spacer po Skierniewicach” - zwiedzanie Sejmiuku (2 IX g. 11)

► SULEJÓW-PODKLASZTORZE

KAPITULARZ PRZY KOŚCIELE

PW. ŚW. TOMASZA

ul. Opacka 13, tel. 44 61 62 584

Czynne: pn.-sob. 9-17 (przerwa 13-13.45), niedz. 13-17

(we wszystkie dni wstęp wolny)

Wystawy stałe:

• „Historia Opactwa Cystersów” • „Stary Sulejów w oparciu o badania archeologiczne”

► TOMASZÓW MAZOWIECKI

MUZEUM W TOMASZOWIE MAZ.

ul. POW 11/15, tel. 44 724 48 48

Czynne: wt.-n. 10-15.45, w dni poświęczone nieczynne

Bilety: 3 zł i 2 zł, 6 zł (rodzinny)

(w soboty wstęp wolny)

Wystawy stałe :

• „Życie, tradycje i zwyczaje doroczne zachowane w kulturze ludowej regionu rawsko-opoczyńskiego” • „Fauna środkowego dorzecza Pilicy” • „Od osady górniczo-hutniczej do wielkiego ośrodka przemysłu włókienniczego” • „Tomaszowianie w powstaniach narodowych i wojnach światowych” • „Obrządek pogrzebowy w środkowym dorzeczu Pilicy od II tys. p.n.e do III w. n.e.”

Wystawy czasowe:

• „Zagłada żydowskich miasteczek” - wystawa ze zbiorów Instytutu Pamięci Narodowej Oddział w Łodzi wzbogacona o zabytki Archiwum Państwowego Oddział w Tomaszowie Mazowieckim i ekspozycja działu historycznego muzeum (do 14 X)

• „Ścieżki pamięci. Pozostały tylko kamienie. Cmentarze żydowskie województwa łódzkiego” - wystawa fotografii Piotra Wypycha i Andrzeja Białkowskiego (30 VIII - 30 IX)

► TUBADZIN

MUZEUM WALEWSKICH - ODDZIAŁ

MUZEUM OKRĘGOWEGO W SIERADZU

98-285 Wróblew, tel. 43 821 37 26

Czynne: wt.-pt. 9-15, n. 10-15

Bilety: 5 zł i 3 zł

(we wtorki wstęp wolny)

Wystawy stałe:

• „Wnętrze dworskie z przełomu XIX i XX w.” • „Galeria portretów rodu Walewskich XVII-XIX w.” • w parku: „Oficyna dworska z II poł. XIX w.”

► WARTA

MUZEUM MIASTA I RZEKI WARTY

ul. 20 stycznia 26, tel. 43 829 41 78

Czynne: pn.-pt. 9-15, sob. 10-13;

w sob. i niedz. na zgłoszenia

Bilety: 2 zł i 1,50 zł

(w środy wstęp wolny)

Wystawy stałe:

• „Historia Warty i okolic” • „Wnętrze pokoju mieszczkańskiego z przełomu XIX i XX wieku” • „Galeria sławnych ludzi urodzonych w Warcie lub związanych z miastem”

► WIELUŃ

MUZEUM ZIEMI WIELUŃSKIEJ

ul. Narutowicza 13, tel. 43 843 43 34

Czynne:

wt., pt. 9-16, śr., czw. 9-15.30,

sob. 9-14, n. 11-16, w dni poświęczone

nieczynne

Bilety: 3,5 zł i 2,5 zł

(w niedziele wstęp wolny)

Wystawy stałe:

• „Pradzieje ziemi wieluńskiej” • „Życie codzienne wsi wieluńskiej na pocz. XX w.” • „Tragedia Wielunia - 1 września 1939 r.”

Wystawy czasowe:

• „Zbrodnie niemieckie na Ziemi Łódzkiej w czasie II wojny światowej” - ze zbiorów Instytutu Pamięci Narodowej Oddział w Łodzi (od 1 IX)

• „XVI Salon Karykatury Antywojennej z Serbii” (od 1 IX)

• „FIAT LUX - od Wieltona do tomografu optycznego” - ze zbiorów Muzeum Okręgowego w Toruniu i Instytutu Fizyki UMK (od 21 IX)

► WOLBÓRZ

POŻARNICZE CENTRUM HISTORYCZNO-EDUKACYJNE ZIEMI ŁÓDZKIEJ

ul. Modrzewskiego 15

tel. 44 616 43 80, 669 555 215

Czynne: wt. 10-14, śr., pt. 11-13, n. 10-12 i 16-18, w święta nieczynne

Bilety: 3 zł i 2 zł (we wtorki wstęp wolny)

Wystawy stałe:

• Sprzęt strażacki • Stare dokumenty • Zabytkowe wozy • Zbiory sztuki ludowej • Ekspozyty archiwalne i regionalne z XI i XII w.

► ZDUŃSKA WOLA

MUZEUM HISTORII MIASTA

ul. S. Prawdzic Złotnickiego 7

tel. 43 823 48 43

Czynne: (1 IV - 30 IX)

pn., wt., śr. 8-16, czw. 8-17, pt. 8-18, sob.

10-13, niedz. 15-18

święta po wcześniejszym zgłoszeniu

Bilety: 6 zł i 4 zł

Wystawy stałe:

• „Rodowód miejski przemysłowej Zduńskiej Woli” • „Salon mieszczkański z przełomu XIX i XX w.” • „Sylwetki niepospolitych zduńskowolan” • „W dawnej zduńskowolskiej aptece” • „Izba tkacka” • „Gmina żydowska w Zduńskiej Woli - obecność i zagłada”

MUZEUM – DOM URODZIN

ŚW. MAKSYMILIANA MARII KOLBEGO

ul. M.M. Kolbego 9

tel. 43 824 78 29

Czynne: śr.-n. 10-12 oraz 14.30-16.30

Wstęp wolny

► ZGIERZ

MUZEUM MIASTA ZGIERZA

pl. Dąbrowskiego 21

tel. 42 716 37 92

Czynne: wt., śr., pt. 10-15.30, czw. 10-18, n. 10-16

Bilety: 4 zł i 2 zł

(w niedziele wstęp wolny)

Z powodu remontu muzeum we wrześniu nieczynne

* Informacja o terminach w placówce

MIEJSKA GALERIA SZTUKI

BAŁUCKA

Stary Rynek 2, tel. 42 657 58 52

Czynna: wt.-pt. 12-17, sob.-n. 12-16

- Łukasz Huculak „Hipotezy i hipostazy” - malarstwo (do 9 IX)
- Ula Wiznerowicz „Behind the Curtain” - fotografia (18 IX - 14 X)

GALERIA RE:MEDIUM

ul. Piotrkowska 113, tel. 42 632 24 16

Czynna: pn.-pt. 11-18, sob. 11-17

- Corinna Streitz „Urojenia” - fotografia (4-18 IX)
- Ewelina Wrona, Michał Kotula „Ruchoma tożsamość” (21 IX - 13 X)

OSRÓDEK PROPAGANDY SZTUKI

Park im. H. Sienkiewicza

tel. 42 674 10 59

Czynny: wt., śr., pt. 11-18, czw. 11-19, sob.-n. 11-17

- Wystawa kwiatów i roślin ozdobnych Łódź 2012 (1-2 IX)
- „Dekonstrukcja utopii” - wystawa w ramach festiwalu Łódź 4 Kultur (14 IX - 7 X)

Inne wydarzenia: warsztaty układania kompozycji kwiatowych (1 i 2 IX g. 12 i 14)

ADI ART

ul. Piotrkowska 60, tel. 42 636 80 55

Czynna: pn.-pt. 11-18

Prowadzą: M. Soldon i M. Królikowska

• Henryk Płóciennik - monotypie (8 IX - 11 X)

Inne wydarzenia:

- Spotkanie z Henrykiem Płóciennikiem oraz promocja folderu „Kalendarium Henryka Płóciennika” i pokaz filmu dokumentalnego o twórcy „Fascynuje mnie niewiadoma” (6 IX g. 17)

AMCOR

ul. Aleksandrowska 55, tel. 42 61 38 138

Czynna:

po uprzednim kontakcie telefonicznym

Prowadzi: W. Warzywoda

- Ewa Wojtyniak-Dębińska - grafiki”

ASP

ul. Wojska Polskiego 121, tel. 42 254 75 98

Czynna: pn.-pt. 9-15

Galerie ASP we wrześniu są nieczynne

ATLAS SZTUKI

ul. Piotrkowska 116, tel. 42 632 77 50

Czynna: wt.-pt. 11-20, sob., n. 11-17

Prowadzi: J. Michalak

- Stanisław Koguciuł i Jan Uścimiak - malarstwo (do 2 IX)
- „Front Wschodni” - wystawa zbiorowa (14 IX - 28 X)

EUROPEJSKIE CENTRUM KULTURY LOGOS

ul. M. Skłodowskiej-Curie 22

tel. 42 637 65 45

Czynna: pn.-sob. 16-18,

niedziela po mszach św.

Prowadzi: ks. W. Sondka

- „Duety sakralne” - koncert wyst. Anna Jeremus-Lewandowska - sopran, Monika Kolasa-Hladikova - mezzosopran, Stanisław Kowalczyk - organy w programie: J.S. Bach, V. Bellini, G. Faure, G. Donizetti, S. Moniuszko, A. L. Webber (16 IX g. 19)

FF - FORUM FOTOGRAFII

Łódzki Dom Kultury

ul. Traugutta 18

tel. 42 633 71 15

Czynna: wt.-sob. 14 -18

Bilety: 1 zł (w środy wstęp wolny)

Prowadzi: M. Świątczak

- „Dyplomy 2012” - prace absolwentów PWSFTViT w Łodzi: fotografie i multimedia, cz. 1 (14 IX - 5 X)

FORUM przy ŚFK

ul. Roosevelta 17, tel. 42 636 68 38

Czynna: pn.-pt. 10 -18

- „Odenwane” - malarstwo Grzegorza Strumyka otwarcie 13 IX g. 18.30
- Sławomir Iwański - plakat finisaż 21 IX g. 19
- „365 i więcej” - Dariusz Gwidon Ludwisiak: fotografia i instalacja otwarcie 28 IX g. 19

FOTOGRAFII ŁTF

ul. Piotrkowska 102, tel. 42 633 09 82

Czynna: pn.-pt. 10-18, sob. 10-14

- „Nieobiektywnie” - prace Joanny Marii Rybczyńskiej (28 VIII - 17 IX)
- „Łódzka fotografia miesiąca” - wystawa pokonkursowa, podsumowanie edycji 2011-2012 (18-24 IX)
- „Ikony popkultury XXI wieku” - prace Tomasza Sobczaka (25 IX - 15 X)

GALERYJKA OLIMPIJKA Galeria fotografii

ul. Piotrkowska 132

tel. 42 639 97 65

Czynna: pn.-pt. 10-18, sob. 9-13

Prowadzi: K. Kurowski

- „Wesołych Świąt!” - fotografie Witolda Krymarysa (do 10 IX)
- „Ciotka” - fotografie Piotra Pardusa (13 IX - 15 X)

IMAGINARIUM

Łódzki Dom Kultury, ul. Traugutta 18

tel. 42 633 98 00 w. 208 i w. 288;

42 633 71 15

Czynna: wt.-sob. 14-18

Bilety: 1 zł (w środy wstęp wolny)

Prowadzi: M. Świątczak

- „Dyplomy 2012” - prace absolwentów PWSFTViT w Łodzi: fotografie i multimedia, cz. 2 (14 IX - 5 X)

IN BLANCO

BOK „Lutnia”

ul. Łanowa 14, tel. 42 652 62 27

Czynna: pn.-pt. 9-18

Prowadzi: A. Wierzbowska

- „Różne wymiary fotografii” - prace uczestników warsztatów organizowanych w BOK Lutnia (28 IX - 31 X)

KREDENS

ul. Piotrkowska 17, klatka D, II piętro

tel. 884 324 330

Czynna: pn.-wt. 13-18, śr. 10-19,

czw.-pt. 10-18

Prowadzi: M. Konka

- „Realne, barwne, niepodległe: dwaj malarze Ukrainy” - Dmiro Dobrowolski, Leonid Śelâkin (do 5 IX)
- „Il kreska” - prace Justyny Kieruzalskiej-Nygi (7-21 IX)

ŁÓDŹ ART CENTER

ul. Tymienieckiego 3, tel. 42 684 20 95

Czynne: pn.-pt. 10-16

Dyrektor: K. Candrowicz

Dyrektor artystyczny: J. Głowacki

MANHATTAN

Prowadzi: K. Potocka-Suwalska

Zmiana siedziby:

Galeria nie planuje działań we wrześniu

MŁODZIEŻOWA GALERIA DEBIUTÓW

przy CZP nr 1, ul. Zawiszy Czarnego 39

tel. 42 655 06 00

Czynna: pn.-pt. 9-20, sob. 10-14

Prowadzi: P. Gmosiński

- „Z Ukrainy” - fotografie Arkadiusza Sieronina (do 14 IX)

NOWA

Łódzki Dom Kultury, ul. Traugutta 18
tel. 42 633 98 00 w. 208 i 288
Czynna: wt.-sob. 14-18
Bilety: 1 zł (w środy wstęp wolny)
Prowadzi: M. Świąteczak
• Wally Pfister - fotografie (14-29 IX)

OPUS

ul. Łąkowa 29, tel. 42 634 55 28
Czynna: pn.-pt. 9-17
Prowadzi: B. Dziecioł
• Piotr Ambroziak - malarstwo
otwarcie 17 IX g. 19

PROMOCJI MŁODYCH

BOK „Rondo”, ul. Limanowskiego 166
tel. 42 651 50 30 w. 16
Czynna: pn.-pt. 9-16
Prowadzi: B. Jarmoliński
• „Pracownia” - prace uczestników zajęć Pracowni Rysunku i Malarstwa Barka Jarmolińskiego (od 14 IX)

RYNEK SZTUKI

ul. Wschodnia 69, tel. 42 630 47 79
Czynny: pn.-pt. 10-18, sob. 10-15
Prezes: W. Niewiarowski
• 156. aukcja dzieł sztuki (16 IX g. 12)

WIDZEWSKA EKSLIBRISU

przy WDK „502”
ul. Gorkiego 16, tel. 42 673 35 99
Czynna: pn.-sob. 11-19
Prowadzi: M. Z. Wojalski
• „Ex Orientalis. Dalekowschodnie motywy na ekslibrisach Krzysztofa Marka Bąka (do 1 X)

ZIELONA 13

Klasztor OO. Dominikanów
ul. Zielona 13 (wejście od ul. Wólczańskiej)
Czynna: pn.-pt. 18-19.30
Prowadzi: o. T. Zamorski
• „Królowa śniegu - roztopi” - wystawa Aleksandry Adamczuk i Pauliny Nawrot

ZPAP „NA PIĘTRZE”

ul. Piotrkowska 86
tel. 42 632 73 56
Czynna: pn., śr., pt. 11-15, wt., czw. 11-18
Prowadzą: G. Kalinowski i M. Kapuścińska-Borkiewicz
• Władysław Kaliski - malarstwo (4-18 IX)
• Mirosław Kaliski - malarstwo (19 IX - 2 X)

Ż

BOK „Na Żubardzkiej”
ul. Żubardzka 3, tel. 42 651 67 47

Czynna: pn.-pt. 9-15
Prowadzi: U. Issaieff
• „Lato, lato zostań dłużej” - wystawa retrospektywna laureatów konkursu fotograficznego (14-30 IX) - hotel Ibis, al. Piłsudskiego 11

137

przy Klubie Nauczyciela, ul. Piotrkowska 137/139, tel. 42 636 25 98
Czynna: pn.-pt., n. 10-20
• „Lato w akwarelach” - prace grupy plastycznej „Sepia” (31 VIII - 13 IX)
• Prace Marii Kondek (17-27 IX)

526

przy POS, ul. Krzemieniecka 2a
tel. 42 688 13 47
Czynna: pn.-pt., n. 10-19
• Malarstwo ukraińskie (od 7 IX)
• Grażyna Dłużniewska - malarstwo, rysunek, ceramika (od 18 IX)
• Marian Stobiecki - malarstwo (od 26 IX)

• WOJEWÓDZTWO

BANK&DM

Bank Spółdzielczy, I piętro
Główno, ul. Młynarska 5/13, tel. 502 171 636
Czynna: pn.-pt. 9-17
Prowadzi: D. Młynarczyk
• „Made in Głowno” - prace absolwentów wyższych uczelni plastycznych (do 7 IX)
• „Pamięć papieru” - wystawa współczesnego rysunku i grafiki z kolekcji prywatnych (14 IX - 28 X)

KONSTANTYNÓW ŁÓDZKI

OGRÓD SZTUKI - Galeria Miejskiego Ośrodka Kultury, ul. Jana Pawła II 9
tel. 42 211 62 89
Czynna: pn. 8-12, wt., czw. 10-18, śr. 12-18, pt. 8-16
Prowadzi: W. Przybyło-Cieślik
• Stefan Dybowski - malarstwo i fotografia (od 18 IX)
• Etno-Forum-Art - prace malarskie artystów ludowych z regionów: sieradzkiego, opoczyńskiego i łowickiego (od 20 IX)

ŁASK

POD KORABIEM, ul. 9 Maja 6
tel. 43 675 35 27
Czynna: pn.-pt. 8-18, sob. 9-14
Prowadzi: B. Trocka-Dąbrowa
• „Dannenberg miasto partnerskie” - fotografie (8-30 IX)

PIOTRKÓW TRYBUNALSKI

OŚRODEK DZIAŁAŃ ARTYSTYCZNYCH
ul. Dąbrowskiego 5 i ul. Sieradzka 8
tel. 44 733 93 88
Czynny: pn.-pt. 10-18, sob. 12-18, n. 14-18
Prowadzi: P. Gajda
• Stanisław Mazuś - malarstwo (30 VIII - 23 IX)
- ul. Sieradzka 8
• „Wokół Conturu” - wystawa komiksu (6-30 IX) - ul. Dąbrowskiego 5

SIERADZ

BWA, ul. Kościuszki 3
tel. 43 822 48 45
Czynna: wt.-pt. 10-18, sob.-n. 14-18
Prowadzi: M. Szymlet-Piotrowska
• „Entelechie” - malarstwo Pawła Duraja (7-28 IX)

SKIERNIEWICE

BWA, ul. Reymonta 33
tel. 46 833 00 05
Czynna: wt.-pt. 11-17, sob.-n. 11-14,
Prowadzi: B. Walusiak
• RETROSPEKTCJE 3 - wystawa ze zbiorów BWA w Skierniewicach (do 2 IX)

ZGIERZ

MOK, ul. Mielczarskiego 1
tel. 42 716 26 18
Czynna: pn.-pt. 10-18
• „Kim będę jak dorosnę? - Retrospekcja” - wystawa fotografii Michała Sikory i Piotra Tolłoczki towarzysząca VIII Ogólnopolskiemu Przeglądowi Filmów Amatorskich „Ogień w głowie” (31 VIII - 30 IX)

STACJA NOWA GDYNIA

STACJA NOWA GDYNIA
Centrum Rekreacji Rodzinnej
ul. Sosnowa 1, tel. 42 714 21 21
Czynna: codziennie 7-23
Prowadzi: Z. E. Ślęzak
• Agata Zegadło „Dotyk” - malarstwo i grafika (od 9 IX)
• „Wobec natury. Ekoinstalacje artystów polskich i zagranicznych” - wykład i prezentacja Aleksandry Mańczak (29 IX g. 17)
• „The Big Boat of Humour” - Wielki Turniej Rysowników Satyrycznych o Nagrodę Stacji Nowa Gdynia (30 IX g. 11)

* informacja o terminie w placówce

AKADEMIA MUZYCZNA im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi

ul. Gdańska 32

tel. 42 662 16 00, 42 662 16 45

- LETNIA AKADEMIA MUZYKI
Instrumenty dawne - kurs organizowany przez Wydział Fortepianu, Organów, Klawesynu i Instrumentów Dawnych AM dla uczniów, studentów i absolwentów szkół oraz uczelni muzycznych
17-20 IX
(zapisy do 10 IX: www.amuz.lodz.pl)

AKADEMICKI OŚRODEK INICJATYW ARTYSTYCZNYCH

ul. Zachodnia 54/56

tel. 42 633 26 41, 42 633 43 68

- HAPPY NEW ESES
- podsumowanie projektu
1 IX g. 17
- „Ja, Antygona, Elektra”
- spektakl Szkoły
Filmowej i Teatralnej z Berlina
20 IX g. 19
- TANGOŁÓDŹ FESTIWAL
warsztaty tanga (zapisy: 606 622 777)
23 IX g. 15
- Koncert na powitanie sezonu
25 IX g. 19

BAŁUCKI OŚRODEK KULTURY

Osrodek Kultury „RONDO”

ul. Limanowskiego 166

tel. 42 653 36 45

- POEZJA W RONDZIE
Ewa Filipczuk i Sylwia Hetman
- wieczór poetycki
1 IX g. 17
Spotkanie poetyckie
29 IX g. 18

Osrodek Kultury „LUTNIA”

ul. Łanowa 14, tel. 42 652 62 27

- „Bajkobranie na żądanie” - gry i zabawy parateatralne dla osób niepełnosprawnych
14 IX g. 11
- „Żegnaj lato na rok”
- inauguracja sezonu kulturalnego 2012/2013
22 IX g. 15

Osrodek Kultury „NA ŻUBARDZKIEJ”

ul. Żubardzka 3, tel. 42 651 67 47

- „Jak zostałem Indianinem” - zabawa interdyscyplinarna dla dzieci 7-9 lat
22 IX g. 16
- „Wakacyjny kalejdoskop” - inauguracja sezonu kulturalnego 2012/2013
29 IX g. 12

CENTRUM KULTURY MŁODYCH

ul. Lokatorska 13, tel. 42 684 24 02

- DYSKUSYJNY KLUB FILMOWY
Wokół filmów: „Żeniąc” Janusza Kidawy i „Uwodziciele” Konrada Szolajskiego
4 IX g. 17
Wokół filmu „Made in Poland” Przemysława Wojcieszka
11 IX g. 17
Wokół filmu „Daas” Adriana Panka
18 IX g. 17
Wokół filmu „Młyn i krzyż” Lecha Majewskiego
25 IX g. 17
- „Ze światła i cienia” - warsztaty teatralne dla niepełnosprawnych i ich opiekunów
4-5 IX g. 9-15
- „Holandia w kwiatach” - zdjęcia Ewy Kuziemskiej
6 IX g. 18
- „Migawki z podróży: Indie północne. Nepal” - prezentacja filmu Krzysztofa Nowaka
20 IX g. 18
- „Otwieramy bramy” - inauguracja sezonu kulturalnego 2012/2013
28-29 IX

FABRYKA SZTUKI

ul. Tymienieckiego 3, tel. 42 646 88 65

- „BEEznes - niefinansowe modele współpracy pomiędzy kulturą i biznesem” konferencja i warsztaty
6-7 IX (Instytut Europejski, ul. Piotrkowska 258/260)
- „Poganie” - wystawa Andreia Liankevicha
14 IX - 31 X
- „Pograjka łódzka: Cztery natury oberka” - warsztaty, wykład, potańcówka
29-30 IX

GRUPA LITERACKA „CENTAURO”

Osrodek Kultury „Górna”, ul. Siedlecka 1
tel. 42 684 66 47

- Wieczór poezji Kseni Niekrasowej
3 IX g. 17
- Wieczór poetycki z okazji urodzin Juliana Tuwima
Wieczór poetycki z okazji urodzin Krystyny Kondek
10 IX g. 17-15
- „Wiersze wiosenne, wiersze jesienne”
- spotkanie autorskie Doroty Kierszejn-Pakulskiej
„O dwudziestoletnich poetach Warszawy 1939-1945”
24 IX g. 17

Spotkania poza placówką:

- Prezentacje tekstów Klubu Literackiego Nauczycieli i „Centauro”
17 IX g. 17 - Klub Nauczyciela (ul. Piotrkowska 137/139)
- Interpretacje wierszy Wisławy Szymborskiej - spotkanie z dr Alicją Mazan-Mazurkiewicz z UL
19 IX g. 17 - MBP Łódź-Śródmieście, Filia Nr 6 (ul. Narutowicza 91a)
- Turniej Jednego Wiersza
22 IX g. 16 - Las Łągiewnicki (zbiórka: wzgórze powyżej kapliczek nad Łągiewniczanką)

KLUB NAUCZYCIELA

ul. Piotrkowska 137, tel. 42 636 25 98

- NOC BARDÓW
Koncert Piotra Bukartyka
7 IX g. 18
- Wieczór poetycki Marii Kondek
17 IX g. 18
- KLUB PODRÓŻNIKÓW I ODKRYWCÓW
„Birma” - prelekcja Elżbiety Dworak
21 IX g. 18

KOŚCIÓŁ EWANGELICKO- AUGSBURSKI PW. ŚW. MATEUSZA

ul. Piotrkowska 283

- NIEDZIELA Z MUZYKĄ
U ŚW. MATEUSZA
Koncert kwartetu smyczkowego
Arte Con Brio z Bydgoszczy
2 IX g. 17

OŚRODEK KULTURY GÓRNA

ul. Siedlecka 1, tel. 42 684 66 47

- Muzykoterapia aktywna dla dorosłych
3, 10, 17, 24 IX g. 10
- Spotkanie z aktorem Aleksandrem

Fordem Jr, który opowie o swoim ojcu, reżyserze m.in. filmu „Krzyżacy”
17 IX g. 17

- „Przebojowe lato” - wieczór taneczny przy muzyce zespołu Barocco
19 IX g. 17
- „16.49 - Powitanie jesieni” - spacer
22 IX g. 16 - Las Łagiewnicki (zbiórka: wzgórze powyżej kapliczek nad Łagiewniczanką)
- „Dzień otwarty” - zajęcia pokazowe (plastyka, muzyka, taniec, zabawa), spotkania z instruktorami
29 IX g. 12-18
- „Śródmiejskie manewry fotograficzne” - wędrowka z przewodnikiem i fotografikiem Zbigniewem Januszkiem
29 IX g. 10 (ul. Piotrkowska przy al. Mickiewicza)
- Sweet and Hot Jazz Band - koncert jazzu tradycyjnego
29 IX g. 12 (pl. Wolności)

PAŁAC MŁODZIEŻY im. Juliana Tuwima

ul. Wyszyńskiego 86, tel. 42 686 34 45

- „Urodziny Tuwima” - otwarcie wystawy fotograficznej
13 IX g. 18
- Koncert z okazji jubileuszu 60-lecia Pałacu Młodzieży
14 IX g. 16
- Festyn kreatywnych - koncerty, warsztaty, zawody sportowe
15 IX g. 13-19
- XI Ogólnopolski Konkurs Fotograficzny im. Jana Buhaka - wystawa
28 IX g. 17

PARTNERSTWO NA RZECZ ALEKSANDROWA ŁÓDZKIEGO

tel. 609 190 211

Biblioteka Publiczna im. Jana Machulskiego, Aleksandrów Ł., pl. Kościuszki 12

- „Płonie ognisko...” - wspólne śpiewanie poezji, piosenek harcerskich i turystycznych
5 IX g. 18
- „Jarmark różności” - prezentacje rękodzielników i kolekcjonerów
Wystawa: „Exlibrisy bibliotek”
15 IX

- „Uroki mojego miasta” - wystawa poplenerowa
16 IX - 16 X
- DYSKUSYJNY KLUB KSIĄŻKI
Rozmowy o powieści Soni Nazario „Podróż Enrique”
24 IX g. 17.30
- „Muzyka świata” - koncert zespołu Yankel Band
28 IX g. 18

Klubokawiarnia „Wenge”, Aleksandrów Ł., ul. Piłsudskiego 6/8

- „Rodzinne inspiracje” - wystawa aleksandrowskich twórców (do 30 IX)

Herbaciarnia Klimaty

Aleksandrów Ł., ul. Warszawska 28

- „Polowanie obiektywem” - wernisaż wystawy fotografii Marii Jolanty Jarzyny
7 IX g. 19

POLESKI OŚRODEK SZTUKI

ul. Krzemieniecka 2a, tel. 42 688 13 47

- „Międzynarodowe rozpoczęcie roku szkolnego” - spektakl w wykonaniu dzieci z ośrodka dla uchodźców w Grotnikach
„Podróż” - wernisaż wystawy Marii Balcerskiej
4 IX g. 18
- Promocja książki Iwana Kulika „Ziarna i plewy”
10 IX g. 18
- ALFABET LITERATURY
Spotkanie z Joanną Szczęsną i Anną Bikont oraz promocja książki „Pamiętkowe rupiecie. Biografia Wisławy Szymborskiej”
27 IX g. 18

ŚRÓDMIEJSKIE FORUM KULTURY - DOM LITERATURY

ul. Roosevelta 17

tel. 42 636 68 38, 42 636 06 19

- MUZYCZNA SCENA FORUM
„Piotr Hertel. Piosenki nie tylko do teatru” - spektakl muzyczny Studia Piosenki Forum
reż. T. Stokowska-Gajda
12 IX g. 19
- KAWIARNIA LITERACKA
Spotkanie autorskie z Grzegorzem Strumykiem

13 IX g. 19

Promocja 12. numeru kwartalnika „Arterie”

- Spotkanie z Urszulą Kulbacką
20 IX g. 19
- Spotkanie z Markiem Czuku
27 IX g. 19
- KAWIARNIA MUZYCZNA
Koncert zespołu Origami
26 IX g. 19
- WARSZTATY
Warsztaty literackie
7, 21 IX g. 18
Warsztaty literackie dla licealistów
14 IX g. 16

WIDZEWSKIE DOMY KULTURY

Dom Kultury ARIADNA
ul. Niciarniana 1/3, tel. 42 678 47 41

- Koncert Zespołu Pieśni i Tańca „Anilana” w Lubieniu
2 IX g. 15
- „Dziedzictwo kulturowe, edukacja regionalna” - konferencja dla nauczycieli
27 IX g. 13
- Dzień otwarty w domu kultury - koncerty, zabawy, gry integracyjne
30 IX g. 12

Dom Kultury „502”
ul. Gorkiego 16
tel. 42 673 35 99, 42 673 32 90

- Inauguracja roku kulturalnego
21 IX g. 15

WYTWÓRNIĄ

ul. Łąkowa 29, tel. 42 639 55 01

- Nikolaj Kolada
MERYLIN MONGOL
reż. Bogusław Linda
- spektakl Teatru Ateneum w ramach festiwalu Łódź 4 Kultur
19 IX g. 20
- MINIMAL COMPACT - koncert w ramach festiwalu Łódź 4 Kultur
22 IX g. 20.30
- MT EDEN - koncert
28 IX g. 21
- CZERWONE GITARY - koncert
30 IX g. 18

ŁÓDZKI
DOM
KULTURY

90-113 Łódź, ul. Traugutta 18
tel. 42 633-98-00, www.ldk.lodz.pl

OŚRODEK INICJATYW ARTYSTYCZNYCH:

3 IX, godz. 17, s. 308

- ▣ Kaktus Klub: **Kaktusowe imprezy, kolekcje**
– prelekcja Tomasza Klonowskiego

17 IX, godz. 17, Kino Studyjne ŁDK

- ▣ Z cyklu *Arcydzieła baletu światowego*:
prezentacja **„Jeziora łabędziego”** Piotra
Czajkowskiego (Staatsoper Wien). Wstęp – 6 zł

24 IX, godz. 18, s. 221

- ▣ Klub Podróżników: **Syria i Jordania – atrakcje
tych krajów** – prelekcja Elżbiety Dworak

24 IX, godz. 17, Kino Studyjne ŁDK

- ▣ Z cyklu *Arcydzieła opery światowej*: prezentacja

„Eugeniusza Oniegina” Piotra Czajkowskiego
(Opera Królewska Covent Garden). Wstęp – 6 zł

25 IX, godz. 13, s. 221

- ▣ Klub Historyczny im. gen. Stefana Roweckiego
„Grotą”: **Wojenne losy marszałka Edwarda
Śmigłego-Rydza (1939-1941)**
– wykład prof. dr. hab. Tadeusza Dubickiego

25 IX, godz. 18, s. 308

- ▣ Towarzystwo Genealogiczne Centralnej Polski:
**Historia łódzkich szpitali do 1939 r. na tle
rozwoju parafii** – wykład Joanny Gajderowicz

26 IX, godz. 18, s. 221

- ▣ Polskie Towarzystwo Tatrzańskie Oddział
w Łodzi: **Filmowe spotkania z górami**

ŁÓDZKI DOM KULTURY

oferuje sale na konferencje, kursy, szkolenia, zjazdy

- zmodernizowana Sala Kolumnowa na 180 osób
 - jedna sala na 250 osób
 - dwie sale do 120 osób
- siedem mniejszych sal od 20 do 60 osób.

Wszystkie sale wyposażone w nowoczesny sprzęt multimedialny,
większe są klimatyzowane i nagłośnione.

*Naszym atutem jest lokalizacja w centrum miasta,
sąsiedztwo czterech hoteli
a także konkurencyjne ceny, usługi cateringowe
i miła obsługa.*

ZAPRASZAMY:

ŁÓDZKI DOM KULTURY

ul. Traugutta 18, 90-113 Łódź

tel.: 797 32 61 96, 797 32 61 95

e-mail: administracja@ldk.lodz.pl

www.ldk.lodz.pl

OŚRODEK FILMOWY Łódzkiego Domu Kultury

► **SLYNNE OPERETKI:** „WESOŁA WDÓWKA” Franza Lehara – 4 IX; „PIĘKNA HELENA” Jacquesa Offenbacha – 6 IX; „ZEMSTA NIETOPERZA” Johanna Straussa – 13 IX; „WIEDEŃSKA KREW” Johanna Straussa – 20 IX; „SYMPPLICJUSZ” Johanna Straussa – 27 IX. Pokazy w Kinie Studyjnym o godz. 17. Cena biletu – 6 złotych.

► **Przegląd „MIŁOŚĆ NIEJEDNO MA IMIĘ”:** MALOWANY WELON (*USA-Chiny*) – 31 VIII, 3, 5, 6 IX; MARTA I WIELBICIELE (*Wielka Brytania*) – 31 VIII, 6, 9, 25 IX; MIŁOŚĆ W NOWYM JORKU (*USA*) – 1, 2, 4 IX; MIŁOŚĆ W CZASACH ZARAŻY (*USA*) – 1, 2, 4, 5 IX; POCAŁUNEK JESSIKI STEIN (*USA*) – 3, 14, 18, 21 IX; TEJ NOCY BĘDZIESZ MÓJ (*Wielka Brytania*) – 7-13 IX; ANGELE I TONY (*Francja*) – 7-13 IX; POD PRĄD (*Peru-Kolumbia*) – 7-13 IX; MOSKWA, BELGIA (*Belgia*) – 14-20 IX; BEZ WSTYDU (*Polska*) – 14-20 IX; SZCZĘŚCIE (*Korea Południowa*) – 21-27 IX; TRZY (*Niemcy*) – 21-27 IX.

Blizsze informacje – www.ldk.lodz.pl

* ZAJĘCIA * KURSY * ZAJĘCIA * KURSY *

ZAJĘCIA STAŁE:

- **Klub Plastyka Amatora** – pracownia:
środa, godz. 9-12, 13-16; czwartek, godz. 13-16
- **Klub Plastyka Amatora i Stowarzyszenie Plastyków Amatorów**
– konsultacje i wykłady prof. Ryszarda Hungera: czwartek, godz. 17-21
- **Klub Tańca Towarzyskiego** – zajęcia: poniedziałek, wtorek, czwartek, godz. 17-20, środa, piątek, godz. 16-20
- **Indywidualne zajęcia wokalne** – poniedziałek 11-18

KURSY:

GIMNASTYKA ZDROWOTNA

- I grupa – wtorek, piątek, godz. 10.30-11.30
- II grupa – poniedziałek, wtorek, godz. 16.15-17.15
- III grupa – wtorek, piątek, godz. 16.15-17.15
- IV grupa – wtorek, czwartek, godz. 17.30-18.30

FITNESS – poniedziałek, środa, piątek, godz. 16.30-17.30

SZTUKA RUCHU (TAI-CHI)

- grupa zaawansowana – poniedziałek, godz. 18.30-20
- grupa początkująca – czwartek, godz. 18.30-20

JOGA

- grupa zaawansowana – wtorek, godz. 18-19.30
- grupa początkująca – piątek, godz. 11-12

SZKOŁA TAŃCA TOWARZYSKIEGO

- wtorek, czwartek, godz. 16.30-18, 18.15-19.45, 20-21.30

TANGO ARGENTINO – sobota, godz. 18-19.30

KLUB OLD BOY – środa, godz. 20-21.30

GITARA KLASYCZNA – sobota, godz. 14-15, 15-16, 16-17

GITARA OD A DO Z – poniedziałek, godz. 9-22 – zajęcia indywidualne

KURS DLA WOKALISTÓW AMATORÓW – wtorek, czwartek, godz. 10-17,

- środa 9-17 – zajęcia indywidualne

STUDIUM KULTURY WOKALNEJ – wtorek, czwartek, godz. 15-22

KURS RYSUNKU I MALARSTWA – piątek, godz. 16-20, sobota, godz. 10-14

ZAJĘCIA MALARSKIE DLA DOROSŁYCH – środa, godz. 17-20

ZAJĘCIA WOKALNE – poniedziałek 12-18, sobota 12-14

MALARSKIE ABC dla gimnazjalistów – wtorek, godz. 16-19

Informacje:

Ośrodek Inicjatyw Artystycznych ŁDK, pok. 112, tel. 797 326 227
 oia@ldk.lodz.pl, imprezy@ldk.lodz.pl

PRENUMERATA „Kalejdoskopu”

RUCH – mieszkańcy Łodzi i województwa mogą zamówić prenumeratę, dzwoniąc (22 693 69 22-24)

lub wysyłając faks (22 597 46 74).

Należność opłacać po otrzymaniu potwierdzenia z podanym numerem konta.

Mogą również zgłosić się osobiście do Łódzkiego Regionu Sprzedaży „Ruch” (ul. Dostawcza 17).

Podczas rozmowy z pracownikiem RUCH-u ustalą najbliższy kiosk, w którym będą mogli odbierać zamówiony „Kalejdoskop”.

KOLPORTER – tylko instytucje mogą zamawiać prenumeratę w oddziałach firmy Kolporter S.A. na terenie całego kraju.

Informacje pod numerem infolinii 0-801-205-555 lub na stronie internetowej <http://sa.kolporter.com.pl/>

Zamówienia na prenumeratę:
 IV kwartał do 5 września (7,50 zł)